

XII
Moz. Isten az A.
vaknak. Tutores

4429
Ist. anak az harnak
hol. Ist. a. uranak.
nem. el. a. kavanak.
Pöröngölő. anak.

Ist. Isten az. Alacados
Ist. az. mag. a. a. e.
az. kavanak. az. kavanak.
az. a. a. a.

N. M. K. T.
1526.

Hajl. az. en. Istennek.
p. az. az. az. az. az. az.
deride. mind. az. az. az.
víg. az. az. az. az. az.
lem. gon. az. az. az. az.
meg. az. az. az. az. az.
z. az. az. az. az. az.
med. az. az. az. az. az.
kavanak. az. az. az. az.
had. az. az. az. az. az.
en. az. az. az. az. az.
Lot. 112. 113. 114. 115.

PAX SEPULCRI

Az-az:

Idvefséges és igen szük-
féges Elmélkedés arról, miképen
kellefsék Embernek mind keref-
tyénül élni, mind pedig idvefségesen
meghalni.

*Német Irásból fedezettett és e'
kisdéd hordozható formában foritta-
tott, az áhétatos együgyű Magyar
Kereftyének számára*

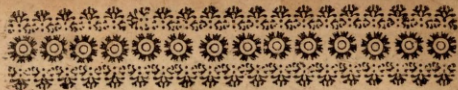
PAPAI PARIZ FERENCZ, M. D.
És a' Nagy-Enyedi Collegiumban egyik
Tanító által.

» Ján. 3: 18. Tselekedettel és Valósággal.

KOLOSVARATT,

Nyomt: M. TÓTFALUSI MIKLÓS által.
1698 Ektendőben.

A'

Méltóságos TELEKI Háznak ke-
reftyéni Virtusokkal zöldellő egyik
Palántájának

A' Néhai Tekintetes Nemzetes Ur
Malomvizi

K E N D E F I J Á N O S

U R A M árva Özvegyének

Tekintetes Nemzetes

T E L E K I C R I S T I N A

Uri A SZSZONYNAK;

Ekklesiák és Skólák kegyes Daj-
kájának :

*Istentől boldog hozzátok életet és ez
után idvességes tsendes kimű-
lást kívánok.*

A 2

Té-

Tekintetes Affzonyom!

NIntsen olly fene Nemzetség, nem-is vólt soha, a' mellyen erőt nem vett vólna, avagy a' természetnek világa, arra, hogy lenni valami Istent, ezébe végyen, és a' melly valami mindeneket bíró nagy Valóságnak tiszteletitől ne illetődött vólna; annál inkább a' kikben közölök jobbatkán ki adta magát a' természet világának fúgára.

Vóltanak ugyan, meg kell azt valani, régen, a' kik a' Görög pogányok Isteneit megvetették 's nem hitték Isteneiknek lenni; de hogy tellyességgel az Isten felől való hitel kiefett vólna elméjékből, azok felől sem mondhatni. Némellyek elme futtatásból és újjító vízketegből, láttatni akartanak, hogy ők afféle lehető isteni Valóság felől semmit nem híznak: de ezt-is a' pogányoknak nem az jova és elmé-

elmése mivelte; mert, példának okáért, Plátó, Áristóteles, Zeno, Sócrates, Anaxagorás, és ezeknek igaz tanítványi, olly közel jártanak, Isten után tapogatván az igazsághoz, hogyha az egy isteni kegyelem és hitnek sava járult vólna vallásokhoz, féltethetnek vólna az Isten országában.

Azonban, azok, a' kik valaha Istennek nem létét illy fentelenül vítatták, igen kevesen vóltanak, és tsak újjal mütatta az illyeneket a' több jobb réz. Annak-felette a' Historiákból azt-is látjuk, hogy ezek-is ez övakmerő vallásokban igen félelmesek vóltanak, tsak tsapongottak, akadoztak, ottan-ottan magokba fállottak és ez értelmek mellől elállottak 's meg-ismét hozzá fogtak; egy főval ez értelemben alig vénült-meg egy-is közölök. Sőt az illyen Istent tagadó Áthenfok, a' mint felölök olvassuk, a' mit főval mondottak-is, tselekedetekkel és magok viselésével, ellenkezöt mütattak, főval tagadók;

munkájokkal vallók voltak. Mihelyt Isten haragjának valami jelét, mennydörgést, tsattogást, villámást, vagy valami egyéb halálos veszedelemet láttak, leghamarább az ilyen bátor Isten tagadók dobbantanak és rettentenek-meg, helyeket sem találtak.

Voltanak olyan Isten-tagadók-is, a' kik egyébképen - is igen gonosz, gyilkos és minden fertelmes étellel, az emberek előtt-is megjegyzett események lévén, ezt az Isten felől való esméretet, szántszándékkal akarták kitörteni elméjéből, és bűnnek büntetőjét örömeit nem esmértének volna fejek felett, úgy kezdettenek oltán Istent tagadni, hogy így gonosz lelkek-esméretit és vádját elnyomná 's annak kínját eloltaná. Ezeknek rendin való ama' *Bolond*, kiről szent Dávid szól, ki azt mondja vala az ő szívében, hogy nintsen Isten, az-az, nintsen a' ki az emberek útaira vigyázzon, és ha vagy-on-is Isten, nintsen a' földön eső minden aprólékra gondja.

Nem

Nem vöttek, ('s ez okon Bolondok,) ezekbe, hogy az Istennek természetéből foly az ki, hogy ő örökké munkában légyen, és mikor tetzését véghez vitte a' teremtésben, arra gondot viseljen.

Igy látjuk azért, hogy az ilyen emberek, a' kik, hogy annál bátrabban élhessenek fokott fertelmes bűnökben, azt kezdik kétségbe hívni, ha vagy-on-é isteni gondviselés e' világra, vagy pedig talám inkább, ezek a' mik vannak és léznek, csak történet szerint folynak, ezek, mondom, ez ő gondolatjokban, merő azon Isten-tagadó Atheusok. Ilyenek pedig fellette igen sokan voltak és vannak, a' kik a' szabad bűn-tételre neki bátorodtanak és gyakorlott fertelmes életet, elsőben fokássá 's abból oltán termézzetté válván, az Istennek emlekezetit elméjekben szánt-szándékkal kívánták volna megfojtani; melly mindazonáltal, akaratjok ellen-is, ugyan csak kiadta magát. És így látjuk,

juk, hogy tulajdonképen főlván, senki nintsen Istent nem-tudó Atheus. Ha pedig valaha valaki találtatnék-is, az, a' fent Dávid értelme szerint, nem méltó, hogy az okos elmével bíró emberek seregébe fámálassék; hanem a' Bolondok fámába tartassék, kikben nagyon ugyan elme, de nintsen azzal való jól élés; vagy pedig ugyanaz emberek rendiből tellyességgel az oktalan vadak közé ítéltesék, nem lévén emberi nevezet-re méltó, a' ki tagadja lenni azt, a' kitől ő-is vette létét.

Voltanak és vannak olyan fentelen emberek-is, a' kik úgy ítéltek, hogy régen a' Fejedelmi emberek csak mesterfégesen azért fundálták az isteni tiszteletet, és azért költöttek isteni nevezetet, hogy ezzel ijézhessék az alattok való népet, kitől való féltékben, földi Urokhöz való kötelességeket, ha fentén az terhes volna-is, elkövetnék, és ha fentén mind méltó okok, mind elég erejek volna-is

reá,

reá; de az Istentől való félelem fátóztatná-meg a' támadástól és pártütéstől. De ez merő bolondság, mert ki bizonyítja azt-meg, hogy az isteni tisztelet és az isteni nevezet ilyen módon kezdődött volna az emberek között? Es ha fentén némelyek ezzel ezközülni éltenek-is, birodalmoknak erősítésére, minthogy kiváltképen a' babonás isteni tiszteletre igen hajlandó a' község, és ha azt befűjja, kézkarmelley földi Urat és igát elviseelni, mint sem attól megválni: De mi bizonyoson látjuk a' fent Írásból, hogy volt már isteni tisztelet, mikor még sem Ország, sem Város, sem Fala, sem semmi Politiai igazgatás nem volt. Ádám, Ábel, Kain áldoztanak, már akkor, mikor még csak egy falut tehető ember-is nem szaporodott volt e' világon. Ma-is vannak minden rend, Fejedelemség és Politia nélkül élő nemzetek, kiknek mindazáltal nagyon isteni tiszteletek.

Azért, mind ez az Istē-tagadó gon-

dolat tsak vezett elmék találmanya: mert valósággal az isteni esméret és tisztélet az emberi természetnek világánál szükségesképen feltaláltatható igaság. Tsak térjen kiki magába, rázogassa-meg maga emberi mivoltát, kíváltképen lelke természetit, tulajdonságait, könnyen reá akad a' benne magát, mintegy tsillámlással kimutató nagy Istenre; hanemha e' termézetit világot magában, ugyan fázant-fándékkal vakmerőképen el - akarja nyomni és óltani.

Ezt mondjuk azért az Apostollal: *Ne vétkezzetek, mert az Isten meg nem tsúfoltatik.* Magát tsúfolja és játékoztatja az ilyen okoskodásával Isten esméreti ellen tufakodó ember, nem az Istent. Mit itélünk hát mi kereksytyének, kiket Isten nem tsak a' természetnek, hanem a' kegyelemnek világávalis szeretett? Mit várhatunk, ha ilyen idvefséges jót magunktól akarva elvetünk? Erről bővön szól az Elöl járó bevezéd, melly e' szép munkában

ban letött kegyesség gyakorlásra készit, megtanítván arra, mi legyen a' mi útunk, mellyet én ez okó tovább itt né terjeszték.

Nem lehetett pedig, hogy e' közönséges fzent épületre való igyekezetemben, mellyre czéloz egyedül e' munka, melly egy Urat, Istent esmérni és annak zárlóját halálíg állhatatosan követni tanít, olly élő tükörre né mutassák, kiben megtessek, hogy a' mit e' könyv kíván, Isten kegyelméből, mind lehetséges, mind pedig ugyan szükségessépen gyakorlandó tisztünk. Ez pedig, Aszszonyom, a' kegyelmed neve, kiben gyermekségétől fogva, ez ideig meg-volt ez a' nyughatatlan tudakozó fzent kívánság, mind az Isté körül, mind Istenhez vezető tisztünk körül; mellyről én-is igaz bizonyóságot tehetek; de kevesebbet sokaknál másoknál, kik Kegyelmeddel gyakrabban vóltanak, és e' Kegyelmedben indúlt fzent tüzet közelebb éleztették.

Elég az, hogy a' Kegyelmed ez aránt való buzgó és mindennap e' munkában épülni fzerető indúlatja, e' Könyvet elsőben-is Kegyelmedhez menni, maga kívánsága fzerint, fiettette: mert mihelyt Kegyelmed e' materiáról való munkámat

egy alkalmatossággal megértette, ottan magának válaftá, hogy Kegyelmed költséggével jöne világra. Vegye azért, Aszszonyom, Kegyelmed és fogadja lelki örömmel, nem *Autor*ért, hanem a' *Ént* materiáért, melyet ama' *Ént* bö forrásból merített. Az én ítéletem *Érint*, tié-
ta viz, femmi emberi találmány meg-nem zavarta: élő's éltető viz, femmi mérges tudomány és üröm meg-nem keferítette, nints *balál e' fazékban*.

Adja Isten, Aszszonyom, a' Kegyelmed buzgósága által, mely által mehetett elő ez régi jó *Éándékom*, e' munkátska, kiváltképen e' *Éíralmas* időben, sok akadályos köveket háríthasson-el a' kétseges *Éivekről*; sok *Éíralmokat* törölheffen-el, sok könyvező *Éemekről*; és sok *bűneik* miatt megijjetkezett lelkeket örömmel botsásson a' koporsóba.

Irtam Nagy-Enyeden,
Pünköszt havának
26 nap. 1698' ézt.

Kegyelmednek ASZSZONYOM

alázatos szolgálja

Dr. PAPAI PÁRIZ FERENCZ.

ELÖL-JÁRO BESZÉD.

*N*ylván való dolog az, hogy mind az, valamit a' Kerektýén embernek az Istennek befédeből megtanulni, megtartani és követni kell, csak e' kettőben áll, hogy ü tanúljon 1. Kerektýénül élni, és 2. Bóldogul meghalni. Ezt mind a' kettőt befoglalja a' királyi *Proféta* Dávid, midőn így szól: Taníts-meg minket, hogy tudhassuk-meg a' mi napinknak *Éamát*, hogy legyünk bóltsek: Sólt. 90: Ezenképen int a' bólt *Sirák-is*: Minden te dolgaiddban megemlekezzél a' tólsó végedről, és örökké nem vétkezel: cap. 7.

Mert ugyan-is mitsoda kerektýénül élni? Nem egyéb, hanem mikor ember, ké az ő bizonytalan vége felől gondolkodik, mindennap magát az Istennek igaz *Ésméretiben* gyakorolja, igaz *Épenitencia* tartásban él, hitit megtartja, lelke-*Ésméreti*-re úgy vigyáz, hogy a' mint *Sirák* szól, soha gonoszt ne tégyen. Az-az, soha csak

egy szempillantásig-is nem akar olyan állapotban találni, melyben idvéssége felől bizonyos ne legyen. De mitsoda boldogul meghalni? Midőn a' kerektyén ember nem csak gondolkodik mindennap arról, hogy ő halandó, és a' halát ellenfele is nem lehet bátorságos, hanem annak felette minden órában es szempillantásban úgy gondolkodik megvalni ez élettel, hogy ő bizonyosan örökösé marad az örök boldogságnak.

Ez hát az igaz böltsesség, melyről David föl; sőt az mindennél jobb böltsesség és mesteresség, melly egyedül a' kerektyéneknek jelentetett-ki, mellyet sóhonnaan egybűnösen meg-nem tanulhatni, hanem csak az Istenigéből. Mivel pedig ilyen boldogul való meghalásnak mesterességét megtanulni nintsen a' mi hatalmunkban és erőnkben; hanem egyedül Isten ajándéka az, azért írja előnkbe az Istennek embere, imez áhétatos kívánságot, melly ferint nekünk naponként Istent kell kérnünk, hogy, Tanítson-meg minket arra, hogy tudhassuk-meg a' mi napjainknak fámát, hogy legyünk böltssek. Az-az, adja nekünk az ő Szent Lelke által azt a' kegyelmet, hogy az ő fent Igéjéből tanulhassuk a' mi

a' mi életünket úgy rendelni és végre bevérekeztetni, hogy mi-is ostan véle örökké élhessünk.

Ezt a' meghalásnak fent mesterességét, a' Pogányok ez előtt tellyességgel nem tudák, de még ma-is elrejtve vagyon az, mind azoktól, valakik a' mi Urunk Jézus Christust Idvezítőjöknek esmérni nem akarják. Mert noba a' mindennapi próbából azt mondja-is Cicero, Orat. pro P. Quintio: Vita turpis ne mortis quidem honestæ locum relinquit. Azt akarván mondani: Valamint-hogy rend ferint a' tíftefféséges életet, tíftefféséges halál fokta követni, úgy ellenben rend ferint a' gyalázatos életet, gyalázatos halál követi: De bizony felelte igen nagy különbség vagyon: Inter vitam honestā & inter Christianam: Inter mortem honestam & inter Christianam sive salutarem, Az-az, A' tíftefféséges, emberséges és külső maga viláslés között és a' kerektyéni élet között, és ellenben a' tíftefféséges meghalás és az idvésséges kimúlás között.

Midőn Augustus Császár Rómában mindennap kívánná magának az Eubanáfiát, az-az, a' boldogul való meghalást, az nem téfen vala az ő értelme ferint többet
ő ná-

önála, hanem olly kívánságot, hogy ömind élete, mind halála felől tíftelességes hírt nevet hagyhasson holtá után. De midőn nékie és más Pogányoknak is a' halálra jutott dolga, ott semmi vigasztalást, semmi reménséget nem talált, hanem csak ijjeftést és bánatot, és ollyan véget, a' minémiről szól Virgilius.

Vitaque cum gemitu fugit indignata sub umbras, az-az: Nem lévén semmi reménsége, élete nagy baraggal és jajgatással elmúlék s pokolra szálla.

Innen vagyon az, hogy a' Pogányok írásiban nem talál ember egyebet, hanem csak az emberi nyomorúságról, az életnek rövid voltáról, és a' halál ellen való panaszkodást: ellenben pedig ezek ellen való vigasztalásokról jobból nintsen semmi szó: Totum, quod est homo, miseria est: azt mondja egy közüllök, az-az, Semmi nintsen az emberben egyéb nyomorúságnál. Xerxes Király keservesen sir vala, midőn az ő fép válogatott vitézinek nagy számú seregét megtekintélte volna, és azt magában meggondolta volna, hogy illy fép és nagy sokaság közüllök egy is fáz, ektendő nem fogna elérni: Herodot. in Polymn. Arisztoteles is igen panaskodik a' halál ellen

ellen s azt mondja: Omnium terribilium terribilissimū est mors. Az-az, Minden irtóztató és ifonyító dolgok között mindenek felett irtóztatóbb a' Halál. Illyen és ehhez hasonló vigasztalás nélkül való siránkozásokkal és panaskodásokkal rakvák minden írások a' Pogányoknak.

Feltaláljuk ugyan azt az ő könyveiben, hogy némellyek ö közüllök kéreftenek tanátsot a' halál félelme ellen, és tusakodtanak a' felől, ha volna-e valami, mellyel e' félelem és rettegés ellen lelkeket tsédeshetnék, és magokat könnyen s örömeft a' halálra adhatnák. De soka feljebb abban a' dologban nem lépbettenek, hanem csak arra, a' mint Seneca szól: Effice mortem tibi cogitatione familiarem, ut, si ita fors tulerit, possis illi obviam ire, de natural. quæst. Az-az, Felőle való gyakor gondolkodásoddal úgy megbarátkozzál a' halállal, hogy ha mikor az eljő, magadat nékie megadhassad örömmel. Így olvassuk, hogy az Egyiptombéliek is régen az ő lakodalmokban és vendégségeikben, a' vendégek eleibe egy koporsót s abban egy holt ember képét hozatták elé, s azt mutogatták: a' koporsóra pedig illyen szó voltanak írva: In hunc intuens, bibe

bibe, & sis animo hilari, post mortem enim talis eris. Herod. in Euterp. Az-az, Nézz e képre, igyál és vigadjál; e mellett pedig gondold-meg, hogy a halál tégedet-is végre ehez hasonlóná téken. Illyen vala az ő kézületeka' vigan való meghalásra.

Illyen mesterséget követ vala-el amaz istentelen Amalekiták Királya Agag, midőn látná, hogy Samuel P. oféta ötlet darabonként el-akarja vagdálni; oda járúl nagy vakmerőn és azt mondja: Bizonyára eljött a' halálnak keferüésege, 1 Sám. 15. Mintha mondaná, kell egyszer egyet próbálnom, azért most légyen hamar-meg, hadd essem által rajta. Azonban retteg vala az ő fiúvek, nem találának vala semmi vigasztalást, hanem reketéssel és Isten ellen való zúgolódással mennék vala a' föld alá. Mert mikor ők sokáig keresték-is a' vigasztalást, és fiúveket leg-inkább tsendesíteni akarták, ugyan csak megmarad vala végre-is náluk az, a' mit Cicero mond vala: Ego tentatis rebus omnibus, nihil invenio, in quo acquiescam. Az-az, Én minden mesterséggel utánna lévén-is, hogyha én valamiben vigasztalást és megnyugvást találhatnék, semmit sem találhatok.

Mi-

Midőn pedig ők látták-is a' meghaló embereknél el-rémüléseket vagy halálokkal való tusakodásokat, megtsúfolták őket, s így féltottanak: O te dementem & oblitum fragilitatis tuæ, si tunc times mortem, cum tonat, Seneca de natur. quæst. Az-az, Oh bolond, avagy nem gondoltad-e az előtt-meg, hogy meg-kell halnod, avagy most akar-e elsöben töle megijedni, mikor éppen rajtad vagyon.

A mi pedig az örök életet illeti, eleget munkálódtanak benne Plato, Cicero és egyebek, hogy megmutassák azt, hogy az embereknek lelkek halhatatlanok, (mert ugyan-is, a' mi a' testet illeti, az senkinek még e'kébe sem jutott, hogy még az valaha feltámadjon és éljen,) és hogy ez élet után-is a' jó életű jámbor embereknek lelkeknél nyugodalmának valamelly bizonyos helye legyen. Sőt Cicero-is azzal akarja a' maga lelkét serkenteni, és örvendez azon, hogy még ő-is a' lelkeknek gyülekezetibe menendő, és így fél: O præclarum diem, cum ad illud animorum concilium, cœtumque proficiscar, & cum ex hac turba & colluvione discedam. Cicero de Senect. Az-az, Oh melly ditsőséges nap fog az lenni, mikor én e' fáradságos és zür-

és zürzavarral telles élettől megválom, és ama lelkeknek gyülekezetibe és seregébe által-menédek. De mint hogy ő benne sem igaz Hit, sem a Sz. Léleknek munkája, sem ama maradandóbb vigasztalás felől való Reménség nem vólt, úgy az ilyen bús elméjeknek furdaltatása-is nem tsendesedhetett soha meg, hanem mindenkor hánkodó és kétségbe eséssel telles vólt, a' mint ugyan azon Ciceróban meg-láthatni, midőn így felel: Quod si in hoc erro, quod hominum animas immortales esse credo, libenter erro; non mihi hunc errorem, quo delector, dum vivo, extorqueri volo. Ibidem. Az-az, Ha pedig ismét abban vétkezem, hogy a' lelkeket halhatatlanoknak hiszem, abban örömeft vétkezem; nem-is akarom, a' míg élek, eb-béli vétkezet, mellyben igen gyönyörködöm, megmásolni.

Tovább nem mehettenek ennél a' Pogányok, több vigasztalást és a' halála való kéfsületet ennél nem találtak. Még ma-is tsak úgy halnak-meg minden kép-mutató és pénitentziát nem tartó emberek, a' kik nintsenek a' mi Urunk Jéhus Krisztusban való igaz hitben.

Sőt még a' Keresztények között-is ugyan való-

valójában és jól meg-kell gondolniok minden kép-mutatóknak, hitetleneknek és pénitentzia-tartás nélkül valóknak, hogy az ő kárboztatások ama napon sokkal nagyobb súlyosabb léfzen, mint sem a' Pogányoké, ugyan azon az okon, hogy ő nálak az Évangéliomnak világa inkább fénlett, mint sem a' Pogányoknál, még-is mind-azáltal pénitentiát ugyan tsak nem akartanak tartani. Mert azt mondja önnön maga a' mi Urunk: Valaki pedig titeket bé-nem fogadand, sem pedig becédeteket nem hallgatándja, kimenvén a' házból, vagy a' városból, a' ti lábaitoknak porátis verjétek-le. Bizony mondom néktek, könnyebben léfzen dolga Sodomának és Gomorrának az ítéletnek napján, hogy nem annak a' városnak. Máté 10. A' ki-nek füle vagyon a' hallásra, hallja-meg.

Szükség tehát ez aránt embernek valóba meggondolni azt, hogy igen nagy külömség vagyon a' hívő és igaz pénitentziát-tartó, és a' hitetlen 's pénitentzia-tartatlan embernek élete és kimúlása között, hogy abból tanuljuk-meg az Istennek kegyelmét, mellyet velünk Keresztényekkel közlött, és azért hívünk sörint Istent dicsérjük 's magasztaljuk.

1. Mert a' mi elsőben-is az embernek életét illeti, a' hitetlen kép-mutató emberben nintsen az Istennek semmi igaz eszméretí, úgy nézi tsak az Eget, mint a' telen az új kaput, úgy él tsak az Istennek teremtséssel, mint a' díknó a' fáról lehulló makkal, soha még ingyen nem-is gondolkodik a' felől, hogy ő még Istennek az ő életéért és reá való jó gondviseléséért háládással tartoznék, semmi gondja nintsen az örök életre, szívének egyedül minden ő öme azon volna, ha örökké itt e földön élhetne, és testének kívánságait töltöhetné. Noha bizonyos, hogy a' barmoknak, még a' díknóknak-is jobb életek vagyon, mint az illetén embereknek, kik az Isten képméremre teremtettenek. Ellenben pedig a' hü kereftvény ember, megésméri az ő teremto Urát, örül azon, hogy ő az Istenben hibet, Istennek minden áldásait háládással véski, áldja az Istent azért, hogy ő mindent illy jól és böltsen művelt, abban forog ő néki éjjel és nappal minden gondja, miképen mennyen ő-is az ő Istenéhez és véle éljenörökké.

2. A' hit nélkül való ember, ha mikor hallja, hogy az Isten rend kerint a' gonof életért rettenetes halállal fizet, úgy gondol-

dolgozik, magában, hogy elég kéfület az nékie a' halálra, ha ő külsüképen tífteféges életet él s jól viseli magát, czégéres vétekkben nem él, néha a' Fariseussal azt-is mondja: Halálat adok néked én Istenem, hogy én nem vagyok olyan, mint egyéb emberek, ragadozók, hamisak, paráznák, s'a't. Luk. 18. Az illyenek továbbá mindjárt így-is foktanak okoskodni, Ha volna-is örök élet, azt az Isten, mint emberséges és batesületben élő emberektől meg-nem tagadhatja tőlünk. Ellenben pedig a' hü kereftvény ember igyekezik fert tenni az igaz idvefféges meghalásnak mesterségére, megvallja és tellyes szívéből kánja bánja vétekeit, vigasztalja magát az ő idvezitőjének érette való munkárral és elég-tételével, örvendetes reménsséggel és bizodalommal, hogy az Isten az ő bünciért való pénitentzia-tartását jó szívvel fogadja és naponként úgy él, hogy birt és jó lelki-esméretit mind végigle megtartsa: Solt. 90: Sir. 7: 1 Tim. 1:

3. A' kép-mutató világ fiaí, mikor jól vagyon dolgok, akkor ok-is jó kereftvények, az ő Istenben való bizodalomokról sokat beféllnek, még másokat-is tanítanak s oktatnak, mint kelleffék magokat a' kereft-

tek alatt békeféliges-türessel viselni, bátor-
ságon és kevélyen viselik önnön magokat,
úgy itélnek, mintha sóba meg-nem kellene
esniük. De mikor oftán a nyomorúságok-
nak órája elérkezik, és egyik hab a' mási-
kat tolja, ottan oda léken minden fiúk,
azt vélik magok felől, hogy majd az Ég
rájuk fekad és a föld bé-nyeli őket. Ma-
gok sem tudnak semmi vigasztalást nyújta-
ni magoknak, ha más valaki vigasztalja-
is őket, ingyen nem-is akarják hallani, ha-
nem a' Gedeon notáját fújják nagy békéje-
lenséggel: Ha az Isten vagyon velünk,
miért vagyon hát rajtunk? Iok nyavalya?
Birák. 6. Ellenben pedig a' hü kereftjén-
nek fiúe még jó idején fámat vét önnön
magával, hogy nem tsak mind jól és fe-
rentsésen kell élni, hanem sok kerefték és
nyomorúságok által kell bé-menni az Isten-
nek országába: Tsel. 14. Annakokáért
ha jól vagyon dolga, bálákat ad Istennek,
a' ki néki megengedi, hogy e' földön jókkal
éljen, megújja magát a' bátorkodástól,
fogál az Urnak félelemben, és örül nékie
rettegésben: Solt. 2. Ha rokkál van dol-
ga, azt éneklí kent Jóbbal: Ha a' jókat
elvettük az Isten ke-éből, a' gonofkokat mi-
ért nem fenvednök-el? Jóh. 2: Ha kerefték
alatt

alatt vagyon, így éneklí kent Dáviddal:
Az én lelkem figyelmelesen várja az U-
rat, hogy nem mint a' vigyázók a' reggelt.
Ha pedig neheznek látják a' kereft, azt
mondja a' kent Pállal: Hü az Isten, ki
nem hágy titeket felljebb kísértetni annál,
a' mint elkenvedhetitek: 1Kór. 10: Ha a'
teft és a' vér irtózik, és gonofkára tetfik
lenni a' nyomorúság, elbifi és meggondol-
ja azt, hogy azoknak, a' kik az Istent fe-
retik, mindenek javokra vannak: Rom. 8.
4. A' hite len és világ fia, midön meg-
gondolja azt, mint hatalmaskodik és erő-
fakoskodik rajta a' balál, miképen min-
den javát, méltóságát, uraságát, felesé-
gét, gyermekeit, házát, udvarát és minde-
nét el kell hagyni és mez-telé kell maradni,
így kezd panaszkodni: ó balál! ó balál!
melly komorú a' te emlékezeted: Sir. 14. Meg-
tsökönik és ezt mondja: Severus Csáfár-
ral: Omnia fui, & nihil mihi prodest.
Ael. Spart. Az-az, Nagy valék, ditsősé-
ges, hatalmas és minden valék, most meg-
kell halnom, és semmi nintsen mind ezek
közül, a' mi a' baláltól megment sen. El-
lenben pedig az igaz kereftjén ember, a'
ki a' jó réft válaftotta magának: Luk. 10.
Örül az Isten örökké-való javainak ki-be-

kéllbetetle' gazdagságán, könnyen elbágy-
hatja e' világi javait minden kempillan-
tásban, és ezt mondja a' Dávid Királlyal:
Nagyobb örömet adék én fivembe, hogy
nem mint a' kiknek sok borok és búzájuk te-
rem: Solt. 4:

5. A' pénitentiát nem tartó képmuta-
tó ember, midőn megbetegszik, csak arról
gondolkodik, miből eshetett rá a' nyava-
lya, mit talált enni olyat, a' mi neki meg-
ártthatott, vagy micsoda egészségtelen italt
talált innya, a' mi ötet vagy meghervítet-
te, vagy pedig igen meghivesíthette 's te-
stében megronthatta, és így haragzik 's
békételenkedik magában, hogy ilyen ke-
remségtelenség esett rajta. De a' hü ember
tudja azt, hogy egy baj-kál-is nem eske-
tik-le sejeről az ő Istenének akarátja nél-
kül: Mát. 10: Mennél inkább ilyen ne-
mes ajándéka Istennek minémű az Egészség,
hogy-hogy vesztetne-el tőle Istennek kívált-
képen való akarátja kiül. Annakokáért
az önnön maga vétkeket okozza, hogy azok
érdemlették a' betegségbeli büntetést, és
megvallja, hogy az Isten ötet sújtolja és
így a' megtérésre nógatja: Jere. 2. azt-is
jól tudja, hogy mikor az Isten valamit
akar művelni, és valamelly embert meglá-
togat-

togatni, az esközöket-is úgy rendeli-el,
hogy azok nyavalyát és betegséget ferez-
zenek: 1Kór. 11:

6. A' hitetlen 's magában bizakodó vi-
lág fia, soha a' maga lelke felől nem-is gon-
dolkodik elebb, hanem mikor nyavalyába
esik, akkor akar megjámborodni: és a' ki
az előtt tellyes életében az Isten Szolgájá-
nak ellensége volt, mikor oktán véki eské-
be, hogy csak el kell költözni, igen sietve el-
küld 's Papot hivat magához: Az előtt a'
neve fegény kosta Pap volt előtte; de ak-
kor tisztelendő betsületes Urának hívja, és
reménkedik, Uram édes Uram, segíts-meg,
adj jó tanácsot, hogy el-ne kárhozzam.
Ekkor esik ám az, hogy a' Benedicamus
helyén. Deus in adjutorium kezd énekelni
ember; De a' hü, pénitentzia-tartó ke-
reftjén ember kéfé minden órában és kemp-
pillantásban, mindennapi képséggel va-
gyon a' bódogul való kimúlása, és soha
egy kempillantásban-is nem akar olly ál-
lapothan találtatni, wellyben el-ne bibes-
se maga felől, hogy ő idvezül, hanem in-
káb valabóljár, valaból megáll, ezt mond-
hatja vig fírel: Jövel Uram Jéfus, jövel
Uram, mert téged kéfen várlak: Jel. 22:
Söt ha csak leg-kisebb keretségtelenség esik-

is rajta, így emeli-fel szívét: Uram bortsással-el fogádat bekével: Luk. 2:

7. A hitetlen kép-mutató ember, midőn tanács és segítség nélkül fűkölködik betegségében, mindegy neki, ha az ördög és egyéb ördögös Bosorkányok segítikis-meg, s azt mondja: Fletere si nequeo superos, Achorenta movebo. Virg. Æneid. 7. Az-az, Ha Isten meg-nem segít, megsegítnék az ördögök. De a' hü és istenszerű ember tudja azt, hogy az Isten minden rendellenes ekközöket és hittől szakadást igen igen megtiltott. Kijövet. 20: Tudja-is jól a' Sátánnak mesterségét, hogy az az ötle elfoglaltit büjös-bajosok által egy embert sem segít-meg annak javára, hanem csak azért, hogy annak lelkén uralkodjék, és azt Istentől elkakassza: 1 Sám. 28: Hífi és tudja jól azt, hogy sok ezerszer jobh Isten hírével, hogy sem ördög hírével meghalni és élni. Annakokáért olly ekközszel él, melyet Isten rendelt és az Istent nem kísérti. Ha pedig az ekkört fel-nem találja, vagy pedig feltalálván-is azt az Isten meg-nem áldja, így szól: Uram Jé-sus, itt tselekedjél úgy én velem, a' mint akarod, ha akarod, meggyógyíthatk engem: Mát. 8: Ha pedig Uram más tetkésed,

sed, itt vagyok Uram, hogy akarod' tegyem: Solt. 40:

8. A világ fia, az ő betegségében nem sokat gondolkodik az Istennek befédéről: mert soha sem tanulta, sem Kereftésege, sem az Ur Vatsorája felől nem tud semmit, hogy azokból vigasztalást vehetne. Nemellyek közülök olyankor világi Historiákat és egyéb tréfás fabulákat olvasgatnak előttök, némellyek egyéb boldonságokat kövönek, hogy a' halálnak emlékeztetít felejtessék és fívek bátorodjék. De a' hü kereftyén gyakorlotta az Isten Igéjét, tudja azt igazán hasogatni, 1 Tim. 2: Tudja mind a' Törvényt, mind az Evángéliomot hasznára fordítani, örül a' kegyelem követségének, melyet az ő Istenével a' kent Kereftségben kötött, komjühozza a' kent Vatsorát, melly által elégtitetik és nyugottatik igazán-meg, és a' Christustól új vigasztalást és örömet kíván, minden világi dolgok előtte betstelének, semmibe hagyja a' tréfa befédet; hanem fűntelen az ő Idvezítő Christusáról, s az örök élet-ről beállget, és ama' bódlog óráörvend.

II. Másod rendben: A' mi a' Halált, avagy meghalást illeti; Midőn a' Pogány avagy a' hitetlen kép-mutató, a' minden-

napi példákat látja, hogy ő-is úgy, mint más, mindennap várhatja magára a halált, elkezdí ugyan és panaskodik az embereknek nyomorúlt állapotokról és e bajos életnek nehéz voltáról, melyet ugyan helyesen-is tselekfik; de a felől teljességgel a halálra nem képti magát, semmi megtérésre nem képti; hanem zúgolódik és úgy ítél, hogy az Isten helytelenül tselekfik, hogy az embert illy hamar meghagyja halni. Ellenben pedig az igaz hívő keresztény ember, midőn a példákból az ő balandóságát látja's hiszi, sobajt feve fevint a' mi első Esetünkön, siratja az ő tulajdó vétkei-is és gonoszságát, a' melyért a' halálbeli igaz büntetés reánk fármazik, és azt mondja nagy alázatos fível. Iram Domini portabo, quia peccavi ei. Az Ur haragját bordozom, mert vétkeztem ő ellene: Mich. 7: És ismét, Uram te igaz vagy és igaz a' te Igéd: Solt. 119: Így tulajdonít az Istennek az ő Urának dítőséget, hogy ő mivelünk semmi igazságtalanságot nem tselekfik, és így képti mindennap magát a' bldogúl való meghalásra.

2. A hitetlen kép-mutató ember, midőn a' halált meggondolja, megijjed és rémül a' halál tekinteti előtt, resket és reitog,

mert

mert ugyan-is, a' test és a' vér nem tehet másképen, mivel a' halál ellenséguink, ki minket halálra keres. De az igaz hívő ember, a' hitet téfi feme eleibe, és nézi a' halált, nem a' Törvényi fcorosság fevint, hanem az örvendeztető Évangéliom fevint, vigasztalja és örvendeztetí magát az újó Urával a' Jésus Christussal, ki érette a' Halálnak keserüségét megköstolta, azt tsendes álommá változtatta, és örvendetes bizodalma vagyon azon, hogy ő nem hal-meg, hanem tsak tsendesen alufik-el: Ján. 11: és így a' Halálnak keserüségét a' Jésus Christusnak vigasztalása miatt, ingyen meg-sem érzi.

3. A hitetlen kép-mutató ember, midőn magában azt meg-gondolja, mely ifonyú és ijjeftüképen fog véle bánni a' Halál, és miképen egy forma nélkül való hideg dög testté változtatja, mely azután a' fomorú hideg földbe temetődik-lé, meg-kezd fomoroadni, oda léfken minden kedve; de ugyan nem tehet semmit egyebet, hanem a' mit Xerxes Király tselekedék, ki, midőn valaki a' Halál felől talált főmi előtte, mindjárt azt másba ütette és elméjéből kivetni igyekezte, így kólván: Missa hæc faciamus, neque tri-

stium rerum mentionem faciamus, cum jucunda in manibus habeamus. Herod. in Polymn. Az-az: Hagyjunk-el effélet, mit beállunk a' komorú dolgokról, elég öröndetes materiánk lévén, De ellenben az igaz hitű ember meg-gondolja azt, hogy plus ultra, túl néz a Halálnak minden ifonyotosságán, és a' koporsónak 's a' sírnek kedvetlen voltán által, nem nézi azt, melly rútúl bánt a' Halál az ő testével, és mint kell neki épen elváltozni; hanem inkább arra vigyáz, mint fog ama' ditsőségesen, és többé elváltozhatatlanul elé járni, és az ő Idvezítőjének a' Jézus Christusnak ditsőséges testtévé hasonlatos lenni: Jób. 19: Filip. 3:

4. A' hitetlen Pogány és kép-mutató ember, midőn magát a' Halál ellen jól meg-akarja erősíteni, felgyebb nem léphetik, hanem hogy (a' mint ő itéli) bátor fívre tegyen fírt, így biztatván magát: Igen kitsíny dolog ez, ugyan csak meg-kell ennek lenni, ugyan csak meg-kell egyfőér halni: 1 Sam. 15: De ellenben a' hű és igaz ember az ő testi bátorságához és jó kedvéhez semmit nem bizik, hanem a' Sz. Léleknek vigasztalásához és vidámitó erejéhez, ki ő benne lakozik, és bizonyos

nyos az Istennek véle való megbékéllése felől, mert azt hit által megköszöli, melly minden elmét felgyüttmál, ez erősíti és kétfíti-el az ő fírvét és elméjét a' Jézus Christusban az örök idvességre: Filip. 4:

5. A' hitetlen kép-mutató ember, midőn halála órája elérkezik, tellyességgel fegyvertelen, ott nintsen sem Hit, sem Reménség, sőt semmi bizonyos Isten igéje, mellyen építhetne, sem vigasztalás; mellyen fundálhatna és lelkét megnyugtathatná; hanem mindenütt környülötte érez féltelmet, merő azon rettegést és semmi jót, melly Istenhez vezesse, nem talál. De a' hű kéreftyén embernek tellyes a' fíve Hitel, Reménséggel és kibeféllhetetlen fobázkodásokkal: Rom. 8: mellyek ötet inkább amaz örök életre, mint-sem a' testire táplálják és éltetik. E' mellett az Istennek beféde vagyon nála, mellynem hazud, se meg-nem tsal, ezt ő fírvébe veki, megtartja, megörzi, és tudja azt, hogy tsak úgy léfken dolga, a' mint az Irás fól, és nem más képen, és így fól nagy vig fírvvel: Uram Jézus, valaki a' te Igédet megtartja, az a' halált meg-nem látja soha örökké, Ján. 8:

6. A' hitetlen ember zúgolódik, mikor a' Halál árnyékában fekszik, hogy ő elha-

gy. utott, minden barátai és atyjafiaimékfe elállanak tőle, senki nem akarja őtet segíteni. De ellenben így szól a' hü ember: Kitsoda volna nékem mennyekben te náladnál több? Solt. 73: És ha az én testem és lelkem elfogyatkozik-is, örökségem nékem az Isten mind örökké. Mert tudja azt jól, hogy nem sokat tehet az emberi segítség a' külségben, és minden világi jónak vége vagyon. És ha fentén semmi emberi segítség nem volna-is, tudja, hogy véle vagyon, sőt ugyan benne lakozik az Isten, és az ő beteg ágya körül udvarolnak fiúntelen a' fent Angyalok.

A hitetlen és istentelen emberek, midőn hallják azt, hogy halhatatlan a' lélek, és ez élet után más élet-is fog következni, mellyben az igazaknak örökké való hajlék, a' hamisaknak pedig örök kárbozat és büntetés adatik, feletté igen megrettennek, és igen akarnák, hogy az igaz ne volna, és jóba a' halálból való feláradás ne lenne: Mert az ő hibetetlen fivérek azt mondja nékik: Ha így vagyon a' dolog, hogy ugyan örökké el-kell kárbozni, jobb volt volna jóba nem külettetni. Ellenben pedig az Istennek hívő fiai örülnék fiverekben, és örvendeznek azon, hogy önékik örök élet-

tek vagyon kétfittetve, azt óhajtják, a' Christus eljövetelit áhérozzák, hogy tsak múlték-el e' nyomorúságos élet, hogy az örök életet elérhetnék, mert az ő reménségek bizonyos, hogy sokkal jobb élet az, a' mellyre ők megváltattanak.

Illyen egymással ellenkező állapotokat, többeket-is sokkal ezeknél formálhat az ember, és megmutathatja azok által, hogy igen különbözök a' hitetleneknek és pogányoknak útok, ha fentén világ ferint ditsőségeseknek tetkenek-is azok, az igaz hü keresztény embereknek útjoktól. És ismét, hogy sokkal más a' hü embereknek világból való kimúlások, és a' pénitencia-tartatlan kép-mutató világ fiainak halálak.

Erről minden embernek voltaképen és nagy forgalmatossággal kell gondolkoznia, erre naponként igyekezni, és nem kell elebb magát megnyugtanni, míg jól meg-nem próbálja magát, és azt meg-nem tudhatja, hogy ő igaz valóságos hívő a' Jésus Christusnak ő Idvezítőjének, őtet fő kintsének tartja, és ő benne vagyon minden öröme's vigassága. Sőt fejét-is addig nyugodalomra le-ne hajtja, míg forgalmatos könnyörgésével és hitinek foros-

gyakorlásával a Sz. Léleknek ereje által magát arra bírja, hogy az örökké-valót fellebbe keressse az ideig-valónál; a bűnnek éppen ellene vessen magát, és egyedül az igazsághoz legyen kedve, hogy e bűnös életnek nyomorúságát jól ekebe vegye, maga méltóságát és világi tisztességét csak semminek vélje, és ama mennyei hajléki a legyen vágyása, hogy az ő Urát a Jézus Christust kére kerint keressse, az ő eljövetelet naponként óhajtsa, az ő hivataljában naponként jó lelki-eszmérettel nevezkedést vegyen, és minden órában olly kéfé legyen az innen való elköltözésre, és amaz örökkévaló Szombatnak fentelésére.

Ugyan-is ez a boldog meghalásra való igaz kékület, és így kell magunkat megválastanunk mindennap a bitetlen pogányoktól, a pénitentzia-tartatlan kép-mutatókól és világ fiaról, kik között némellyek a Christus felől ingyen nem-is tudnak semmit, és noba némellyek tudhatnának ugyan, de nem akarnak tudni: némellyek mind hallják, mind tudják, de Idvezítő-jöknek nem eszmérik: némellyek jó kerestyének fájjal, de szívvel nem, kérkednek a hittel, de nem mutatják valósággal, eleget beféllnek az örök élettről, de nem tanul-

nulják az útát, mellyen oda bé-kell menni.

Holott pedig ezt tanulni, olvasni, hallani, megtartani, sőt ugyan gyakorolni-is igen szükséges dolog. Lám Isten kegyelméből kezünk között vagyon az Istennek könyve, a fent Biblia, mellyet valaki akar, szabadon olvashat. Vannak bővön egyéb sok kéfé Irások, mind a Régiéké, mind az Újjaké, mind idegen, mind pedig kületett nyelviünkön valók, mellyekből kéfé istenes tanításokat, vigasztalásokat és intéseket vehet ember a jó életre, és a boldog meghalásra hagnálándókat.

Ilyen ez-is az együgyűeknek fámokra iratott Könyvetske, mellyet mindazáltal reménlek olly munkának, melly Istennek ditsőségére, a véle élőknek hagnokra s vigasztalásokra, kiváltképen pedig az együgyű lelkeknek jó életekre és boldog kimúlásokra fog foglálni. A Tudósokat kérem, hogy az együgyű befédet jóra magyarázzák, úgy-mint, melly a gyengéknek fől, kik ama mély tanításokat nem foghatnák-meg. A gyengébbeket pedig, hogy e munkátskával fogalmatosan éljenek, és ebben gyakorolják magokat, elhíven azt, hogy nem légen hagnotalan cbbéli munkájok.

Melly sokszor esik az-meg, hogy az ember idegen Országban vagyon, mellyben tífista tudományú lelki tanítót egyet sem talál? Mennyi szer vagyó Táboron és egyéb veszedelmes helyeken, a hol Papot sem lát? Mennyi szer vagyon kiváltképen nagy Dög halálnak idején, hogy a Prédikátorok elhalnak, vagy hozzád nem érkeznek, a mikor minden fiv a tanításra, vigasztalásra és igazgatásra áhétózik? Olyankor kiki ez együgyű könyvetskéből maga magának vigasztalást nyújthat, vagy más által, a ki mellette vagyon, maga előtt olvastathatja, minden rékei ferint, a mint fiv kívánja, hogy így az ő sültésében meg-ne boroljon, hanem akadály nélkül elő-meheessen, és Isten kegyelméből e' világtól-is bódog bútsút vehessen és örök Innepet ilhessen.

E' rit-

E' ritka jószágú Könyvnek, Tífistele-
tes és Tudós Authorának, illendő
tífistességére:

I Stenem! melly meddő ez idő, s még-is fül.
Senkinek nem kellő, s imé mihez kéül,
Azt tudja e' világ, hogy a' éreket hül,
'S már fiv a' jóra senkinek nem-is fül.

Rejtek helyeiben, de tart még az Isten,
Illy és lelkiüket, a' kiknek fivekben
Gerjed a' buzgóság, forrók érelemben,
Sion megromlását építők a' hitben.

Ez úton mendegél e' nagy hírű Doktor,
Mellynek mutogatva bizonyosságát jökor,
Haknos orvosságot a' betegnek mikor
Nyújtott, s élelgette a' febhetter sokszor.

Ugyan-is a' mikor bokros háborúban,
E' megromlott Hazát, négy nyavalyájában
Látná, igyekezi vinni nyugalomban,
Már négy orvosságot adván ki írásban.

Elsővel gyógyítja Lelkének mételeyir,
Másikkal testének keserves férelmit,
Harmadikkal Udvar ékott kényességit,
Most ezzel Éltének ártalmas gonóit.

Azért, ha ki akaré Bóldogul meghalni,
Kivántt tsendességgel koporsódba állni,
Pokol-tüze lángját ingyen sem kóstolni,
Siess hamar, kérlek, e' Könyvre ért tenni.

Mett

Mert ebből megérted, mit tégyen *jól élni*
Tövises pályádat józanul megfutni,
Romlandó életet hasznoson bezárni,
Halálból életre jvitont által lépni.

Ne keresd, itt nincsen a' Bálami élet,
Ki gonoszúl élván, még-is, úgy mond, lehet
Igaz halálával meghalni, 's olly véget
Érni, kir az Isten sóha nem engedett.

Hanem azt az út adja te elődben,
Melly Istennek tétő, 's irva a' É. könyvbē,
Bölcsőség ösvénye, ha ki ez életben
Akar az Istennek tetőzni mindenben.

Isten Egy-Házának édes Tábithája,
Nagy TELEKI Háznak egyik Nemes Ága,
KENDEFI JÁNOS Ur, meghagyott Árvája,
Ez istenes Könyvnek, kegyes Pátrónája.

Megtetűzik, hogy kívánē Isteneddel járni,
Élted, 's halálodban tsak neki szolgálni,
Nemzedet Fő-jóvat buzgóvan kívánni,
Maradandó kintset, mulandókkal nyerni.

Atyafüti kezeletből írta, KIS KOMA-
ROMI ISTVÁN, A' Fejérvári
Colleg. Sz. I. M. Professora.

A' négy leg-hasznosabb Békeségnek
úgy mint, Pax Corporisnak, Pax Aulának,
Pax Animának, Pax Sepulcrinak, az Ef-
tendőnek négy részére való alkal-
maztatása.

TAvakkal fedjük-bé a' hasznos füveket,
Mellyekkel építjük beteges Testünket,
Pax

Pax Corporis erre tanít embereket,
Rendes ekközökkel segéljék élteket.

Mondhatná valaki, e' Lelki jót nem ad?
Előljáró Beéed mit mond? megládd, hogy ad
Lelkét ki-nem rekezt, haszontalan a' vād,
Kétképen az Isten gondot visel reád.

Izzasztó meleget a' Nyár hoz magával
Enyhítenni szokott szellővel 's árnyékkal:
A' gonosz életet jeles mondásokkal
Pax Aula enyhíti, és Ép Régulákkal.

Mikor az őz bétsűz lankadnak mindenek
Szél-postfák jelentik, nem meéze mindennek
Élete terjedhet, Télhez készüljenek:
Pax Animat tegyed Tanító-Mesternek.

De hogy készüljenek, mint lez őstán a' Tél
(Vagy a' sarga halál!) megbeéelli 's nem fél
Hasznos Pax Sepulcri: mi légyen a' Pánczél?
Sok kísértet ellen, melytől a' Lelk fél;

Igen böltsen e' Pax azt elő-Éamlálja
Valami mi jónkra szolgál, el-nem hagyja,
Éltre, Halálra vagon neki gondja,
Halál félelmére Lelked nem botárja.

Azárt ez Éktendőt érezd meg magadnak,
Melly négy részekből áll 's módj jót e' doktor-
Hogy hasznos munkáit kiadta Világnak (nak,
El-sem ássa kintset, jó Szólga! Urának.

Mellyet írt, e' munkában Lelki javunkat
kereső, minden bészületre méltó, féles
tudományú Pápai P. Ferencz Uram
ö Kélme tíftelességére, egy nem régen
lábatól ki-költ Tanítvánnya: Ma-
lomvizen 1698. 15 Apr.

BEKESI FERENCZ, H. V. M. M. O. P.

EL S Ö R É SZ.

Ez egész Könyvnek Summájáról,
és arról, hogy az ember nem tsak ha-
landó, hanem ugyan tellyességgel bizon-
talan affelől, mikor, mi módon és hól
véti-ki Isten ötet e' világból.

I. *Mondd-meg nékem egy summában,
mit kell nékem az Istennek Igéjéből's
annak hirdetéséből megtanulnom,
megtartanom és követnem?*

EZt, hogy kereftényül élj, 's boldo-
gúl halj-meg: *Solt. 90: Préd. 12:*

SEgélj erre engemet, én Istenem, hogy ta-
núljak úgy élni itt e' földön, hogy örök
életem lehesse az egekben, *Am. Jele. 2: és 3.*

II. *Mitsoda kereftényül élni?*

Az Ur Istent megtanulni és önnön ma-
gát jól megismérni. Elsöben-is az Ur I-
stent, hogy ő egy állattýában, 's három
zemélyében, Atya, Fiú és Szent Lélek I-
sté. És hogy a Fiú e' világra küldetett, em-
beri természetet vett-fel és Idvezítönkké
lett. Azon kívül embernek magát-is meg-
kell

kell tanulni, hogy mi Iegény, nagy és igen megvesztett bűnösök vagyunk az Isten Éine előtt, és örökké el-kell vésznünk, ha meg-nem térünk, Christusban nem hiszünk, újja nem Éülettetünk, és Istent 's Felebarátinkat Éivünk Éerint nem Ézeretjük Életünk fogytáig.

OH egy, örökké való, mindenható Isten, Atya, Fiú, Sz. Lélek, három Éemélyti az egy-állatban, kérlek tégedet, taníts-meg engemet, hogy mind Tégedet, mind Magamat igazán megismerjem, ez Ésméretben naponként nevedjem és öregbedjem, e' felett az én rövid nyavalyás Életemet úgy rendeljem, hogy az néked ditsőségedre, felebarátomnak háznára, magamnak-is nem kárhoztatásomra, hanem igaz pénitentzia-tartásomra a' te Éined előtt Éolgálgjon, Ám.

III. *Mit soda, Bóldogúl megmaradni?*

Ezt az Életet igaz hitben végezn-el, Lélkét az Ur Éesus Christusnak ajánlani és az örök idvélségre való Éivbéli vágyó-dással tsendesen és örömmel meghalni 's innen elköltözni: *Lukáts. 2: Filip. 1: 2 Tim. 4.*

URam Éesus Christus, egyedül te tudod az én végső órámat, kérlek azért tégedet, kéíts nekem olly bóldog véget, hogy óztán az én lélkemet mindjárt kezeidbe vedgyed, Ámen. *Mát. 6: Tsel. 7.*

IV.

IV. *Meg kellé hát ugyan nekünk hal-nunk?*

Igen-is: Mert azt mondja az Irás, *Sid. 9. Elvégeztetett dolog, hogy minden ember egyÉzer meghaljon, 's azután itélet lé-Éen.* Halld-meg azért én lélkem és vedd eÉzedbe; Elvégeztetett, hogy minden ember egyÉzer meghaljon, bizonoyos dolog hát, hogy reád-is el-kerül egyÉzer. Mert azt mondja a' Bölts Sirák, a' 38-dik réÉzen: *Tegnap tenéked 's ma énnékem.* Ugy vagyon én lélkem, de gondold-meg azt-is, hogy az Irás azt mondja: *Sid. 9: EgyÉzer halunk-meg, nem kétÉzer.* Ha embernek kétÉzeri halála rendeltetett volna, ha az első roÉÉzúl esnék, másodÉor jobban halna-meg: De nem úgy vagyon a' dolog; EgyÉzeri roÉÉzúl meghalás, meg-változhatatlan örök kárhozás.

EN Uram és én Istenem, kérlek taníts-meg engemet, hogy énnékem egyÉzer végemnek kell lenni, és hogy az én Életem-nek határa vagyon, melyet által nem hág. Imé az én napjaim egy ternyéniék te nálad, és az én Életem semmi te előtted. Én Istenem, taníts engem Élmélkedni arról, hogy énnékem meg kell halnom, hogy járhaÉak bölts Éivvel te előtted, és a' meghalásnak idvélséges mesterségét tanúlhaÉam-meg, Ámen. *Sólt. 39: Sólt. 90.*

V.Ha

V. Ha az Ur Isten halálunknak óráját nékünk megjelentette volna, jó idején elképzítettük volna magunkat a' halálra.

Ugy tetőzik az, én lelkem, de nem csak az órája vagyon elrejtve tőlünk, hanem sokkal több. A' régiek így szólottanak: *Quatuor circa mortem sunt incerta, Tempus, Locus, Status, Modus*: Az-az, Mi nálunk embereknél bizonytalan a' Halálunk mind ideje, mind helye, mind mi-tsoda állapotunkban, mind pedig mitso-da halálnak nemével fogunk kimúlui innen. Ezek mind olly jegyzésre méltó dolgok, melyekről mindennap ugyan vóltafépen méltó gondolkodnunk.

OH ként és bölts Isten, valóban, hogy a' te gondolatid nem a' mi gondolatink, és a' mi útaink nem a' te útaid, sőt inkább, melly meőze vagyon az ég a' földtől, olly meőze vannak a' te útaid a' mi útainktól, és a' te gondolatid a' mi gondolatinktól. Adjad, hogy én zűbéli bizodalommal jár-hassak a' te zűned előtt mindennapon, és kérhessem ama' bődög órát te töléd, és tel-lyes bizodalmam lehessen a' felől, hogy sem-mit-is én felőlem nem rendelé, hanem csak a' mi idvességemre és bődögtségomra való, Amen. *Ésa. 33: Rom. 8:*

VI. Vallyon's miképen tudjak én az én egyűgyűségemben ezek felől a' négy dolgok felől jól gondolkodni?

Ekképen: Elsőben, mint-hogy nem tudod te azt én lelkem, melly órán, melly napon, és életednek mellyik eőztende-jében akar az Isten tégedet hozzája ven-ni: és éjjel-é vagy nappal, estve-é vagy reggel lézen az; ugyan-is könnyű dolog vólt volna Istennél azt nékünk megje-len-teni; de az ő kiváltképen való böltsesé-géből és nagy jóságából lett az, hogy azt nem tselekedte. Mert ládd-é, én lelkem, mi nyavalyás emberek, a' bűn által an-nyira megromlottunk, és annyira e' vi-világhoz ragadtunk, hogyha mi a' mi ha-lálunk óráját bizonyosan tudnók, nem fokat gondolkodnánk mi az Isten felől, sem félnök ötet, sem ézeretnök, sem se-gítségül nem hívnók; sőt egy-ézer-is pé-nitentziát nem tartanánk, mind addig az óráig, melly minket a' halálra zólítana. Ha azért akkor akarna oőztán az ember pénitentziát tartani, még azt meg-kel-le-ne eléb akkor tanulni, mi légyen az igaz pénitentzia-tartás, mellyet soha nem tu-dott az előtt, és így valóban nyomorúl-túl vólna dolga. Annakokáért ez nékünk em-

embereknek nintsen femmi kárunkra ; hanem inkább idvefséges jónkra, hogy a' mi innen való el-költözésünknek órája nintsen tudtunkra.

OH én Istenem, melly igen femmik az emberek, a' kik még-is illy nagy testi bátorságban élnek. Bizonyára az Azzonyi-állattól kületterett ember rövid idejű, és bővölködő háborúságokkal, miképen a' virág elmúlik, mint az arnyék, elkélad, és nem állandó. Meghatározott ideje vagy on néki, az ő holnapinak fátma te nálad vagy on tudva, határt vetettél nékie, mellyet által nem hág. Én Istenem, a' ki a' te bölts tanátsodból az én halálomnak idejét elritkoltad tőlem ; ségélj engemet, hogy én egy napon is igaz pénitentzia-tartás nélkül ne találtafiam. Én Uram, a' ki amaz én elköltözésemnek egy órátskáját elhallgattad én tőlem, adjad, hogy a' helyett az én egész életemet úgy rendelhessem, hogy én éjjel nappal, főt minden óránként és fempillantásonként igaz keresztyéni kézületben találtafiam, Ámē. *Solt. 39: Job. 14:*

2. Nem tudod azt-is, mitsoda helyen eshetik életednek vége, otthon-éházadnál, vagy idegen földön, ágyadban-é vagy mezőben fólíttatod'-el. Imé, én lelkem, a' mi életünknek dolga olyan, mint az órának mütatója, soha nem nyugzik, csak me-

mégyen elébb-elébb ; de senki nem tudja az emberek közzül, mikor végeződik járása. Utánnunk a' halál, mindenütt nyomunkban vagy on, elvižen, valahól talál, mert mindenütt, akarhol legyünk, utánnunk várakozik. Ha azért okos fólga vagy, te-is kézen várjad ötet mindenütt, elkézült, megtért fivvel, *Mát. 24:*

OH én Istenem, esmértesd-meg azt én velem, hogy én akar holott légyek, mindenütt ugyan tsak egy nyavalyás halandó ember vagyok, és mindenütt a' halál nyomomban jár. Mivel-hogy azért ő utánnam vigyáz és leselkedik mindenütt ; segej engemet, hogy lehessek ezes fólga, és én-is ellenben ötet minden helyen kézü pénitentzia tartott fivvel várhaflam, Ámen.

3. Azt sem tudod, én lelkem, mitsoda állapotodban látogat-meg tégedet a' te Urad Istened, aluvásodban-é vagy vigyázásodban ; vígafságodban-é vagy fómórúságodban ; világi vagy lelki foglalatoságodban ; rézfegségedben-é vagy józanokodban ; háragos vagy békés állapotodban. Oh én lelkem, vigyázz azért magadra, és soha egy fempillantásig-is úgy ne találtaflam, hogy ha kívántatik, mindjárt örömmel kézü ne lehess a' meghalásra. Azt mondja Sirák : *Megemlekezzél róla,*
C *hoggy*

hogy a' halál nem késik, és a' halálnak elvégeztetett ideje nem jelentetett-meg néked. Hidd-el én lelkem, hogy a' miben találtatol, abban ítéltetel : *Luk. 19:*

EN Uram Jésus, őrizz-meg engemet a' testi bátorságtól, hogy magam gondolatlanúl ne éljek ez életben, mint a' hitetlenek, kiknek semmi reménységek nintsen. Engedd-meg inkább énnékem, hogy én éjjel és nappal úgy éljek, és minden tselekedetimet úgy rendeljem, hogy minden szempillantásban kéfé lehessen arra, hogy ez élettől bódog vég bútsút vehessen, Amen. *1 Tess. 4.*

4. Utóléor, még azt-is nem tudod, én lelkem, mitsoda betegségnek neme által végezi-el Isten életedet, Döghalál által vagy egyéb hirtelen nyavalya által ; hideg-lelés, dagadozás vagy Éraz betegség által : vízbe halfé-é, vagy a' tűz emézt-meg ; gyilkos ölé-meg, vagy a' vadak éagatnak-el, vagy mi afféle. Ládd-é, én lelkem, azt mondja sok ember ; Ha megbetegesedem, pénitentiát-tartok és kézülok halálomra. Nem tudja azonban, megengedi-é azt Isten nékie, hogy betegeskedjék. Nintsen-é mindennap elég példánk? Mennyi sok friss piros orca lárgúlt-meg hirtelen csak a' te érteudre-is.

Gut-

Gutta-ütés és egyéb által, minden betegeskedés nélkül.

Én Istenem, melly tudatlanok vagyunk mi nyavalyás és magunk gondolatlan emberek? Miképen nem tudjuk a' mindennapi példákat venni ezünkből. Egy madárka, melly oktalan állat, még-is ha látja, hogy melőle mást el-lönek, ottan fietve elrepül onnan. Ha látja, hogy valaki-ellene vonta az íjjat, és ötet fogta czélba, bezzeg nem várakozik, hanem más helyre fiet, a' hol bátrabb leheffen. Oh én lelkem, így kellene nekünk-is okos emberek lévén tselekednünk : Látjuk jól a' mindennapi példák-ból, hogy a' Halál nem henyél ; hanem egyiknek a' másik után lötön lövi szívét, és egymásra húlanak. Serkenj-fel, én lelkem, és költözzél-ki a' Bünből az Igaságra ; Pokolból Mennyorzágba, a' hitván Világból a' Jésus Christushoz, a' holott ostan bátran azt mondhatod : Lőjj most Halál hozzám, ha lehet : Mert ha éintén az én halandó szívemet és világi életemet által lövöd-is, nálam és bennem vagyon az igaz Hit által az örök életnek vezére, a' ki nékem sokkal többet adhat, mint a' mennyit te elvehetél tőlem.

C 2

Az-

Azért, oh én lelkem, a' míg bünt teheté, a' pénitentzia-tartást-is ne kíméld: ne halogasd a' megtérést, és életednek megjobbulásáról halálod órájáig ne várokozzál.

EN idvességem Ur Jéhus, őrizz-meg engemet az igen kínos nyavalyáktól, és az ijjeztő haláltól. Ne találj és ne lepj engemet az én bűneimben, és ne engedd meghalnom megtérésemnek előtte. Engedj inkább énnékem tsendes véget felettébb való kínok és fájdalmok nélkül, hogy én ép elmével, józan gondolatokkal, jó végemet érjem el, a' te Nevedet utolsó elválásomig vallhasam, és az én lelkemet nagy buzgósággal és bizodalommal kezeidbe ajánlhasam, Amen.

MÁSODIK RÉSZ.

Az igaz idvességes meghalásnak Mesterségéről, és az igaz keresztyéni pénitentzia tartásnak három rézeiről.

- 1. Minthogy mi sohova-is a' Halál előtt el-nem vonhatjuk magunkat, bizony talán fűkésséges dolog volna, hogy arról minden, ifjú és öreg, nagy és kicsiny, fehéres és bőrdog, naponként vóltaképen*

pen gondolkozzék, és így igaz idvességes meghalásnak mesterségét tanulja?

IGen-is fűklég. Ezt tanítja a' minden-napi példa-is. A' Bölts Sirák-is azt mondja: *Megemlekezzél arról, hogy annak (a' meghóltnak) állapotja-is olyan, mint a' tiéd. Tegnap énnékem, s ma te-néked.* Ugy vagyon én lelkem, a' Halál olyan, mint a' kázás a' mezőben, ki az ő kázájával mindent egyaránt levág; nem nézi, akar gyenge fű, akar virág legyen, akar közönséges, akar haszonra való; nem hajt arra, melly régen nőtt, melly fű és kellemetes. Így a' Halál előtt nintsen, sem erős, sem gyenge: nintsen magas vár előtte, nintsen záros kerített erőfű, sem arannyal, sem ezüsttel el-nem igazíthatni ötét, hogy dolgára mennyen. És ha képes volna, hogy az egész világ javait néki adhatnád-is, meg-nem vásárolhatnál egy órátskát tőle, mellyet el-halasztana kedvedért. Gondolja-meg ezt minden ember naponként, és fűvébe vegye, és fejét addig nyugodalomra le-ne hajtja, míg a' jó meghalásnak igaz mesterségét meg-nem tanulja.

OH én Istenem, imé olyan az ember, mint a' femmi! Miképen múlik-el az

ő ideje és minden ditsősége, mint az árnyék? és nem tudja ifjú korában halé-meg vagy jó vénséget ér: sem Erővel sem Ertekel az Halál ellen meg-nem válthatja magát. Segélj engemet én Istenem, hogy az én gyermekségemtől fogva ezeket ézembe és szívembe fedhessem, az én útamat botlás nélkül követhessem, és magamat a' te Igéd Érint rendelkezhessem. Birj engemet a' te Sz. Lelkeddel, hogy az én szívem te töled el-ne térjen, hogy én vétkes ifjúságommal ne dítsekedjem, se ne bizzam vagy egélségembé, vagy erőmben, vagy tisztelségemben, vagy gazdagságomban, vagy Éepségemben: Adjad, hogy naponként minden jó tudományt és parantsolatidnak fő summáját megtanúlhasssam, hogy tudnillik, féljem az Istent és tartsam meg parantsolatit, mivel egézzén csak ez az emberé. Mert minden tselekedetet az Isten ítéletre elő-hoz, minden titkos dologgal, akár jó, akár gonosz legyen az. Én Istenem, ird-bé ezt az én szívembe, és engedjed, hogy én ezen kívül egyebet ne kívánjak tudni, sem tselekedni, magamat-is pedig utolsó órámig e' Érint rendelkezhessem, Ámen. *Solt. 114. Solt. 119. Prédik. 12.*

II. *Miképen kell hát magamat az idvességek meghalásnak a kézfűtenem?*

A' bődög végre való igaz kézfűtet nem egyéb, hanem a' mindennapi, keresztényi és pénitentzia-tartó élet. Kivánék-e azért,

azért, oh én lelkem, bődögül kimúlni innen, tarts igazán pénitentziát, és maradj-meg abban mind végiglen. Mert azt mondja az Irás: Az Isten előtt kedves áldozat a' töreelmes lélek. És ísmét: A' ki végiglen megmarad, az idvezül: *Solt. 51: Mát. 24:*

Aldott légy te én Istenem, a' ki nem gyönyörködöl a' mi halálunkban és kárhozatunkban, hanem megtérésünkben és életünkben. Segélj Uram Jéhus engemet, hogy kétségbe ne essem te hozzád való megtérésem felől, és pénitentzia-tartásomat ne halogassam egy napról másra; Mert a' te kegyelmedet adtad énnékem, de a' hólnapi napot nem ígérted nékem. Segélj azért engemet, hogy ma tegyek pénitentziát, ma térjek-meg, hogy a' hólnapi nap bűnömben ne lepien, és abban el-ne ragadjon, Ámen. *Ézek. 18: és 33: Solt. 95.*

III. *Mitsoda hát az igaz, valóságos keresztényi megtérés?*

Az nem egyéb, hanem embernek a' büntől való valóságos elfordulása, és Évre Érint Istenhez térése. Melly áll ez három dolgokban: 1. Hogy ember bűneit vallja és bánja 's bánja-meg Évre Érint. 2. Hogy bűneiben el-ne tsüggedjen, hanem a' Jéhus Christusban higgyen, a' ki a' C 4 mi bű-

mi büneinkért megfizetett, és azon élive érint való öröme és vigasztalása legyen.
3. Hogy Hitit mûtassa-meg a' minden-napi újjabb-újjabb engedelemmel, mind az Istenhez mind az emberekhez.

EN Uram és én Istenem, tudom én azt, hogy én az én tulajdon ékem és erőm által sem igaz pénitentiát nem tarthatok, sem pedig az én Uram Jéhus Christusban nem hihetek: Kérlek tégedet, illesd-meg az én élvemet a' te Szent Lelked által, és engedjed, hogy az én megtéréseim nem képmutatás, az én hitem nem tsalárdság legyen; hanem ugyan éivbéli és valósággal, és az ő igaz gyümöltseiből föntelen próbáltassék és elmértessék-meg, Ámen. *Mát. 13:*

IV. Magyarázd-meg nékem ez három részt az igaz Megtérésnek, és mutogasd-meg, mint rendeljem és gyakoroljam azok szerint magamat?

Örömeft: Mert az első nem egyéb, hanem a' bünön való igaz Éánakozás és bánkodás. Merta' bünnek bennünk megismerése nélkül; minden mi Hitünk mérő azon képmutatás és nem valóságos dolog. Azért tanúld megismeréni a' te büneidet, Istennek a' bün ellen való nagy haragját gondold-meg, és éivesen írasd-meg, ilyen formán:

OH

OH én Uram Jéhus, melly igen megrémül az én éivem, mikor on az én Halálomnak napjáról gondolkodik! Én Istenem, melly igen borongattatik az én lelkem, midön ézembe jut ama' rettenetes Ítéletnek nagy napja: Mert a' Halál előtt egy kempillantásig sem lehetek bátor; azt sem tudom, melly órában engemet a' te Éoros Itéző Ééked eleibe állatd, *Mát. 24:*

Oh melly igen megveztett az én éivem! melly igen nehezen vétkeztem! melly rof kézülettel állok-meg a' te Éined előtt, én Istenem! Imé Uram a' te Tiz parantsolatid Éemeim előtt vannak, söt ugyan elmém-ben-is, és jól tudom azt, hogy azok az örök Igalságnak Régulái, és mütogatják énnékem, miképen kellene nékem a' te Éent akaratod Éerint élnem, lelkem veztése alatt. Oh rettenetes nagy veztettség! oh rút megromlása mindé én erőmnek! oh nagy kár, mellybe az Ádám efeti benniünkert ejte, és róla mindnyájunkra éterjede! Én Istenem! melly igen né igazodhatik öÉve, mint egyÉép zÉgésben a' te parantsolatiddal az én éivem!

Bizonýára megvallom és feltalálom magamban azt, hogy bünben fogantattam, Éülettettem, bünös vérből Éármaztam, bünben melegített engemet az én Ányám az ő méhében. Minden fejet elfogott a' betegség, és minden éivet az erőtlenység, talpától fogva retejéig nintsen e' tagban Épség, sem-

C 5

mi

mi épség nintsen bennem, hanem egyedül csak romlás, a' pedig a' bűn miatt, a' melly én bennem lakozik. Gonosz Sátán, Lelkünk hohéra, melly nyomorultúl bánál velem: értelmemet meghomályosítád, akaratomat elfordítád, élvemet és minden tehetségemet öfve-rontád: *Solt. 51: Ésa. 1: Rom. 7.*

Én Istenem, megvalлом azt-is, tudom és megpróbáltam magamban, hogy én bennem, az-az, az én testemben nem lakozik semmi jó, hanem az mindeneftől seb, dagadás és eves kelevény. És ha éintén én soha tellyes életemben semmi bünt nem törttem volna-is, ugyan csak haragnak fia vagyok amaz örökség éerint való adósságért, mellyért elkelletne kárhoznom és takíttatnom a' te éined elől: *Rom. 7: Ésa. 1.*

De a' mi nehezebb, nem maradtam csak az eredendő bűnnel, hanem kitsíny gyermekségemtől fogva minden te parantsolat által hágtam, csak egyet-is meg-nem tartottam, megvefett természetem miatt meg-fem tarthattam, hanem mind nagygya's kitsínye ellen egyaránt vétettem rettenetes vakmerőséggel, ugyan gyönyörködve, vét-kes kívánságimmal, vétkes indulatimmal, magam vífelésével, gondolatimmal, éölásimmal és tselekedetimmal, vétkes hallgatásimmal, bűnre való hunyorításimmal ellened én jó Istenem és jámbor felebarátim ellen. Tudom és értem, nints olly véték, sem gon-

nosság

nosság olly kitsíny, legkisebbik bűnos gondolatom-is, melly örök halált és kárhozatot nem érdemlene.

Sőt tartok attól, né talám fok rettenetes titkos vétkeim vannak, mellyeket magam sem tudok, ifjúságomnak fok gonofságai, mellyek ékembe sem jutnak, sőt a' mellyeket, ha jutnak-is, ingyen bűnnek sem tartok, hanem inkább kérkedem vélek: Félek, hogy ezek végre kinyilatkoznak, felfedeztetnek a' mint voltak, holt-éénhez hasonlónak találhatnak, és véletlen omlanak-ki előmbé: *Solt. 25:*

Mit tegyek? Hová légyek? Én Istenem, hogyha te én velem perlelé, örökké el-kell nekem vettetnem a' te éined elől. Oh én éegény lelkem, te gyümölstelen fa, semmi-re kellő ázfú-ág, melly méltó vagy, hogy kivágattassál és az örök tüzre vetessél! oh te elvefett bűjdöső, tékozló Fiú, melly igen elvetemedtél a' te jó Atyádtól, és más-lékra adtad magadat a' dižnókkal és minden bűdös undok vétkekben fetrengettél! Mit felelé ama' napon, mellyen egész életedről éámot kell adnod, még csak egy hivalkodó éódról-is? *Solt. 143: Mát. 3: Luk. 15: Mát. 12:*

Oh hážontalan gonosz éolga, ki noha tíz-ezer tálentommal adós vagy, azonban fok éámtalan ezerézer Isten ellen vétkeztél! Hittetlen házi Gazda, mennyi-ézer fojtottad meg benned okos elmédnek dictálását, nemes ér-

C 6

tel-

telmeddel 's elmédde! mennyi éter éltél vík-
 é! Atkozott vagy, mert a' mi a' Törvény-
 nek könyvében megvagyon írva, meg-nem
 tartottad: *Mát. 18: Luk. 16: Galat. 1:*

Jaj nékem nyavalyásnak, mit tselekedtél?
 mely nagy gonózt miveltem? oh magos-
 ságosnak haragja ne állj én réám! oh nagy
 Istennek bosszúállása, ki szenvedhet tégedet-
 el! oh te megmotskolódott, bűnös, büzhört
 lélek, magam megúntam 's útáltam maga-
 mat, hogy illy undokká löttem az én Iste-
 nem előtt. Bizonyára én Istenem, méltó
 nem vagyok arra, hogy embernek hívattas-
 sam, és e' földet lábaimmal tapodjam. Sőt
 nem volna tsuda, ha a' föld éáját megnyitná
 és elevenen a' pokolig bényelne.

Oh éánnyad éegény lélek büne-
 idet! ordits és jajgals te gonoz ember! Méltó
 volna, ha lehetne, hogy vérrel tsepegné-
 nek könyveid éörnyü büneiden! Jaj néked
 te kemény éiv, kit semmi ijjeztés meg-nem
 lágyíthat! Jaj néked álomba merült éiv,
 kit semmi rijszítás fel-nem serkenhet! Oh
 halálos álom, kit az Isten kemény parantso-
 latinak kemény dörgési és villámsi meg-
 nem harhatnak! Serkenj-fel én lelkem, ser-
 kenj-fel, és sies a' megtérésre, hogy büne-
 idben ne találatsál. Imé az Istennek napja
 az ajtó előtt vagon, mint-egy vadáz háló
 majd véletlen meg-lep. Imé utánad a' Ha-
 lál, mindenütt nyomodban, egyémpillan-
 tasban elnyomhat: *Luk. 21:*

AZ-

Azért éólok és nem hallgatok, gyónást és
 vallást tézek az én Istenem előtt mind azok-
 ról, valamelyek az én éivemen vannak. Oh
 ha valaki az én fejemet vízekké változtathat-
 ná, és az én éemeimet könyhúllatásoknak
 kútfejévé, hogy sirathatnám éjjel nappal
 büneimet! Sirj én lelkem, éjjel nappal fol-
 lyanak a' te könyveid, mint a' folyó víz,
 meg-ne éünjél, meg-ne nyugodjék a' te ée-
 mednek fénye: mert a' nagy Isten haragzik
 a' te büneidért: *Ferem. 9: Fer. síral. 2:*

V. *Elkell-e hát embernek éintén tsüg-
 gedni ilyen keserűségében és kétség-
 be esni bűneiben?*

Óltalmazzon Isten. Sőt inkább innen
 következik-ki, a' keresztyéni megtérés-
 nek második ága, mely a' mi Urunk Jé-
 sus Christusban való igaz hit, a' ki a' mi
 büneinkért megfizetett és minket Isten-
 nel megegyeztetett. Itt immáron újob-
 ban, én lelkem, bizd-meg magadat, és a'
 mi Urunk J. Christusnak ézerelmével ví-
 ga éztalódjál, ilyen formában.

OH mindenekefett ézeretendő Ur Jésus,
 én édes Idvésségem, mely igen meg-
 törődött én hennem az én éivem! Melly
 igen éorongattatik az én testemben az én lel-
 kem! Én Istenem, minden én tsontaimat
 ökve-rontottad, mint egy oroélán. Kérlek
 tégedet, az én megtörődött 's elbágyadott
 éive-

C 7

Éivemet ne úráld-meg. Én idvességem, nyújtsd énnékem a' te drágalás kegyel-mednek kezét, vonj-ki engemet, és ne engedj a' felettebb való éomorúságtól elnyeletnem. Hálá légyen tenéked oh én Uram, ki az én Éivemet így megillettéd, az én büneimet vélem megfénrtetted, és azokon való Éübeli bánkodást indítottál bennem: ugyan-is Istentől illettetem-meg, de nem káromra: mert az Isten Éerint való bánat idvességre való pénitentziát Éerez, melyet soha senki meg-nem bán: *Ésa. 38: Solt. 51: 1Cor. 2: 2Cor. 7:*

Hol kell tehát az én megháborodott lel-kemnek vigáÉtalást keresnem? Hol talál-jak az én megtörödött Éivemnek békefséget és nyúgodalmat? oh tsak te nálad egyedül én édes idvességem: ki azért jöttél e' vilá-g-ra, hogy minket Éegény bünösöket idvezi-tenél, azért-is hivatatul Jéfusnak, az-az Se-gítőnek és Idvezítőnek, mert te Éabadítod-meg a' te népedet minden büneiből: *1Tim. 1: Luk. 1: Mát. 1:*

Itt vagyok jelen, én Idvezítőm, noha igé nagy mindazáltal megtérő bünös. Imé hal-lottam a' te vigáÉtaló Éavaidnak zengését, mert te hívtál: *Főjjetek én hozzám mind-nyájan a' kik megsáradtatok és megterheltet-ve vagytok, és én megnyugotlak tiéket.* Imé, én Uram. én-is te hozzád fietek, hozzád mé-gyek, és igen töredelmes, háborús és bús Éívet

Éívet vízek elődbe. Oh újítsd-meg az én Éegény lelkemet-is és elevenítsd-meg. Oh az én bünös lelkem ésméretit kérlek orvosold-meg. Oh Istennek báránnya, ki vífeled és elvézed e' világnak büneit, vedd-el rólam minden adósságomat, és bünömet, megbo-tsátván nékem minden álnokságimat: *Mát. 11: Solt. 51: Ésa. 66: Ján. 1:*

Ugyan-is, te vagy az én idvességem, te vagy az én egyetlen-egy áldozatom, mely által Istennel megbékéltem. Mert vala-mint Móses felemlte a' kigyót a' pusztában, akképen magáÉtalattál-fel a' kereÉtre, a' végre, hogy én és minden te benned hívök, el-ne veÉnénk, hanem örök életünk lenne. HiÉek Uram én-is, légy segítség-gel az én hihetlenségemnek. Ugyan-is Uram, te tudÉ mindent, tudod hogy én benned hiÉek, noha gyenge a' hitem; mindazáltal ez én kitsíny hitemmel-is, minden én bizodalma-mat te benned helyheztetem. HiÉek és nem kötelkedem semmit; hiÉek és ugyan elhi-Éem, hogy minden én gonóÉ és undok bü-neimérr, a' te kifolyt véred és halálod bizo-nyoson egÉÉlen eleget tött: *Ján. 3: Márk. 9: Ján. 21:*

Tudom azt-is és hiÉem, elhiÉem és bizo-nyos vagyok benne, én Éabadító, hogy a' te tiÉta fogantatásod tiÉtíja az én bün-ben való fogantatásomat; a' te Éeplő nélkül való Éületésd Éenteli-meg az én tiÉtálatán Éüle-

Éületésem; a' te éent életed fizeti-meg az én bűnös életemet; a' te megaláztatásod az én felmagasztaltatásom; a' te pokolbéli kínod, az én mennyei vigasztalásom; a' te köteleid, az én feloldoztatásom; a' te gyalázatot, az én dicsőségem; a' te sebeid és fagytatásod, az én szép öltözetem; a' te kivíterésed, az én bé-késértetésem; a' te éenvedésed, az én fizetésem; a' te érdemed, az én bérem; a' te véres halálod, az én igaz bűnért való áldozatom; a' te engedelmességed, az én minden bűneimért való igaz elégtétel; a' te pokolra alá állásod, az ördögnek és pokolnak hatalmából való kiűzadítatásom; a' te feltámadásod, az én igaságom; a' te mennybe meneteled arról való bizonyosságom, hogy én bizonyosan örökösö vagyok amaz örök életnek, és te általad máris még ez életben birom az Eget.

Én Uram Jézus, mind ezeket tselekedted én velem, ezeket ajándékoztad és ugyan tulajdonítottad énnékem; és az én mennyei Atyám mind ezeket úgy véli én tölem, mintha mind ezeket magam érdemlettem volna, és a' valóságának egész munkáját magá vittem volna véghez. Végy vigasztalást hát én lelkem és örülj: mert megbotsáttatának tenéked minden bűneid, igaz vagy Isten előtt, irgalmas Atyád vagy az égben, amaz örök életnek örökösö vagy, és örökségedről való erős zálagod a' te éivedben

va-

vagyon, tudnillik a' Szent Lélek, ki bizony ságot tézen arról, hogy te Istennek fia vagy. Ki adósít-meg hát tégedet én lelkem? Christus az, a' ki értünk megfizetett. Kitsoda az, a' ki kárhoztat és vádol? Az Isten önnön maga az, a' ki téged felűzadít és megigazít: *Filip. 3: Már. 9: Róm. 8:*

Jút-e még ekedbe ama' kár, melyet az első eset miatt vallottál? Faj-e még a' romlás, melyben az Ádám által estél? Ditsérjed és áldjad az Urnak nevét, ki a' te Szabadító Jézus Christusodban többet nyarttél, és vöztél, mint a' mennyit Ádám miatt vesztettél? Oh tsudáknak tsudája; kitsoda mérsékelhetit-ezt-meg? Ébredjél-fel én lelkem, egy kevéssé vess fámat magaddal, lássad, mit vesztettél; és ellenben gondold-meg azt-is, mit nyartél: *Róm. 5:*

1. Nézd-meg, mint tsalatkozott-meg gonosz éándékában és tanátsában az ördög! ő azt gondolta, hogy tégedet a' te Urad Istenedtől épen elűzakarézon és Istennek örökké-való haragjába ejtsen. Ellenben az Ur Christus az Atyát nem tsak megengesztelte, haragját tsendesítette, és örök kegyelmet nyert néked; hanem annak-felette tégedet olly kibé-éállhetetle nagy tisztélségre emelt, hogy te Istennek atyafiává lettél, úgy-mint, ki a' te húsodba és véredbe öltözött, fo-

ha

ha ennél nagyobb tisztességre nem mehettél volna, hanemha, a' melly lehetetlen, ugyan Istenné lettél volna: *Sid. 2:*

2. A' Sátán abban mesterkedett, miképen fordítana-ki tégedet a' Paraditsomnak gyönyörűségéből, és mint fojtana-meg az Angyaloknak társalkodásoktól. Ellenben pedig, a'te Idvezítő Christusod, nem csak bévizén tégedet a' mennyei Paraditsomba és az örök életbe, hanem még az Angyalok felett-is felemelt és dicsőségessé tett: mert ugyan-is nem Angyali, hanem Emberi természetet vett-fel: *Sid. 2:*

3. A' Sátán feltette vala, hogy tégedet valami éon-módon az életnek kenyerétől megfojtszon, elé-is ment éandékában: mert az Ur Isten kiüzé az embert az ő bűnéért, hogy valamiképen az életnek fájából, melly vala a' Paraditsomban, ne enniék. Ellenben a' Christus maga kenyérré és eledellé lett, ő maga az életnek-faja, melly fokkal jobb amannál, és kiterjeszti karjait, mint valami lép ágait, hogy alája vonjuk magunkat, oda hajtsuk fejünket, róla együnk és megelegedjünk, és az ő árnyai alatt nyúgodalmat s örök békességet találunk: *Ter. 3: Fán. 6.*

4. A'

4. A' Sátán tégedet minden igafságodból ki-akara fordítani, a' bűnbe bétárazta tégedet, megfojta az eredendő igafságtól, mellyben te tisztán és bűn nélkül teremtetél vala, és Istennek képe valál. De ellenben az Isten annál fokkal nagyobb igafságot ajándékoza néked, tudnillik az ő érdemét, elég-tételét, melly a' hit által néked tulajdoníttatik egészlen és ez a' te igafságod, melly egyedül Isten előtt kedves: *Filip. 6:*

5. A' Sátán az Adám eseti által töled az Isten képét el-lopta, minden tehetségben megsebesített s megrontott, és holt-elevenen hagyott, úgy-hogy, te benned semmi tulajdon természeti erő, sőt csak egy részetske-is nem maradt, melly Istennek akarátját tehette és tellyesíthette volna, és így örökké megkellett volna halnunk és elveznünk. De iné ellenben az Ur Christus az ő tulajdon maga igafságával nem csak felruházott újjonnan, meggyógyította sebeidet tulajdon vérével és halálával, újjá-éült tégedet Szent Lelkével, és felépítette benned az Isten képét; hanem annakfelette, a' mi nagyobb amaz utolsó napon, a' te semmire kellő testedet megfényesíti, 's az ő dicsőséges

séges testéhez hasonlatossá teszi: *Luk. 10: Éfai. 53: Filip. 3:*

6. Egy fővel, a' Sátán abban mesterkedett, hogy téged minden méltóságodból kivessen és magával együtt az örök kárhozatba ejtsen. De ellenben elő-áll a' Christus, felkél melletted, és nem csak testedben és véredben öltözik, éretted eleget téken, Istennel megbékéltet, bűneidnek bocsánatját megkerzi, igazsággal megajándékoz, Sz.Lelkét és az örök életet adja néked; hanem annak-felette öly méltóságra emel, hogy te már Isten előtt igaz vagy, Ént, Éabados, Istennek fia, Istennek örököse, az Ur Christusnak atyafia, vére, tagja, jegyese, örökös társa, a' Ént Háromságnak lakó temploma, és a' Sz.Léleknek munkálkodó eszköze.

Ezt hiják ám, és erre mondják oztán, én lelkem, *Omnia bene fecit*. Mindent jól vitt véghez. Ugy vagy Uram, ditsérséka' te neved érette örökké: *Már. 7: 37.*

O Hén Istenem, mely gyönyörűségesen megvigasztalál engemet! mely kíváncsón megnyugtatád lelkemet! mely édes énnékem a' te vigasztalásod! mely igen megelégedett az én éivem az ő békességével!

Ugyan-

Ugyan-is, te vagy a' kegyelemnek igaz arany kapuja az örök életre: Te vagy az út, az igazság, és az élet. Senki nem jő az Atyához, hanem te általad: *Ján. 14:*

Te vagy az Ut: Mert nintsen senkiben másban idvétség, nem-is adattetott az emberek között Ég alatt más Név, mely által kellene megtartatnunk: *Tsel. 4:*

Te vagy az Igazság: Mert valaki által hágja, és meg-nem marad a' Christus tudományában, Istene annak nintsen; a' ki megmarad a' Christus tudományában, azé mind az Atya, mind a' Fiú. *2Ján. 1:*

Te vagy az Élet-is: Mert valaki benned hižen, örök élete vagy on annak: A' ki pedig nem hižen, nem látja az életet, hanem az Istennek haragja marad ő rajta: *Ján. 5:*

Oh Ur Jésus, egy, örökké-való, igaz mennyortágnak lajtorjája, mely nélkül senki az Atyához nem mehet, adjad, hogy én igaz hit által tégedet mindenkoron erőrofsan magamnál tARTHASSALAK, te általad a' mennybe felhágassalak és az örök életet élvezhessem, Ámen. *Teremt. 28: Ján. 1:*

VI. No azért, *minthogy én már a' Christus által Istennel épen egéskén megbékéllettem, ő érette, a' Hit által igaz, és a' Reménség által immár boldog vagyok; megtselkedhetem hát én bátran valamit akarok, minden*

den kívánságomat elölthetem febedoson, egész halálom órájáig?

Koránt sem, én lelkem: Ha igaz Hit vagyon a' te Éivedben, és újjá-Éülettetél a' Sz. Lélek által, sokkal más külföldben kell gondolkoznod. Mert az újjáÉülettetett embernek, az új élethez vagyon kedve. És a' Hit meg ójja magát minden úton-módon a' gonosz bűntől, és minden istentelenségnek ellene veti magát: és ha Éinte valamely jó hitű ember, a' Sától megtántorítottak-is, és az ő tereméti gyarlósága miatt el-hanyatlak-is, ismét ugyan felkel mindjárt, és etit naponként íratja, és magát a' János Krisztussal vigasztalja: és így ugyan nem léfzen semmi kárhoztatása, mivel akkor-is a' Hit által az ő Urához a' János Krisztushoz ragaszkodik.

És ez a' harmadik része vagy ága az igaz keresztényi megtérésnek, tudnillik az Istennek Tíz-parantsolatához való új engedelmesség, melyből a' Hitet, mint gyümölcsökből naponként mütogatja, és minden jó tselekedeteket, mind Istenehez, mind felebarátihoz nagy háládatossággal és Éeretettel elkövet. Így kell tehát naponként magadat gyakorlanod:

Rom. 8: Péld. 24:

HA-

Hát adok tenéked, én Istene, menyeyi Atyám, hogy te engemet, a' te képedre teremtetél volt, és minekutánna én a' bűnbe és haragba estem-is, a' te Éerelmes Fiadat Érettem idvésségemre ajándékoztad. Hogy-hogy háláljam én azt-meg tenéked, a' mit te én velem tselekedtél? Birj engemet a' te Sz. Lelkédde, hogy én a' te parantsolatidat nagy Éeretettel követhessem: Ugyan-is, hiába tiÉtelnek tégedet embereknek találmányival. Adjad, hogy ne Éljek tovább a' testnek kívánsági Éerint, hanem Lélek Éerint, tizhessem ama' jó vitézséget, megtartván a' Hitet 's a' jó lelki-Ésméretet. Segélj, hogy lehessek olly elmével, mint vala az én Úram János Krisztus, ki Énnékem példát hagyott, hogy én az ő nyomdokát követném. Erősíts-meg Hitemben és Remétségemben, hogy viaskodhassam és hartzolhassak, a' Sátánnak ellene állhassak, e' gonosz világot ne kövessék, ki nek úta vezet a' poklokra. Engedd Énnékem, hogy az én bűnös testemet naponként megfÉltssem, e' testnek kívánságait mególtsam, a' bűnnek naponként meghaljak, és minden jóságos tselekedetben gyakoroljam magamat. Segélj, hogy én tégedet én Uramat mindenkoron Éivem Éerint féljelek, tégedet minden erőmből Éeressfelek; és minden örömem és vigaságom te benned légyen. Adjad, hogy én te teremtéssed, tégedet én Terem-

remtőmet igazan megcsináljék, a' te nevednek dicsőségéért örömmel és nagy állhatatossággal buzgókodjam, és a' te nevedet minden időben nagy alázatosan imádjám. Engedd, hogy föntelen gyönyörűségem legyen a' te igédben, és engedelmes legyek minden te hagyományidhoz: *Tér. 1:3. Solt. 116: Rom. 5: Mát. 15: Rom. 8: 1Tim. 1: Fil. 2: 1Pet. 2: Éféf. 6: Rom. 12: 1Ján. 2: Gal. 5: 1Cor. 9: Rom. 6: Solt. 18: 1Kir. 19: Solt. 19: Ézek. 20:*

Uram Jézus Christus, gyúlad-fel a' te ke-relmeddel az én éivemet, hogy én tégedet mindenkoron drága kintsemnek tartsalak, és meggondoljam azt, melly semmire kellő dolog e' világ-hoz ragazkodni. Hajtsad magadhoz az én éivemet, hogy e' világ kintsét semmibe hajtván, amaz örökké-való jókra kívánczohassam. Örizz-meg engemet ama' kételkedő börgalmatosságtól, mit együnk, mit igyunk, és segélj, hogy ez elmúlándó dolgokban ne vessem semmi reménségem: *Solt. 73: Mát. 6:*

En idvefségem, adj énnékem igaz békefséges-türest mindennemű kereztimben és nyomorúságimban, állhatatos elmét 's vigasztalást minden kísértetimben: Segélj, hogy gonosz éterentséimben ne essem kétségbe, jó éterentséimben pedig józan és mértékletes életet éljek. Hajtsad kegyességre az én éivemet, és adjad, hogy mindenkoron akaratom fölől gondolkodjam 's azt tégyem,

gyem, tégedet tiszta józan, áhétatos, figyelmetes, egyenes és szabados szívvel szolgáljalak.

Én Uram, oktass engem mindenkoron a' te Lelked által, és ne hagyj erőlelenségemben engemet el-esnem. Igazgass engemet a' te jobb kezeddél és vezérelj engemet, hogy énnékem minden gondolatim és tse-lekedetim legyenek a' te kedved és kívánságod szerint.

Én Istenem segélj, hogy az én éivem ke-vélységre ne vetemedjék, az én elmém töled el-ne partoljon, az én hájam hijába-valók-ban ne gyönyörködjek, se pedig a' te neveddel vívő ne éljen: hogy én józanon és mértékletesen éljek, testemet tobzódással ne töltssem, hogy a' bűjaságra ne vetemedjék.

Adjad énnékem, én Uram, hogy én az én felebarátomat bozúsággal ne illessem, tisztességben meg-ne sértsem, az én tisztem 's hivatalomon kívül lok felé ne kapdossak, hamis ítéletet ne tégyek, külső hitván tisztességre hanyat-homlok ne siessek, sem képmutató, sem hízelkedő ne legyek. Adjad nékem én Istenem, hogy én az alatsont meg-ne utáljam, a' éüklöködőnek örömeft adjak, a' éégényt tehetségemből segítsem, a' nyomorúttat annál-is inkább ne nyomorgassam, sem irégységbe, sem fősvény telhetetlenségbe ne léleddzem.

Én Teremtőm, törölj-ki én belőlem minden bűjaságot, engedetlenséget, nyughatatlansá-

lanságot, gonofságot, henyeséget, restséget, halogatást, puhaságot, értetlenséget, megkeményedett szívét és minden embertelenséget.

En Istenem, én irgalmas Atyám, kérlek a' te éreelmes Fiadért tégedet, adj énnékem engedelmes szívét, hogy én a' éretetnek minden munkáiban gyakoroljam magamat, és mindenhez mutathassak egyenes jó szívét:
2 Király. 3:

Segélj, hogy mindenkoron a' gonoszért jót fizethessem, minden bűzű-állást Istenre hagyhassak, ellenségeimmel jól tégyek, és kinek-kinek betsületit megadjam. Segélj, hogy a' jókat követhessem életemben 's a' gonoszok útát pedig kerüljem: adjad, hogy a' jóságos tselekedetekben gyönyörködjem, minden gonofságról pedig le-mondjak; végre minden bűnnek 's gyalázatnak meg-esküött ellensége legyek, 's úgy haljak-meg.

Tartsd-meg szívemet ebben az egyben, hogy én a' te Nevedet féljem, az által magamat úgy megpróbáljam és esmérjem, hogy az igaz utat nyomhassam, és Hitem fénljek az emberek előtt e' világon, Solt. 86:

Végre, szabadíts-meg engemet minden gonosztól, 's adjad, hogy megútlván e' földi gondokat, egyedül a' mennyiekről vi-felbesszek gondot, Ámen.

VII. Elég-é hát, hogy az ember így egy-
ker igaz pénitentiát tartson, vagy
elég-

elég-é ezt tselekedni ektendőben egy-
ker?

Semmiképen nem: Mert arra tanít Christus Urunk bennünket, hogy minden napon és éünetlenül könyörögiünk ekképen: *Botsá-d-meg a' mi vétkeinket.* Sz. Péter-is azt mondja: Nevekedjetek a' kegyelemben, és a' mi Urunk Jéhus Christusnak esméretiben: *Mát. 6: 2Pét. 3:*

Sőt még éent Pál-is könyörög Istennek az Éféfusbéliekért, hogy erősödhessenek-meg a' Sz. Lélek által a' belső ember éerint. Dávid-is azt mondja: Azért könyörög tenéked minden Szenta' megtalálásnak idején: *Éféf 1: Solt. 32:*

Érted azért ebből, én lelkem, hogy néked nem tsak egyker életedben, sem nem egyker ektendőben kell tartanod pénitentiát, hogy ismét azután újjobban a' gonosz bűnre viéza térj; hanem tellyes életedben, annak egész folyásának igaz pénitentzia-tartónak kell lenni. Mert ha kereétyéni élet, pénitentzia-tartónak-is kell lenni. Ugyan-is arra éülettél újjonnan a' kereétség által és lettél Isten fiává, hogy az ő Ádám benned, a' mindennapi megtérés által megöldököltessék, minden bűnnel és gonosz kívánságok-

ságokkal együtt, és naponként ellenben nevedekdjék 's erőt vegyen az új ember, és szentségben 's igazságban Isten előtt öröklő éljen. Erre nézve azt mondja Salamon-is: Az igazaknak útok hasonló a' fénlő világossághoz, melly igyekezik világoskodni, annyira, hogy azoknak mindenike a' Naphoz hasonló lézen: *Rom. 6: Példab. 4:*

OH minden irtalmasságnak és kegyelmességnek Istene és Atyja, ki engemet hívtál a' Jézus Christusban a' te örök dítőségedre, és hogy én az igaz valóságos Hit által, a' te kegyelmességednek és élnéretednek édességét megköstölöm, a' te Sz. Lelkednek lakó temploma, 's a' mennyország-nak örököse lennék, bírij engemet és igazgass azon Sz. Lelkeddal mindenkoron, hogy én az igaz megtérésben naponként előbb-előbb menyek, minden bűnök ellen küntlenül viaskodjam, a' te esmératedben nevedést vegyek, és mint újjá-élesztett ember minden kegyességben öregbedjem, és hová tovább a' Hitben mind inkább-inkább gyökerezzem. Adjad, hogy az én lelkemet a' védelemből ki-kapjam, és vízfő ne nézzek; hogy, mint az eb az okádásra, és mint a' diáknő a' fertőre, vízfő ne térjek, és így az utolsó dolgom gonoszabb légyen az elsőnél. Jaj, én Istenem, az én erőm által femmi egyéb

egyéb nem ment véghez, hanem, hogy újebben megesszem: Te vagy, a' ki én ben-nem munkálódod, mind hogy akarjak, mind pedig len, hogy véghez vigyem a' te tetté-sed érint: kérlek akarjad e' te munkádat véghez vinni, tellyesíteni, erősíteni, fundálni és gyökereztetni, mind utolsó végem-ig: el-ne hagyj engemet, hogy én el-ne hagyjalak tégedet: ne vönd-meg tölem a' te segítő kezedet, Isten én idvességem. Kisért-s-meg engemet Isten, és lássad az én lelkemet, próbálj-meg eng me és lásd-meg az én gondolatimat. És séd-meg ha bö-zűságodra való úton-járok, és hordozz engemet a' tökéletes úton, Ám n. 1 *Pét. 5: Rom. 8: Teremt. 19: Péld. 28: 2Pét. 2: Luk. 11: Filip. 2: 1Pét. 5: Sö t. 16: 27, 139.*

HARMADIK RÉSZ.

A' Keresztényi, Istennek tetző
Életnek hat kiváltképen való
Réfjeiről.

I. Ha azért én immár a' mindennapi megtérésben így előbb-előbb megyek, azonban ugyan e' keskeny úton sok ellen-kező akadályim érkeznek, hogy-hogy kell magamat viselnem 's magamra vi-

gyáznom, hogy az én bitem el-ne fogyjon, és a' gonosz útra el-ne tévelyedjé?

Bizonyára valóba fiúskés tudakozás ez, én lelkem: Mert noha mi újjá-zülettettünk, és a' Hit által Istennek fiaivá lettünk ugyan; de ugyan tagadhatatlan dolog az, hogy mi e' nemes kintset valóba romlandó edényekben és gyarló testben hordozzuk: azonban az ördög nagy ellenségünk, és ezer mesterségeivel bennünket megpróbálgat: e' világ az ő éínségével sok gonosz példákat ad előnkbe. Az pedig a' mi romlott testünknek és vérünknek igen tetűzik, mindjárt tombolva 's örömmel követi, azonban nem veszi észébe, hogy éintén ez a' éeles út, melly a' feneketlen pokolra vezet. Mellyre nézve, én lelkem, ha te a' te futásodat kereftényiül akarod el-vegezni, és a' Hitnek végét, tudnillik a' lélek idvefességét az által el-érni, e' hat dolgokat naponként tartsd émeid előtt, sőt ugyárejtseid éivedbe, hogy életednek minden idejét azok éerint rendelhefed: 2Kór. 4: 1 Ján. 2: 1 Pét. 1:

I. Életednek napjaiban az Isten Igéjéhez éorosan ragaézkodjál, és tanúljad azt igazán érteni, hasogatni és véle jól élni.

II. Min-

II. Mindennap a' te éent Kereftéséged, abban mint kötöttél Istennel, jussón észédbe.

III. Az Ur Vatsorájával éorgalmatozon élj.

IV. Tanúljad magadat jól viselni, a' kereftetek és nyomorúságok alatt.

V. Maradj a' te rendes hivatalodban.

VI. Sziúntelen könyörögj.

Ségélj én Uram Jésus Christus engemet, hogy én gyarló tudatlan és értetlen ember, mindenkoron a' te igédet követhessem, egész életemet a' éerint rendeljem, a' kegyelemnek frigyét, mellyet a' éent Kereftségben veled kötöttem, hűségesen megörízsem, a' te éent Vatsoráddal gyakran 's haéonnal éljek, a' melly kerefteket réám bortsátaé, örömeft élfenvedjem; tiétemben 's hivatalomban híven eljárjak, és örömeft 's buzgó éívöl imádkozzam mindenkoron: hogy így az én rövid életemet, igaz megterésben és kegyességben vihessem végbe; tenéked és felebarátomnak igazán éolálhassak, és az igaz Hitben mind végiglen állharatoson megmaradhassak, Ámen.

II. *Magyarázd-meg e' hat dolgokat énnékem, hogy ezeket igazán megértsem, és magamat életemnek minden idejében azok éerint rendeljem.*

Örömeft.

I. Az Isten Igéjéről.

Az elsőről azt mondom : Ragaszkodjál szoroson az Isten beszédéhez , és rendeld a' Szerint magadat minden te dolgaiddban telyes életedben. Mert azt mondja az Írás : Az én lábamnak fővéténeke a' te igéd : és az én ösvényemnek világa. Ha azért, én lelkem, ezt a' fővétneket követed, a' te útdon botlás nélkül mehetsz és meg-nem esel. De tanuljad szorgalmatosan az Urnak beszédét igazán hasogatni és a' Törvény's az Évangéliom között való különbséget vedd észre : *Sólt. 119: 2Tim. 2:*

Az Istennek Törvénye, az-az, a' tiz Parantsolat, olly beszéd és tanítás, mellyben Isten azt kívánja és akarja, hogy mi mind Élűnkre, mind pedig egész testűnkre nézve ő hozzá formáljuk magunkat. Az-az, hogy mi a' mi Urunkat Istenünket Szeressük, telyes Élűnkéből, telyes lelkünkéből és minden erőnkéből, felebarátinkat pedig úgy, mint magunkat. Mellyet mindenestől, noha csak egy ember-is véghez nem vihet és meg-nem tarthat; mindazáltal a' tiz parantsolatokat meg-kell gondolnunk minden napon, hogy ebből a' te megvesztett természet-

Étetedet, és bűnödöt esmérde-meg, én lelkem, és annak feletted légyen olly Régulád, melly Szerint a' te új Étetedet kellesék rendelned : *Kijöv. 20: Már. 22: Lév. 19: Rom. 3: Ézék. 20:*

Az Évangéliom ellenben olly Beszéd és Tanítás, mellyben az Isten ingyen való kegyelméből ajánlja és igéri a' bűnöknek bocsánatját és az örök életet, mind azoknak, valakik a' Jésus Christusban hisznek : Mert ő felőle bizonytságot téznek minden Próféta, hogy az ő nevében mindenek, valakik ő benne hisznek, bűneiknek bocsánatját veszik. Ezt a' kegyelemnek prédikálását soha Émeid elől el-nedded, én lelkem, hogy Éüntelen vigasztalásod lehessen a' bűnök ellen, és az örögnök mindennémű mesterségei ellen, és hogy magadat minden utolsó Éűkségeiddben, sőt még a' halálnak árnyékában-is Istennek vigan megadhassd 'sajánlhassd : *Ján. 3: Tsel. 10: Luk. 10:*

Vedd észre ezt én lelkem, mind a' két Tudomány ez, Istennek beszéde, mindenik eleitől fogván az Isten Anyaszentegyházának eleibe adatott, meg-kell tehát mindeniknek maradni, és egyiket sem vethetni-meg. Annakokáért tanúld D 5 meg-

megbetsülni mindeniket ; de azonban egyézersmind mindeniket jól meg-is küldömböztetni egymástól , és mindenikkal az ő idejében jól élni.

1. Midőn te, én lelkem, a' tiz Parantsolatot naponként így meggondolod, és abból megésméred 's külsőképen meg-is vallod, hogy te tellyességgel az Isten akarátja fzerint nem járÉ : látod azonban azt-is, hogy te az Ádám efeti által minden tehetségidben megromlottál, hogy te Istennek egy parantsolatját-is bé-nem töltheted, és ekképen a' te büneiddel az Istennek haragját és az örök kárhozatot érdemled : ne efsél mindazáltal igen kétségbe ; hanem inkább adj hálát Istennek az ő kiadott parantsolatiért, és hogy tegedet azok által a' te büneidnek megésmérésére hozott. Mert ugyan-is a' Jé-fus Christusnak ésméretin kívül semmi tenéked nagyobb jódra nem fzolgalhat, mint ha te a' te büneidnek megésmérésére juthatÉ : Mert a' Christust és az ő jó tétéményit 's azoknak jó ízit fenki jól meg-nem kófstolhatja, hanem-ha elébb megésmérendi büneit, és Istennek azok-ért való haragját megtekinténdi.

2. De elé járúl a' Sátán, és a' te büneidet

neidet felette igen nagyítja te előtted, az Istennek megeméztő haragjával ijjezt téged, a' pokollal és az örök kárhozattal : akkoron vigasztald magadat az Évangéliómi kegyelem prédikálásával, és nyugtasd-meg magadat ezzel, és ehez hasonló Evangéliómi vigasztalással tellyes befé-dekkel : Ugy fzerette Isten e' világot, hogy az ő egyetlen egy fülött Fiát adná érette, hogy valaki ő benne hízen, el-ne veÉzen, hanem örök élete légyen. If-mét : Élek én, ki-nem gyönyörködöm a' fzegény bünösnek halálában, hanem inkább megtérésében és életében. Ifmét : A' holott megnevekedik a' bün, ott a' kegyelem fokkal inkább bövölködik. If-mét : Igaz beféd eza, és mindenképen méltó, mellyhez ragafzkodjunk, hogy a' Christus Jé-fus jött e' világra, hogy a' bünösöket megtartaná. Így állj ellene a' Sátánnak, erős lévén a' hitben, és eltávozik tőled : mert e' vigasztaló Éók bizonyosok nálad, erősebb fundámentomon állanak, mint az Ég és a' Föld : mivel az ő beféde igazság : *Ján. 3: Ézék. 33: Rom. 5: 1Tim. 1: 1Pét. 5: Luk. 21: Ján. 17:*

3. Eljö ifmét a' Sátán más felől, által-változtatja magát világosságnak Angyalá-

vá, kitsínyíti igen a te bűneidet, és az Istennek haragját, Zörnyen igyekezi hirtetni veled, hogyha Zintén soha pénitentziát nem tart-is valaki, jelen vagyón elégedendő kegyelme Istennek: azért óltalmazzad magadat, én lelkem, ne hidd el Zavát. Gondold-meg inkább ellenben az Istennek Zoros parantsolatját, mellyben minden bűnök ellen olly rettenetesen panaszolkodik, mollyre nézve egy vétek-is nintsen kitsíny ő magában. Jusson eZedbe e' mellett, a' mi Urunk Jéhus Christusnak keferü Zenvedése, és Zólj így a' te Zivemben: Távozzál te hazug Sātán, látom én, melly nehéz és keferves volt az, az én Uram Jéhus Christusnak, mikoron az én bűneimért a' törvénynek átka alá adta volt magát egy Zser, és az ő Attyának haragját érettem viselte; minek okáért méltó, hogy én mindennémű bűnököt gyűlöljek tellyes életemben, és magamat azoktól úgy ójjam, mint Zintén önnön magától az ördögötől. Elég hálát nem tudok az én Istenemnek adni, hogy engemet egy Zser a' bűnök alól, mellyek az ördögnek kötelei, felZabadított, hogy-hogy ejteném magamat újjolag ZántZándékkal a' törbe? A' tör elZakadozott, és mi

mi megZabadúltunk. A' mi segitségünk volt az Urnak nevében, a' ki teremtetete a' mennyet és földet: 2Kór. 11: Sölt. 124.

4. Mútogatja ismét tenéked a' Sātán e' világi bódogságokat, és azoknak gyönyörűségeire ingerel; akkor-is gondold-meg az Istennek Zoros parantsolatját, és a' Zent Pál Zavait vedd eZedbe, ki így Zól: Ne formáljátok magatokat e' világhoz, hanem változzatok-el a' ti elméiteknek újjúlása által. Örizd-meg magadat, én lelkem, jól eZmérd testedet és véredet melly igen e' világhoz ragaszkodott 's a' Zerint vitetik: kénZerítsed magadat az Istennek Zoros törvényével, és Zavát ne fogadd, mert e' világnak útá pokolra vezető út: Rom. 12:

5. Hogyha tsúfol tégedet, hogy te Zegény vagy, éhező és Zükölködő; amaz Evangéliomi beZéd Zerint így felelj: Nem tsak kenyérrel él az ember, hanem Istennek minden igéjével, melly az ő Zájából Zármazik. Es ismét: Nagyobb örömet adZ az én Zivembe, mint mikor valakiknek buzájok és borok megfokafodnak. Ezek a' beZédek nem megZsaló beZédek, mert azt mondja az Ur: Az én igaz mondásomat el-nem változtatom: Mat. 4: Sölt. 4: Sölt. 89:

6. Ha azt veti elődbe; hogy te nyomorúlt, beteg és elhagyatott vagy: állj ellenébe, és Éőlj így: Noha én zégény és nyomorúlt vagyok, de az Isten gondot visel én reám. Minekokáért, kitso-da volna nékem mennyégben te náladnál több, és te náladnál egyébben nem gyönyörködöm e' földön; Ha elfogy testem és Éivem, az én Éivernnek köziklája és én örökfégem te vagy Isten mind örökké. Erre bizzad magadat, én lelkem, tellyes életedben. Mert így Éőlj az Ur: A' mi ki jött az én Éámból el-nem változtatom. És ísmét: EgyÉzer megesküttem, és nem változtatom-el: *Sólt. 40: Sólt. 73: Sólt. 89.*

7. Ha a' halál ijezt, állj ellene Éü-béli hittel és mondjad: Azt mondja az Ur, meglevénednek a' te halottaid, az én testemmel együtt feltámadnak. Mert ugyan-is: Hízem büneimnek bótánatját, testemnek feltámadását és az örök életet. Ezekben én bizonyoson megnyúgodtam, és erre bizom magamat: Mert az Ég és a' Föld elmúlik, de az Istennek beÉéde el-nem múlik; hanem örökké megmarad. És valakik e' beÉédhez ragaÉzkodnak 's abban maradnak, a' beÉéddel együtt és a' beÉédben örökké megtartatnak: *Ésa. 26: Luk. 21: Ésa. 40:*

Urá

URam JÉsus Christus, örök igazságnak Királya, seÉélj engemet, hogy én a' te igaz és Éerint beÉédedet, törvényedet és Évangéliomodat mindenkoron Éemeim előtt tartsam, és minden gondolatimat és tselekedetimet azok Éerint rendeljem. Taníts engemet a' Szent Lélek által, hogy én a' te beÉédedet igazán megÉrtssem, igazán hagogassam, és annak idejében azzal igazán Élhessek. Adjad, hogy a' te törvényidet Éemem előtt tartsassam, hogy én az én büneimről és semmi vóltomról soha el-ne felejtkezzem. Ird-bé a' te vigaÉtaló Éavaidat az én Éivembe, és ugyan beÉélld belém azokat, mindé én háborgattatásimban, hogy azok minden időben legyenek óltalmul, és fegyverül az én ellenségeimnek megÉrotására. Óltalmam és paisom az ördög ellen: PáÉtori botom és pálczám, mellyhez támaÉkodjam: Hízaló és újító eledelem minden nyomorúságomban és Éükfégemben. Adjad, hogy én egÉzen a' te Igédben nyugtassam-meg magamat, azzal alugyam-el, 's azzal keljek fel-is. Igéd Éerint Élhessek, Igéd Éerint halhassak, és ísmét Igéd Éerint fel-is támadhassak. És ha mikor az én Éivem gyarlósága miatt elakarna-is tsüggedni; seÉélj engem, hogy kétségbe ne essem, mert nem játÉkottat-meg a' te Igéd engem. Tudom és elhízem, oh Isten, ki örök igazság vagy, hogy te a' te beÉédedet megtartod, azért

azért tudom, hogy én-is megtartatom. Tudom és hiszem, hogy te nem hazudhatál, azért én-is meg-nem tsalalkozom. És ha éintén az én gyarló éivem hanyatlanék-is, és a' te Igédben tagadást tenne-is, meg-áll a' te Igéd és ígérered, és te nagyobb vagy, 's a' te Igéd bizonyosabb, mint az önnön magam éivé nálam, én azért semmiképen meg-nem rettenek, Ámen. 2 Tim. 2: Péld. 30: Solt. 30: Solt. 23: 1Ján. 3:

11. A' Kereftségről.

Másodszor, én lelkem, juttasd eÉzed-be naponként, és vigáztald magadat Ézent Kereftségeddel, mellyben tégedet az Ur Isten megtízított, fiává felvett, és a' kegyelemnek örök frigyét kötötte veled, hogy tudnillik, ő náked kegyelmes Istened és Atyád léhen. Tenéked pedig az ő Ézerelmes Fiának és örök javainak örökösének kell lenned. Ugy vagon én lelkem, a' Ézent Kereftségben tégedet az Ur Jésus neveden hívt, minekelötte te ötet esmérnéd. Sőt új nevet adott ő tenéked, és tégedet az önnön maga nevérol Kereksyennek nevezett, annak nagy bizonyosságára, hogy te a' Christusnak attyafia és örökös társa vagy, és mindenekben részesülni fogál, valamit ő az ő Ézent vére kiontásával vásárlott és foglalt, tudnillik,

lik, büneidnek botsánátját, az igazságot, a' Szent Lelket és az örök életet. 1 Pét. 3: Ésa. 26: 45. Jérem. 14: Rom. 8:

Minekokaért én lelkem, valahányÉor te naponként, ama' te Hitednek ágazatit mondod: *Híkek az Atya Istenben*, 's a' t. *Híkek a' Jésus Christusban*, ö egyetlen egy Éülött Fiában, 's a' t. *Híkek a' Szent Lélek Istenben*, 's a' t. vigáztald az-zal magadat, hogy te azoknak Éámok közé tartozol, kik felöl azt mondja az Ur: Valaki hijend és megkereftelkedik, idvezül. Ellenben pediglen, válaÉd-meg magadat a' Töröktől, Sidótól, Pogánytól és minden istentelentől, kik felöl azt mondja az Ur: A' ki pedig nem hízen, elkárhozik. Im látod, hogy az ilyen tudomány arra tanít tégedet, hogy te a' Ézent Kereftség által és az által a Frigy által köteles vagy arra, hogy nem a' te testi kívánságod után járj és élj; hanem hogy az élő Istennek Éentségben és igazságban Éolgalj, mellyek egyedül kedvesek ő elötte: Márk. 16: Rom. 8: Luk. 1:

HÁlat adok tenéked, én Uram Jésus Christus, e' te kibéÉállheterlen jóvótodért, hogy te az én Anyámnak méhéből, nem tsak kihoztál engemet életben, hanem

azonkívül, midőn én a' bűnben meghóltam volna; a' ént Kerekszégre bősáral, az által ama' kegyelemnek frigyét kötéd velem, Lelked által újjá-éülél; az ördögnek torkából kiragadál, és fiaddá 's mennyei örökösöddé, minekelőtte tégedet elmértelek volna, felvélél. En idvességem, miképen fizessem vissza ezt tenéked, a' mit míveltél én velem? Kérlek tégedet, birj és tarts, a' te Szent Lelked által engemet, hogy én napoként a' kegyelem frigyében erősödjem, magamat azzal éivesen biztathassam, hitemet megtarthassam, egyedül te hozzád én Istennemhez ragaszkodjam, mindennemű istentelenséget, hitetlen babonásságot és ördögi munkát gyűlöljek, és mindenkoron lélekben gerjedezvén, 's reménység által örvendvén, a' te nevedet tiszteljem. Ugyan-is én Istennem, mint-hogy én a' ént Kerekszeg által, a' bűnnek meghóltam és új emberre lettem: adjad, és segélj reá, hogy én ez után új életben járjak, mellyel én az én életemről bizonyosságot tegyek, mind Istent, mind emberek előtt arról, hogy én a' ént Kerekszegben hasznoson és idvelségesen ré-
 ésültem. Vezérelj és igazgass egészlen engemet, e' bajos nyomorúságoknak völgyén, és soha el-ne hagyj engemet, míg bé-nem viendő amaz örök boldogságnak országába, és ott a' kegyelemnek minden kintsével és javával bétöltöz, mellyeket énnékem ígértél,

tél, ajándékoztál, és el-is petséreltél a' ént Kerekszegben, Ámen. 1 Pét. 3: Solt. 116: Ésf. 1: Rom. 6:

III. Az Ur Vatsorájáról

Harmadzor, én lelkem, az Urnak ént Vatsorájával mindenkoron fogalmatosan élj. Mert ez az Aétal az, mellyet az Ur az ő újjá-éülettetett fainak kéztett: Ez az eddel az, mellyel ő a' megkerekstelkedett új embert táplálja és erejében újjítja. Mert azt mondja a' te Idvezítő Urad: Vegyétek, egyétek, ez az én testem, melly ti érettetek adattatott bűneiteknek bősánatjára. És ísmét: Vegyétek 's igyatok ebből mindnyájan, e' pohár az új Testámentom az én véremben, melly ti érettetek kiontatott bűneiteknek bősánatjára: 1 Kór. 11: Mát. 26: Márk. 14: Luk. 22:

Hallod-é én lelkem, a' te Idvezítő Urad, az ő Aétalára mit rak Éámodra elő? Bizony nem pusztá Kenyeret és Bort, hanem az ő ént Testét és Vért. Mert a' kenyér, a' mellyet megzégünk, a' Christus Testének közösülése: és a' pohár, mellyet megáldunk, a' Christus Vérenek közöltetése velünk: 1 Kór. 10:

An-

Annak okáért, hiszem én és tudom azt, hogy az én Uram Jézus Christus, ki Isten és ember, e' Vatsora Szerzésben maga jelen vagyok, és adja nekem a' kenyérrel és borral egybe, az ő valóságos Testét ennem, és valóságos Vérért innom, a' mint igéreti-is és rendelése tartja. Ugy vagyok én Uram Jézus, tennen magad, itt Gazda és én Vendég vagyok. Imé, elő-járultam én nyavalyás e' nyomorúlt világnak pusztájáról, melly tellyes fáradsággal és fok nyomorúsággal, és hozok elődbe igen megéhezett, elszakaskodott, elhomjúhozott, mindazáltal te benned hívő éivet. Uram Jézus, nyugtass meg engem a' te áztatodnál, erősíts meg a' te eledeliddel, hogy megelégedhessem és boldogulhassak.

Erre tarts hát, én lelkem, és siets a' te Uradnak Vatsorájához, hogy a' hit erő, a' éü pedig újjúlást vehessen. Oh ne légy többé hihetetlen, hanem hívő. Mert imé, itt erősíti meg tenéked a' te Megváltód, úgy-mint bizonyos jellel, záloggal és petséttel, hogy te egyedül ingyen kegyelemből lettél bizonyos örököse minden ő javainak, és e' mellett néked tulajdonítja, mind azt, valamit az

ő Te-

ő Testének és vérének áldozatjával keresett, tudnillik büneidnek bocsánatját, Isten előtt való megigazulást és az örök életet. Mind ezek pedig olly bizonynyal tulajdonid tenéked, mintha ugyan te magad függöttél volna a' keresztján, és mind ezeket tennen magad kerested volna. Sőt ezekkel bizonyítja azt-is, hogy te ő érette Isten előtt olly igaz, olly tiszta és olly ént vagy; főt ugyan olly kedves, kellemetes és boldog, mint maga a' te Urad a' Jézus Christus: *Ján. 2: Terem. 15: Róm. 4:*

Es mind ezek felett, ő maga az Isten ezzel, a' Sz. Lélek által a' te hívő fivedbe és lelkedbe befáll, és örök, élő vigasztalásával nálad lakozik, soha téged el-nem hágy; hanem új életet, új világosságot, és új örömet munkálódik benned. Ugy vagyok, Uram Jézus, így én te benned maradok este én bennem. Én te hozzád én Szabadítómhöz, olly szoroson ragaszkodom, mint az élő tag vagy rész az ő élő testéhez, mint a' jegyes az ő Völegényéhez, a' mint-hogy ugyan a' te testedből való test és a' te tsontodból való tsont vagyok. Én te benned vagyok, te hozzád ragaszkodom, mint a' élő-vefű az ő

töké-

tökéhez, mint a' tsemete az ő törökéhez, és azonképen töled és te belöled várok reám új nedvességet és erőt, új vigasztalást és örömet, új életet és táplálást, és mind testemre mind lelkemre nézve, veled úgy megegyesültem az igaz Hit által, és hozzád köttetnem a' Sz. Lélek által, hogy engemet soha te töled semmi féltés, sem halál soha el-nem szakíthatsz.

D Isértésél Uram, én idvességem, hogy te reám illy förgalmatos Atyai gondot viteltél, és e' kegyelem vendégségét hagyta énnekem te utánnad, mellyel én táplálást és újulást vennék megéhezett szívemnek, vigasztalást és megkönnyebbedést, elhomjáhozott lelkemnek, mellyel én a' Hitben jobban és ferényebben elő-mennék, tégedet én Szabadítómat bátran követnélek, benned maradhatnék, és mind végig fogatkozás nélkül megállhatnék, Ámen.

Te mondottad azt-is én Uram Jézus; *Ezt tselekedjétek az én emlékezetemre.* Én Istenem, ugyan-is, melly édes emlékezetnek kell ennek lenni? Melly határozóson vigasztalhatja ez az én lelkemet? Ugy vagy, én Uram Jézus, midőn én a' te Aztatodnál ézem és ízom, mind vigasztalással, mind pedig háladással való emlékezetit téstem én otta' te nevednek.

Első-

Elsőben: Vigasztaló emlékezetit téstem én a' te fént aztatodnál, minden te jótéteményidnek. Itt illem az igaz Karátson innepét: Mert a' te aztatod bizonyítja nekem, hogy te az én testemet és véretem ugyan valósággal fel-öltöztetted magadra, és velem atyafiúi és barátsági szövetséget tettél, sokkal förosabban, mint a' fént Angyalokkal. Ugyan-is nem anygali, hanem emberi természetet öltöztél-fel magadra: *Sid. 2:*

2. A' te aztatod bizonyítja, hogy te vagy az en büneimért való Áldozat. Itt ézem azért én az igaz Húsvéti Bárányt, az-az, tégedet magadat, Uram Jézus, a' ki én érettem megáldozattal és ölettettél. Azért, a' te aztatodnál illek én igaz örvendetes Húsvétot: Mert holott én a' te testednek és vérednek részese vagyok, úgy-mint te tagod, elhízem és reménelem, hogy valamiképen hogy te a' halálból feltámadtál és élz; úgy én-is, mint tagod, nem maradok a' sírban, hanem feltámadok, újjonnan élni és megdicsőíttetni fogok: *1 Kór. 15:*

3. A' te aztatodnál emlegetem nagy vigasztalással a' te mennybe-meneteledet: Mert mint-hogy te énnékem ez által

tal az eledel által bizonytságot tévesz arról, hogy én te benned, és te én bennem lakozol, és így a' te testedből egyik tag vagyok; úgy elhízem, hogy azzal az én testemmel, kinek tagja vagyok, mennybe-is felmegyek, és örökké ott élek, a' hol te én Uram és fejem vagy: *1 Kór. 15:*

4. Itt ez a'ztalnál illem az igaz Pünköszt innepét: Mert a' te Vatsorád bizonytságot arról énnékem, hogy te az én Éivemben lakozol, és engemet a' te Sz. Lelked által veled egyesíteni, öfve-kötni, és nékem az én idvességemet úgy meg-akarod pertsétni, hogy a' te Lelked mindenkoron nálam lakozzék, mint az én mennyei örökségemnek zálaga, hogy én bennem életet és vigáztalást újítson; békességet és örömet gerjezzén, és az én lelkemnek bizonytságot tegyen, hogy én te atyádfia és örökös társod vagyok: *Éfész. 1: Rom. 8:*

5. A' te a'ztalodnál emlegetem az egész Szent Háromságot, és vigáztalom magamat azzal, hogy én ezen túl mindenkor Istennek lakó temploma lélek, az egész Szent Háromság hozzám jö és nálam lakozik. Sőt hogy én-is ez élet után az örök boldogságot birni, és az én Uramat Isten-

nemet

nemet Éinről-Éinre látni fogom: *Ján. 14:*

6. A' te a'ztalodnál emlegetem ama' Szenteknek egyességét, és vigáztalom azzal a' Éép egyesüléssel és közösüléssel magamat, melly minékünk te Szentidnek, az igaz Hit által te veled, Uram Jé-fus, és te általad az Atyával és a' Szent Lélekkel vagyon, a' mint te megmondottad: A' ki e'zi az én testemet és i'z'za az én véremet, az én bennem marad, és én öbenne. És ismét: Hogy mindnyájan egyek legyenek, miképen te Atyám én bennem, és én te benned, hogy ök-is mi bennünk egyek legyenek. Ugy vagyon Uram, ez egy kenyér, úgy mi-is fokban egy test vagyunk, mivel mindnyájan egy kenyérnek részesei vagyunk. Oh én Uram, melly igen örül az én Éivem, ezen a' Éép mennyei társaságon! Melly igen megvidúlok én a' te a'ztalodnál, és bizonynyal tudom, hogy én minden Szentekkel együtt, minden tekintseidnek és javaidnak örökös részese és bírója lélek örökké! *Ján. 6: Ján. 17: 1 Kór. 11:*

7. Azt mondja azonkívül még az Apostol: Valamennyi'zer ejenditek e' kenyet; és ijándjátok e' pohárt, az Urnak halálát hirdetsétek, míglen eljövend. Mi-

E

nek-

nekokáért vigasztalással emlegetem a' te a'ztalodnál, a' te ditsőséges eljöveteledet-is, és örülök a' te megjelenéseden, hogy te láthatóképen ísínét eljövendő vagy, e' Vatsorát az egész mostani életbeli rendelkezésekkel, melyeket az Anyafentegyházban parantsoltál, eltöröld, engemet Uram te magadhoz vétele, hogy én-is ott legyek, a' hol te vagy, a' holott énnékem örökké-való mennyei lakodalmat készítettél a' te Atyádnak országában, a' holott én Ábrahámval, Isákkal, Jákóbbal és minden te Szenteiddel letelepedem, és amaz Életnek kenyerét mind örökké e'ze. Oh melly buzgóvan gondolkodom én a' te a'ztalodnál erről, és óhajtom Éivemnek belső indulatjából. Jövel Uram Jé-fus, jövel hamar én idvességem, ne kétséll! Ámen. 1 Kór. 11: Ján. 17: Máté. 8: Je-
ten. 22:

Másodszor: Annakfelette, én Istenem, háládó emlekezetit tékem én a' te a'ztalodnál, a' te nevednek. Mert holott te engemet illy gazdagon és ditsőségesen táplálz, méltán felgerjed én bennem te hozzád az én Éivem, az igaz háladásra, és hálát ad tenéked ezért, és minden te jó-téteményidért, valamellyeket velem bűnös

bűnös emberrel, életemnek minden ide-jében, mind testemre, mind lelkemre nézve közlöttél.

Áldalak azért én tégedet, hogy te engemet teremtetél, magadat kijelentetted, emberré lettél, megfabadítottál, fent Igéddel tanítottál, belém hitet adtál, Szent Lelkedet ki-öntötted, külső látható Sákramentomokat érzettél, több testi lelki ajándékkal és javaiddal együtt. Ugyan-is én Istenem, hogy-hogy szám-lálhatnám én mind azokat elő? Hogy-hogy fontoljam-meg nagy gyarlóságom miámind ezeket, a' minémű nagy jókat tselekedtél és tettél lelkemmel? Luk. 1:

Ségélj Uram Jéfus, én idvességem, hogy a' te A'ztalodnál gyakran jelenhesek-meg, és tégedet emlekezetben tartsalak nagy örömmel. Imé én a' te atyádfia vagyok, és örökös társod: én Istenem, én a' te fiad vagyok, és a' te országodhoz tartozom, hová folyamodnám tehát, hanem tsak a' te A'ztalodhoz? Ségélj engemet Uram, én Szabadítóm, hogy én a' te fent Innepedet, a' te A'ztalodnál énteljem, Éivemet és hitemet ott erősítsem, minden örömem és vi-gaságom te benned légyen, tenéked minden velem közlött nagy jó-téteményidért Éivem érint hálákat adjak, tenéked Éivem-

ből éolgáljak utolsó végemig, és e' nyomorúságnak völgye után, az Életnek kenyerét minden válaktott Szentíddel együtt, a' te országodban örökké ehessem, Amen.

Végezetre én lelkem, midőn te az Urnak kenyeréből ezel, és az ő poharából ízol, ne felejtkezzél-el a' te felebarátodról-is, a' ki veled együtt azon kenyérből ezik, és azon borból ízik.

I Gaz dolog, Uram Jéfus, megvalloim, hogy ő-is a' te tagod, atyádfia, Istennek fia és örökös társod éintén úgy, mint én; azért te éretted én ötet-is éivé éerint éereté, és olly éivbéli jó indulattal vagyok ő hozzája, mint ennen magamhoz. És mikor te az én fajtómat megáldod, és gabonámat éaporítod; engedjed, hogy azokat a' éegényekkel-is közölhessem: mert holott te engem a' te kenyereddel táplálé és pohárodból itaté, az én atyámfiát, a' te örökös társodat, hogy-hogy ne táplálnám én-is az én kenyereimmel, és ne segíteném toled vett jó ajándékiddal? Birj engemet én Uram Jéfus, a' te Szent Lelkeddel, hogy én az én felebarátomat mindenkori éivem éerint éeressem, és a' nyomorúltat felvégyem és segéljem. hogy az éhezöt tápláljam, a' éomjúhozöt megátassam, az idegen jövevényt befogadjam, és minden éegény éükölködőnek éüksége éerint örömeit éolgáljak. Segélj, hogy én

nékem

nékem mindenkori ézembe jussón ama' nagy éó, melly a' te éádból ama' napon ki fog menni: Bizony mondom néktek, a' mit tselekedtetek egygyel, ez én legkisebbik atyámfiái között, én magammal tselekedtetek. És ísmét: Bizony mondom néktek, mivel-hogy ezeket nem miveltetek egygyel az én kitényim között, én velem nem miveltetek, Ámen. *Ésa. 68: Mát. 25:*

iv. Az Isten Fiának mindennapi éenvedésiről és kerekegyeiről.

Negyedézer, én lelkem, tanúld-meg jól viselni magadat a' mindennapi kerekeitek alatt, mellyeket az Isten fiainak é' ísraolomnak völgyében, mindenkori utánok kell hordozniok. Mert azt mondja a' Sz. Lélek: Sok nyomorúságok által kell minékünk az Istennek országába éémennünk: *Tsel. 14:*

Ugy vagyón, én lelkem, hogy a' kéreftviselésnek tudománya, a' legnagyobb titkoknak egyike, mellyet az emberi éeme fel-nem ér, de az Istennek ígében, mint egyéb titkok, úgy ez-is kinyilatkoztatott, s megtanúlhatja ember abból. Innen vagyón az, én lelkem, hogy a' kéreft nekünk ollyan nehezen ésik, és mi attól úgy megijedünk, mint ha Isten ol-

lyan-

Ilyankor tellyeséggel elhagyott volna bennünket, vagy pedig leg-ártalmasabb ellenségünkkel lett volna. Ez igen épen meg-mutatódik ama' két Tanítványoknak példájokban, kik Jerúsálemből Émaus felé nagy éomorúan mennek vala, kiknek az Ur megjelenéán más formában, és megtartóztatá azoknak émeiket, hogy meg-ne esmérnék ötet. Látod én lelkem, ez a' kereftviselés az a' forma és ábrázat, mellyben az Ur úgy felöltözik, és elrejtí magát gyakorta, hogy még az ő ézerelmes fiainak-is idegennek tésék: De így tetézik ő Felségének bánni az ő hivel, és mint-egy játékozni vélek e' földön. Sőt ugyan olly keményen viseli néha magát hozzájok, hogy azt vélik imezek, mint-ha Isten minden ézerelméről és jóakarataról elfelejtkezett volna. De ísmét az ő idejében meg-ésmérteti magát, úgy hogy az ő évek ugyan bételjük örömmel. Azért tanúld-meg, én lelkem, miképen e' titokban ézesen és jól viseljed magadat, és a' kereftnekimez következő hét Réguláit vedd jól ézedbe, meglátod, hogy a' nyomorúságok az után felennuyire-is nem éfnek ollyan nehezen.

Első Kereft REGULA.

i. Minden hívek Istentől arra rendelttenek, hogy ok a' Christusnak kereftit viseljék. Mert azt mondja éent Pál: A' kiket öröktől fogva tudott, azokat elválastotta, hogy az ő Fiának ábrázatjához lennének hasonlatosok, hogy ő első éülött légyen a' fok atyafiak között: *Rom. 8: 29.* Hallod-é, én lelkem, hogy te kereftre és éenvedésre rendeltté, nem tsak akkor, midőn az anyád méhében vólnál, hanem még minék-előtte e' föld fundáltatnék, hogy te a' te Uradhoz a' Jéfushoz formálnád magadat. Ugy vagon, én lelkem, te az ő testéből való test, és az ő tsontjából való tsont vagy: és így avagy nem akarnál-é véle együtt éenvedni? Ő az Ur, te az ő tanítványa: Ő a' Völegény, te az ő mátkája, jegyese: Ő a' fő, te annak tagja: miért kívánnád tehát, hogy jobban lenne dolgod, mint nélkü? *Luk. 6: Efés. 2:* Tekints az Urra, úgy mint a' kereftnek Fejedelmére, és nézd-meg, miként követték ötet a' nyomorúságban minden Szentek: *Mát. 11:* Az Ur elől mégyen az ő leg-nagyobb kereftit viselvén, a' hívek követik, kikiaz

ő igáját hordozván, ilyen vég reménység alatt, hogyha ők itt együtt élnednek az Ur Jéssussal, kétség nélkül hozzá hasonlatosokká tétetnek az örök ditsőségben-is: *Rom. 8: 1 Kór. 15:*

OH én Uram Istenem, ki engemet te fíradat kereftviselésre rendeltél és kereftétél! adj énnékem oly értelmes éivet, hogy én e' te tsudálatos tanátsodat megérthessem, a' kereftet örömmel felvehessem, az én Idvezítőmet követhessem, és hozzá mind ez ideig való életemben, mind pedig amaz örökké-valóságban hasonlatos lehessék, Amen.

Második Kereft REGULA.

2. Ez az Ur Christusnak parantsolatja, hogy az ő hivei az ő kereftit utánna hordozzák, viseljék. Mert így Éöl: *Vegyétek-fel az én igámat.* És ilmet: *A' ki engemet követni akar, tagadja-meg önön magát, és mindennapon vegye-fel az ő kereftét, és kövessen engemet:* *Mát. 11:* *Luk. 9:* Ugy vagyon, én lelkem, mert ez a' parantsolat nem tartozik a' hitetlenekre, hanem a' ézentekre és hivekre. Mert ez Urnak kerefti oly nemes jószág, mellyet ez Ur sem Pogányra sem hitelenre

lenre bizni nem akar. Ez oly ékesség, mellyre ez Ur egy istentelent sem méltóztat. Tekintsd-meg a' Cirenebéli Simont, melly nagy tisztességére lön ez néki, hogy ő az Ur kereftit utánna vivé? Gondold-meg minémü ditsőségre fog ez néki éolgalni amaz utolsó napon?

OH Uram Jéssus, ki nekem azt hagyatad, hogy én a' te kereftedet hordozzam! adj énnékem e' mellett oly engedelmes éivet, hogy én a' te igádat jó kedvvel vehessem-fel, és minden éenvedésekben tégedet állhatatosan követhesselek: *Luk. 9: 1 Kór. 3:*

Harmadik Kereft REGULA.

3. Az Ur Christusnak háromféle kereft iskolája vagyón. 1. Fenyítő iskola, midön az övéit meglátogatja az ő bünökért: *1 Kór. 11: Mát. 7: Solt. 119:* 2. Kísértő iskola, midön őket hitekben, reménségekben és könyörgésekben gyakorolja, próbálja: *Ésai. 28: 26.* 3. Már-tirom iskola, midön őket a' maganevéért üldözteti; söt meg-is engedi öletni: *Solt. 44: Rom. 8:* Hallod-é én lelkem, te-is az ő tanítványa vagy, és ezen iskolákba tartozol, ebben nintsen kétség, minden naponként tégedet-is ez Ur ez

oskolákban gyakoroltatni vezérel. Mikor azért tégedet-is a' te büneidért, mint Dávidot, látogat; adj hálát az ő látogatásáért, és mondd: *Jómra lett nékem, hogy te engemet meg-látogattál, hogy megtanulnám a' te törvényedet*: Solt. 119: Ha kísértetekre vét és próbál, mint Józsefet és Jóbót, gondold-meg, hogy akkor hitedet gyakorolja, reménségedet serkentgeti és a' könyörgésre nőgat. Ha arra méltóztat és betsül, hogy az ő nevéért üldöztetést, sőt ugyan halált-is szenvedj, örülj a' te Éivedben, hogy méltóvá tétettél arra, ki az ő Nevéért gyalázatokat szenvedj: *Ésa. 26: Tsel. 5:*

EN Uram J. Christus, ki nem kégyenlerted sok gyalázatokkal és tsúfoltatással, a' kereftényi függeni! adjad nékem azt a' kegyelmet, hogy én-is a' Máriával ne kégyenljem, a' te kerefted alatt állani: Tsudálatoson vezérelhetj engemet: adjad azért és segélj, hogy én-is tégedet tsudálatoson követhesselek, és kézh lenhesek még életemet-is, valamikor tenéked tethik, akaratod alá botsátani, Ámen: *Ján. 19:*

Negyedik Kereft REGULA.

4. A' hiveken eső kereft, nem Isten haragjának, hanem inkább hozzájuk való fere-

ferelmének jele. Mert azt mondja az Ur: *A' kiket én feretek, megfessedem és megdorgálom*: Jelen. 3: És ísmét: *A' világ örülni fog, ti pedig len sírni fogtok*: Ján. 16: Hasonlóképen: *Az ítélet az Istennek házában kezdetik-el*: 1 Pét. 4: És ísmét: *A' városra, melly az én nevenről neveztetett, elkezdem hozni a' háborúságot*: Jérem 25: *Hallod-e ezeket én lelkeim? úgy vagyon: A' ki az ő gyermekét fere-ti, fenyítékben tartja. Mert kitsoda olly fiú, mellyet az Attya meg-nem dorgál? Hogyha dorgálás nélkül valók vagytok, mellyben minden Isten fiaí rékesek, bizonyára fattyak vagytok, és nem fiak*: Sid. 12: Tekintsd-meg az UrJést, Istennek egyetlen egy Fiát, melly kemény vala ellene az ő Attya? mint sebesítterék és rontaték-meg egyebeknek álnokságokért? *Ésa. 53:*

SEgélj Uram Jéstus engemet, hogy én a' te látogató veendődtől meg-ne ijedjek; hanem inkább, mint jó engedelmes fiú, azt megtsokoljam, és néked a' te látogatásodért, mind örökké hálát adjak, Ámen. *Solt. 116:*

Ötödik Kereft REGULA.

5. A' mennél nagyobb a' zűkség: E 6 An-

Annál közelebb az Istenég. Mert azt mondja az Ur: *Vele vagyok háborúságában, meg-mentem és meg-dít-sűtem*: Solt. 91: oh én lelkem, miért nem hihe-ti a' test és vér ezt-el? Mi ottan sirunk, mihelyt a' háborúság ér bennünket, pa-nafölködünk, hogy az Isten elfelejtett bennünket, az Isten mind ördögöt, mind egyéb gonoszt fejünkre erefzett. Nem úgy én lelkem, nem úgy: mert noha a' Sátán leg-gonoszabb ellenségünk, és éj-jel nappal gonoszunkra igyekezik; de u-gyan csak egy hajunk falát sem sértheti-meg az Ur akarata nélkül: Mát. 10: Ugy vagyok én lelkem: ugyan-is, *hogy felejtethetne-el Isten minket?* Ésa. 49: Hogy-hogy hazudhatna, a' ki maga igaz-ság? És ha fíntén egy fempillantásig el-rejti-is magát, de ísmét az ő nagy irgal-masságában egybe gyűjt tégedet: Éf. 54: Fénlik a' sötétségben-is az igazak vilá-gossága, a' kegyelmes, irgalmas és igaz Isten által: Solt. 119: Ha azért az Isten velem, ketsoda ellenem? Rom. 8: Mitso-da kárt vallhatok, ha az Isten enyím?

URam Jesus, csak te légy enyím, sem-mitől nem félek, *Ha elfogyatkozik-is az én testem és az én fivém, az én fivémnek köfi-*

köfiklája, és én örökségem te vagy Isten mind örökké, Ámen. Solt 73:

Hatodik Kereft REGULA.

6. A' kereft az Isten fiainak minden-kor javokra, nem pedig gonoszokra éol-gál. Mert azt mondja Szent Pál: *Tudjuk mi azt, hogy azoknak, a' kik az Isten se-retik, mindennek javokra vannak*: Rom. 8: Ísifílnét: *Jók a' keretű embertől vett sebek*: Pél. 27: Így azért látod én lelkem, hogy a' kereft-viselés fokképen javunk-ra éolgál.

Mert ez tanít minket bűneinknek megéfinérésére, a' mint megvagyom ír-va: *Tsak mé, tékletesen ostorozlak-meg tégedet; de ugyan tellyességgel büntetel-en nem hagylak*: Jér. 30:

Ez int minket arra, hogy az Isten befé-dére figyelmezzünk, mert azt mondja az Irás: *Egyedül a' háborgatás figyelmez-tet az Igére*: Ésa. 28:

E' serkentgeti hitünket, a' mint az Irás éol: A' nyomorúság azért esik raj-tunk, *hogy ne bízzunk mi magunkban, ha-zem az Istenben, ki a' halottakat feltá-masztja*: 2 Kór. 1:

E' tanít jól imadkozni, a' mint az Irás

mondja: *Isten az ő nyomorúságokban meglátogatnak téged az emberek, alázatosan könyörögnek néked, mikor a' te ostorod rajtuk legyen:* Ésa. 26^a

E' tanít eltávozni a' büntől, a' mint az-is meg-vagyon írva: *Imé meggyógyultál, több é ne vétkezzél, hogy gonokból ne légyen dolgod:* Ján. 5:

Ez úntatja-meg velünk e' jelen-való életet, és gyulaftja bennünk amaz örök-ké-valóságnak kívánságát, a' mint erről-is írás vagyon: *Nintsen itt minékünk maradvandó városunk, hanem jövőndöt keresünk:* Sid. 13:

Igy látod én lelkem, hogy a' hívő embernek minden javára szolgál, a' mint Ágoston Doktor-is írja, hogy még maga a' bün-is javára fordul a' hü léleknek: Ugyan-is többet nyertünk mi a' Christus által, mint sem vesztettünk a' bün által.

EN Uram Jésus Christus, ird-bé e' gyönyörűséges vigasztalást az én szívembe, és őrizz-meg engemet, hogy semmi háborgatásban kétségbe ne essem; hanem minden jómat utolsó óráimig téled várhattam: mert tudálatos a' te bekéred, és mindent dicsőségesen jóra vezérelsz.

He-

Hetedik Kerekt REGULA.

7. A' Türes, Könyörgés és jó Reménység nem engedik azt, hogy semmi kerekt-is nehézznek tetsék. Mert így szól a' Prófeta Jérémiás: *Jó várni és tsendességben lenni az Urnak szabadításáig:* Siralm. 3: 25. A' Dávid-is azt mondja: *Hij segítségül engemet a' te háborúságidnak idején, és én megfabadítalak tégedet, te pedig ditsőítez engemet:* Solt. 50: A' Bölts Sirák-is így szól: *Tekintselek a' régi időkre, és lásátok-meg. Valljon's kiséoda fégyenyült-meg, a' ki az Urban bizott?* Sirák. 2: Ugy vagyon ez, én lelkem; Ugyati-is midőn valaki valami terhet visel és vízen, ha azt jó módjával öfve takaríthatja és megfoghatja, felényi nehézségét sem érzi, kiváltképen ha ottan-ottan fegittetik és pihenést vehet. Illyenek a' Türes, Könyörgés és Reménység, mint valami kezek és karok, melyekkel a' hívő lélek az ő nyomorúságait megzorongatja, és így könnyebben mehet alattok. Mert a' bölcsésges-türes mindent örömeft tselekezik, felvézen, és így néki semmi nem igen nehéz. A' könyörgés pedig épen az Istenig hat, és bizo-

bizonyosan vagy Éabadúlást, vagy pedig pihenést vár. A' *reménység* pedig *meg-nem fégyenit* : Rom. 5: Hanem ellenben tudja azt, hogy, *Hű az Isten, és nem bűgy felljebb kísértetni annál, a' mint el-fennvedberjük* : 1Kór. 10: De a' békéte-len az Istent boőfontja, a' könyörgést-gátolja és mindent megnehezít.

Vedd például a' te Uradat a' Jéstust, és mind ezeket töle tanúld-meg: 1Pét. 2: Tekintsd-meg a' Éent Jóbot, és te-is nyo-morúságidban tanúlj így Éólni : *Hamag-ol-is az Ur, még-is őbenne bizom* : Jób 13:

URam Jéstus Christus, adj énnékem egész életemben olly békéséges-tűrő Éivet, melly a' te tetésedet békével elvárja és kö-nyörögni tudjon, hogy én az én nyomorú-ságomban ne békételenkedjem; hanem in-kább vigasztalást vegyek, és minden bizo-dalommal az én igyemet te reád hagyassam, és minden Éempillantásban te töled jónak adójától várassam az én jómat, Ámen.

v. A' kerektýen embernek külső ma-ga hivataljáról 's tífétiről.

ÖtödÉör, én lelkem, maradj-meg a' te hivatalodban, mellyben Isten tégedet állatott, és abban tífettedet tegyed minden Éorgalmatossággal és hűséggel, hogy így

min-

minden tselekedetidről, mind Istén, mind emberek előtt Éamot adhafs. Mert az Ur Istén nem akarta azt, hogy az ember e' földön henye életet éljen, hanem ki-nek-kinek munkát Éabott eleibeaz ő ren-di Éerint. Ugyan-is, maga-is az Ur Istén nem aluÉzik, hanem munkálódik, igaz-gat, vezérel, mindeneket rendel, ól-talmaz, áld, reánk hallgat, és minden jó Éiveket gonoztól Éabadít, a' mint a' Christus maga Éól : *Az én Atyám mind eddig munkálódik; és én-is munkálodom* : Ján. 5: Ugy vagyon én lelkem, mert ha az Istén tsak egy Éempillantásig megvon-ná-is munkáját, ottan ez egész világ a' semmire térne.

Hasonlóképen a' Éent Angyalok-is Éüntelen *Éolgáló lelkék, kik Éolgálatra kiküldtetnek* azokért, a' kik az *idves-ségnek örökösí léÉnek* : Sid. 1: Tekintsd-meg a' Éép Napot, Holdat és Tsillago-kat, miképen Éiet mindenik az ő útnak elvégezésére és tífÉinek tételére : *Sóltár* 8: 19.

Igy kell, én lelkem, minden egéséséges embernek naponként az ő állapattja, ren-di és hivatalja Éerint, nagy Éerénységgel és hűséggel tífÉit tenni. Kell tanítani,

igét

igét hirdetni, igazgatni, büntetni, óltalmazni, házi gondot viselni, építeni, romlásokat újjítani, magáciról elébbre-is gondot viselni, mintha örökké élne és meg nem halna: ezt pedig tselekednie kell Isten parantsolatjából és maradékihoz való Éretetiből. De e' mellett azonban naponként úgy kell élnie, *Hitit és jó lelki-ésméretit megtartania*: 1 Tim. 1: hogy minden Émpillantásban amaz örök hazába való által költözésre kész legyen, és ezt mondhasssa a' Ézent Pállal: *Az én halálomnak ideje közel vagyok: Ama' nem mes harczot én megharczottam, futáso-mat elvégeztem, a' hitet megtartottam: Végezeire' elítéltetett énnékem amaz igazságnak koronája, melyet megad énnékem az Ur ama' napon, amaz igaz bíró: nem csak énnékem pedig, hanem mindeneknek is, kik várándják amaz ő ditsőséges eljövételit: 2 Tim. 4:*

Ennekokáért, én lelkem, láts Ézorgalmatoson a' te hivatalodhoz, melyben Istentől helyezettétl: *Éfés. 4:* hogy abban úgy járj, a' mint illik, minden békeféséges-tírés-sel és Éelidséggel. Ha rendded úgy hozta, maradj-meg jó kedvel általson állapotodban, meglegedvén azzal, mert

mert az jobb mind annál, valamin e' világ kapdos. Ha pedig az Isten felemelt, és méltóságba helyezettett, fel-ne fuvalkodjál; sőt mennél fellyebb helyezettettél, annál inkább alázd-meg magadat, és így léfzen néked-is kegyelmes az Isten: mert az Isten az alázatosoknak Istene. Kítsoda hasonlatos a' mi Urunkhoz Istennünkhöz? ki magosságbán lakozik; De magát úgymint megalázván néz minde-
nekre mennyen és földön: *Sólt, 113:*

Ne vágyakozzál a' méltóságra, és a' te elmédet fellyül haladó dolgokat ne vizsgáljad vakmerőképen, és a' te erödnél nagyobbakról ne tudakozzál bolondúl. Hanem a' mellyek reád bizáttattanak, fen-tül gondolkodjál azokról: *Sirá. 3: 21.* Ugyan-is Istennek kell tenéked Éamotadnod. Azért a' mi te reád nem tartozik, abba magadat ne elegyítsd: mert azon kívül-is több bizatott reád, mint sem azt, úgy a' mint kellene, véghez vihetnéd.

Minden dolgaiddban légy Ézorgalmatos, és kérjed Istentől azokra az áldást. Mert az Urnak áldása gazdagít-meg, minden fáradság nélkül: *Péld. 10: 22.* Vagy on ly, ki fáradoz, munkálódik és sérénykedik, és annál inkább megfogyarkozik: *Va-*

Vagyon víkontag rest, és segéd nélkül külködő, megfogatkozott és igen szegény, kit az Urnak fenne jóakarattal lát, és akit az ő alázatos állapotjából felemel: Sirák. 11: 11, 12. Azért, én lelkem, maradj-meg abban, a' mire Isten hívott, és az istenteleneknek világ üző példájokat ne kövessed. Bizzál Istenben, és elégedjél-meg forssoddal. Ugyan-is kitsíny dolgoz Istennél szegényt meggazdagítani.

EN Uram és én Istenem, jól tudom én azt, hogy az embernek munkája nintsen az ő hatalmában, és nintsen arra ereje, miképen járjon és járásit mint igazgassa: *Jérém. 10:* Birj engemet örökké, és igazgass a' te Sz. Lelkoddal, hogy én az én hivatalomban egyenes lábbal járhaszak, és reám bízott dolgaimat hiven vihessem végbe. Vezérelj engemet az egyenes ösvényen örökké, hogy én se jobbra se balra el-ne hajoljak.

Igazgassad az én járástomat a' te igéd szerint, és ne engedjed, hogy a' tévelygés és hamisság erőt vegyen én rajtam. Birj engemet Uram, és vezérelj a' te szent tetteid szerint: mert te vagy az én Istenem, és a' te Lelked vigyen engemet az egyenes ösvényen: *Solt. 143:* Tudom én Istenem, hogy én-is a' te élődbe hivatattam, és hogy az én kérétségemben a' te munkádat

kádat felfogadtam: *Mát. 20:* Kérlek tégedet, áldj-meg engemet egészséges testtel az én utolsó végemig, és erősíts-meg, hogy én az én hivatalomnak terhet és hevét jó kedvvel viseljem, és te nálad én Uramnál hivnek és állhatatosnak találtaflam.

Mint-hogy pedig én tölem az én utolsó estvémmek órája elrejtett; taníts-meg engemet, hogy én minden órán; sőt szempillantásban kéken lehessen az innen elköltözésre, e' jelen-való világnak könnyen elhagyására, hogy békefényben és örömmel a-lugyam-el: *Luk. 2:* hogy te veled és minden válaftott Szentekkel örök nyugalomam és Innepi kentelésem lehessen, Amen.

VI. A' mindennaponként való Könyörgésről.

Hatodszor: Mindenek előtt, mindenek-felett és minden dolgaid között; én lelkem, a' könyörgésekről el-ne fejetkezzél. Mert nintsen nyomorultabb állat e' földön, mint az olyan ember, a' ki könyörögni és az ő Istenével beszélni nem tud. Ugyan-is, az ember nem vehet semmit magának, hanemha menzából adatik: *Ján. 3: 27.* Mert minden jó adomány és minden tökéletes ajándék onnét selyül vagyon, melly lefáll a' világosságnak Attjától: *Jak. 1: 17.* A' könyör-
gés

gés pedig hasonlatos a' Ékérhez, mellyen mi az ajándékokat Istentől magunkhoz hordjuk. Sőt olyan, mint valami tsatorna, mellyen az Úrnak áldása hozzánk foly, mind házunkba, mind szívünkbe.

Ugy vagyom én lelkem, mert a' mindennapi könyörgés, olly szép és ditsőséges isteni szolgálát, mellyet az Isten megvár mi tőlünk minden napon. Mellyre nézve nem tsak főrgalmatosan int és parantsolja, hogy jó kedvvel és őüntelen imádkozzunk; hanem egyérszind igen szép ígéréttel-is biztat, hogy minket ő meghallgat, és mind lelkünkre, mind testünkre nézve, idvességes elő-mene-telt enged.

Az ő parantsolatja ez: *Hij segítségül engemet a' te háborúságnak idején, én megfabadítalak tégedet, és te ditsőtef engemet.* Solt. 50: És ísmét: *Kérjétek és elvékétek: keressétek, s megtaláljátok: zörgessetek, és meg-nyitattik tinétket:* Mát. 7: Az ő ígérati azt mondja: *Bizony bizony mondom néktek, ha valamit kérendetek az Atyától az én nevemben, megadja tinétket:* Ján. 16: És ísmét: *Ez megleken, minckelőtte hívnának, megfelelek: és mikor még főlanának, meghallgatom:* Éfai. 65: Nézd

Nézd-meg, én lelkem, a' te Uradnak példáját, ki néked példát adott, azért, hogy az ő nyomdokát követnéd. Melly gyakran, melly főrgalmatosan, melly jó kedvvel, melly őivesen könyörgött ő, mint fiett a' puftába, hogy egyedül magánosan lehetne, és lelkét az ő Attya előtt kiönthetné!

Nem tsak maga, és nem tsak magáért könyörög vala pedig, hanem az ő Tanítványit-is imádkozni tanítja vala, eleikbe adván amaz Uri Imádságot, *Mi Atyánk's a' t. Mát. 6:* Néked-is ezaránt és minden Isten fiainak Éájokba adván az Igét, mellyel a' nagy isteni méltóságot megfőlítának.

És hogy semmi magad mentegetésed ne lenne, hogy miképen méhess Istenhez, és ki nevében főlithassad e' méltóságot-meg, megmútatja ezt-is tenéked, midőn azt mondja: *Az én nevemben:* Ján. 16: A' te Idvezítő Jésus Christusodnak nevében emeld-fel hát a' te kezeidet és fővedet, igaz hitben és őívbeli bizodalomban: Mert valamint-hogy a' Christus a' te Idvezítőd és valamint-hogy igaz az, hogy az ő Attyának jobbján ül, olly igaz az-is, hogy könyörgésidet sőt még tsak őhajtásidat-is meghallgatja.

Mind ezeken kívül azt-is meg-kell tudnod, mitsoda jókat kellessék néked Isten-től kérned, és minéműi megkülömböztetéssel. Az ideig-való jókat kérjed illy okon: Ha Istennek kedve 's akarátja, és ha tenéked idvességes: *Mert ő, valamit kérünk az ő akarátja ferint, minket meghallgat:* 1Ján. 5: 14. Mert a' minde-nek-felett bölts Isten tudja azt leg jobban, hogy az ő fiai mi nélkül Éükösök: és olly jó és hü mi hozzánk, hogy ő az övéinek femmi áttalmokra valót nem nyújt, ha Éünten értetlenül azt töle kérni találnák-is. A' lelki jókat pedig, mellyek a' mi idvességünkre és boldogságunkra ígértet-tek, nekünk Isten Ézerelmes fiainak, biz-vást minden tartózkodás és határozás nél-kül kell kérnünk; sőt kívánnunk, kén-Ézeritenünk, mint örökös és Éámunkra elkészítettett jónkat, tudnillik, büncink-nek botsánátját, az igazságot, a' Sz. Le-leket és az örök életet.

Oh én lelkem, ki ne kívánna hát Éün-telen Éorgalmatosan és jó kedvvel imád-kozni, holott bizonyoson még sohajtás-inkat-is meghallgatja Isten? ki ne kíván-na ott keresni, a' hol bizonyoson tudja, hogy minden jóvát feltalálja? ki ne zör-get-

getne ott, a' hol hízi, hogy bizonyoson megnyittatik néki? *Mát. 7:* Söt a' hol valami örömünk tellyesítésére lehet, elönkbe fiet; söt ugyan kebelünkbe ön-ként béÉáll? Annakokaért, én lelkem, Éüntelen könyörögj, egéz életedben, híjd segítségül az Urat minden munkáid-ra, kérj segítséget és tanátsot töle min-den Éorongattatásidban, féljed az Istent, reménlj Istenben, bizzál Istenben, és bizd reá magadat, így találÉ kegyelmet és vigasztalást: Áldást és Életet örökké. *Mert vallyon 's kitsoda fégyenyült-meg, a' ki az Urban bizott? Avagy kitsoda ha-gyatott-el, a' ki az ő félelmében megma-radott?* Sirák 2: 11. *Mert közel vagyon az Ur mindenekhez, kik őtet segítségül híjják, mindenekhez, kik őtet ugyan va-lóba híjják: Az őtet félőknek akarat-jo-kat téfi, azoknak könyörgéseket meghall-gatja és őket megÉabadítja:* Sölt. 145: 18, 19.

HÁlákad adok tenéked én Uram és én Istenem, e' te kibéÉállhetetlen jó-té-teményedért, hogy te nem tsak megparan-tsoltad azt minékünk, hogy a' te segedelem-mel gazdag Nevedet segítségül híjjuk min-den Éükfégeinkben; hanem egyÉzersmind a'

te Atyai hozzánk hajlott éivedet, oly kegyelmesen kijelentetted, hogy te bizonynal bennünket meg-is hallgaté, és alkalmas időben mindent megadé, valami nekünk idvességes, és mind testünkre mind lelkünk-re nézve haénálatos, *Solt.* 145: Kérlek én Istenem tégedet, öntsd-ki én reám a' te Sz. Lelkedet, ama' könyörgésnek Lelkét: *Zak.* 12:10. hogy én mindenkor tenéked könyöröghessek víg kedvel, és hajthassam-meg mindennap az én éivemnek térdeit te előtted, én édes Atyám előtt: *Isf.* 3:14. Mert te mind azoknak igaz Attyok vagy, valakik fiaknak neveztetnek az égben és e' földön. Adjad, hogy én naponként te hozzá járulhassak bizodalommal és bátorsággal, tenéked az én Uram Jéhus Christusomnak nevében könyöröghessek, segitségül híhassalak, megközlíthassalak minden bűkségeimben, mint jó fiú az ő édes Attyát. Adjad ennekfelette, hogy én mindenkoron ént kezeket emeljek-fel te hozzád minden harag és kételkedés nélkül: *1 Tim.* 2: és bizhassam erősen, hogy minden könyörgéseim, sőt még fohajtásim-is bizonynal meghallgattatnak tőled. Engedd ezt-is énné-kem, hogy mikor a' segedelem késik-is, békességes-tűréssel várjam: sem időt sem rendet néked elődbe ne irjak, hanem hagyjam egyedül te read, és várjam békével az elrendeltt órát: *Hab.* 2: Mert te nálad azok

ked-

kedvesek, a' kik tégedet félnek, és biznak a' te itgalmasságodban: *Solt.* 147: 11. Birj ezek mellett engemet, én Istenem, és taníts engemet arra a' te Szent Lelked által, hogy énné-kem naponként gyakran kellefsék az én halálomnak órája felől gondolkoznom, és minden szempillantásban innen való boldog kimúlásomat éivemből te tőled kívánnom és kérnem, Ámen.

NEGYEDIK RÉSZ.

Mint kellefsék a' Kerekytényi embernek magát viselni, mikor Isten ötet betegséggel meglátogatja.

I. *Mint kell tehat a' kerekytényi embernek magát viselni, midőn ő beteg?*

SOha azt nem tudod, én lelkem, ha megengeti-é azt az Isten néked, hogy még betegeskedjél-is, vagy pedig csak véletlen minden testi nyavalyád nélkül akar innen kiéölítani. Mellyre nézve intelek erre illy gyakran, hogy megtérésedet ne halogassad, ne halasztad arra, hogyha megbetegzel; hanem inkább minden- napon, míg egészséges állapotodban Hittel és jó kezülettel felfegyverkezve kézen állj, úgy-hogy soha olly szempillantásban ne találtafsál, mellyben idvessé-

ged felől kételkedhessél. Jussion ezedbe ama' bolond rézeges gazdag Nábál, melly hirtelen megveré Isten, és meghala: *1Sam. 25*: El-ne felejtse ama' Gazdagot, a ki a' Ézegény Lázártól, még az a'záláról lehulló morfalékot - is megtagadja vala, melly hirtelen vége lön ottan életének: *Luk. 16*: Tekintsd-meg ama' fősvény Gazdagot-is, kíröl fől Idvezütönk, *Luk. 12*: Melly hozzára való élsről és majorságról visel vala gondot, mint-ha fokáig kellene élni, és mint biztatja vala magát. Azonban véletlen megÉölítja Isten, s azt mondja nékie: *Bolond, ez éjjel megkivánják a' te lelkedet te töled, a' mellyeket pedig kéfítettél, kié léfnek?* De avagy tsak, én-lelkem, nézd-meg a' mindennapi fenn forgó példákat, melly fok ember hal-meg véletlen, minek-előtte még beteg sem vólna? Bizonyára, te sem vagy Isten előtt jobb azoknál, és nem tudod, mit rendelt ő Felfége felőled-el.

Ha mikor pedig az Úr meglátogat tégedet betegféggel testedben, és hozzá beteg ágyba fegez, sőt halálra folyosodik nyavalyád, így viseljed magadat :

I. Valld-meg Isten előtt nyavalyád-
nak okát, tudnillik, bűneidet.

2. Kér-

2. Kérjed büneidnek bocsánatját.

3. Kialts Istenhez, hogy szabadítsom-
meg kegyelmesen, és még a' Gyüleke-
zetben-is kívánjad, hogy könyörögjenek
érted.

4. A' rendeseſzközöket, orvosságokat meg-ne vedd , ha reá ért tehetſz.

5. Ha mind inkább-inkább fulyosodik nyavalyád és hófzabbodik, erősítsd meg magadat a' békéséges-türesben, és ójjad magadat mindenek-felett, a' békételen-fégtől.

6. Szüntelen fivedben legyen e' vizsgálás, hogy mind ennyi súlyos nyavalyaid és nehéz fájdalmaid között-is Istennek szerelmes fia vagy.

7. Ha a' Sátán öztönöz és kifért, állj
ellene Hittel, és elfut te töled.

8. Ha jelen vagy az óra, add-meg
lelkedet a' honnan vetted, nagy tsen-
desen.

9. Ha pedig Isten ágyadból újjolag fel-
fegél, adj hálát érte nekie tellyes éiv-
ből.

Oltalmaz-meg engemet én Uram Jé-
sus Christusom, valami birtelen és go-
noé haláltól, és ne engedjed, hogy büne-
imben haljak-meg. Adjad inkább, hogy
F 3

éjjel nappal elmélkedjem utolsó végemről, minden tépillantásban, igaz pénitentzia tartással, erős hittel és élő reménységgel kézen elő-állhassak, e' végre, hogy én te vedd még a' halálból feltámadhassak, és valamikor tenéked tétőzök, bódogul, és mintegy tsendes álommal kimúlhassak. Hogyha pedig Uram kedves akarod ez, hogy engemet testemben nyavalyákkal látogals, jelen vagyok Uram, tudom azt, hogy te olly jó és engedelmes vagy, hogy többet reám nem mérés és rendelés, sem nem botsátás egyebet, hanem csak a' mi jómról és idvességemre haználhat: *Rom. 8:* Segélj Uram azonban, és engedd nékem, hogy én mind ezekre jól elkövetkezzek, és betegségemben magamat úgy viseljem, hogy még nyavalyám-béli látogatásom-is a' te ditsőségedre legyen: *Ján. 9:* Ámen.

II. Magyarázd-meg nékem az elő-émlélt kilencz dolgokat, hadd tanulhassam bővebben-meg, mint kellessék betegségemben alkalmaztatnom magamat?

I. Elsőben-is: én lelkem, vedd e'zed-be jól, hogy valamint-hogy maga a' halál a' bűnnek ő földja: hasonlóképen minden betegség-is Istennek büntetése, mellyel minket egyedül a' mi bűneinkért látogat: *Rom. 8:* Ne tégy hát úgy, én lelkem,

lelkem, mint a' hitetlenek és amaz Istentől elszakadt fősvények, kik ha betegségbe esnek, ottan ordítani és zúgolódni kezdenek, hogy már az ő világi keresetek, majorkodások félben maradt, nagy jajgatással kápolódnak, hogy immár a' világ tüzésében nintsen, mint ez előtt, ollyan módjok; Avagy pedig azon bűfűlnak és gondolkodnak, hől találtak valamit ollyat enni, a' mi egészségtelen lehetett és roszúl eshetett, vagy talám valami ártalmas italt ittak, vagy pedig valami gonosz történet, a' honnan e' nyavalya jöhetett. Gondold-meg inkább, én lelkem, mindenek előtt azt a' mit a' Próféta mond: *Jérém. 2: 19.* A' te magad gonossága tanítson-meg tégedet, és a' te Istentől való elszakadásod dorgáljon-meg tégedet: Vedd e'fedbe, melly gonosz és keserű legyen, hogy elhagytad a' te Uradat Istenedet, és hogy nem félt engemet: azt mondja a' Seregeknek Istene.

Hallod-e' ezt, én lelkem, erre kell néked vigyáznod kíváltképen. Mert midőn Isten valamit akar az emberek közt mivelni és valakit meglátogatni, a' külső arra szolgáló eszközöket-is elrendeli. Mert midőn mi emberek nem akarjuk megf-

mérni a' mi lelkeink nyavalyáját, Isten testeinkre botsát nyavalyát, hogy annak alkalmatosságával lelkeinkről-is megemlekezzünk és pénitentiát tartssunk.

Ugy vagy on, én lelkem, valamint-hogy a' mi gyermekeink magzatink felvehetik tőlünk a' fenyítő vesztőt, éntén úgy mi-is, mind megérdemeljük, mind felvehetjük Istentől a' látogatásokat és nyavalyákat. De oh irgalmas Isten, ha annyiszor vernél minket betegséggel, a' mennyiszor megérdemeljük, egy émpillantásig sem maradnánk épen! Néhanéha pedig azért látogatsz, hogy megemlekezzünk és a' te nagy nevedet féljük.

Gyakorta Isten megfujtolja még az ártatlan kisdedeket-is, hogy a' Szüléknek fájjon, és őket a' pénitentiára hajtsa: 2 Sam. 12: Imé, én lelkem, olyanok a' nyavalyák, mint Istennek hozzánk küldött követői, kik megintenek, hogy a' bünt elhagyjuk és megtérjünk, hogy bűneinkben el-ne vesztünk.

Gondold-meg én lelkem, melly nagy testi bátorságban élnek egy napról másra az ollyatén emberek, a' kiken semmi kérést, semmi nyavalya nem esik; az illyenek sem az Isten bevédelével, sem a'

Sá-

Sakramentomokkal semmit nem gondolnak, Christusban való hitekről és a' könyörgéstől ingyen nem-is elmélnednek, és így lelkek azonban nagy veszedelemben forog. Mert ugyan-is, mennél inkább fenyít az Atya, annál inkább nevededik a' fiak fő-fogadatiassága: így mennél egésségesebb és éreztésebb az ember, magának annál nagyobb elbizakodást és bátorságot vézen.

EN Uram Jésus Christus, itt fekszem én az én kór ágyamban, és megelémezem magamban, hogy ez a' te atyai jó tetzésed: Mert a' te akaratod nélkül tsak egy haj-fál sem eshetik-el fejemről: Luk. 21: Hogy-hogy távozhathék tehát illy nemés ajándékok, az egésség Uram el-tőlem, ha ez a' te bölts akaratodból nem volna? Imé, én Uram, ollyanná tettél engemet, a' mint a' te kemeid jól látják, minémü valál ézenvedésidnek idejébe, férégg és nem emberré: Solt. 22: Én Istenem, midőn te megfedded az embert az ő bűneiért, azonnal elvéé az ő kép ábrázatja, mint a' moly miatt a' ruhának képfége: Solt. 39: Aldalak én tégedet, én Istenem, a' te látogatásidnak napján-is, és bizonynyal tudom azt, hogy mindezeket jómra miveled. Én Uram, tudom én azt, hogy te éreztet az embert, a' jóakarótól vert

F 5

felek

felek pedig türhetök : *Péld. 27: 6.* Mellyre nézve elhižē, hogy ez én betegségem-is nagy jómra fordúl még énnékem. Mert a' kit te éteretē, megdorgálod : *Péld. 3: 12.* Azért jómra lőn nékem, hogy megalázál, hogy megtránuőlnám a' te törvényedet : *Solt. 119:* Segélj én lőtenem, hogy én egéő életemben a' te látogató veőődről el-ne felejtkezsem, magamat a' büntől megőrizzem, hogy gonozabbul ne légyen mászor dolgom : *Ján. 5: 14.* Ámen.

II. *Másodszor*: Mint-hogy azért, én lelkem, e' külső testi nyavalyából, e'zed-beveheted, hogy bizony a' te lelked-is a' pénitentzia nem tartásnak beteg ágyában fekszik, minden egyéb dolgok felett tehát igyekezzél azon, hogy lelked gyógyulást vegyen. A' léleknek pedig egérfége az igaz pénitentzia-tartás, a' Jéhus Christusban való igaz Hit, mellyek által elvégezed bűneidnek botsánatját, és jutél az irgalmas Atyához a' mennyégben Mert Hit által Istennel egyesülél, Istennél megigazulél, ez által lelked-esméretinek békeféseget és örömet találél. És így lelked meggyógyul, ha éintén még tested beteg és igen elerötelenedett-is.

EN Uram Jéfusom, alázatos és igen töre-
delmes szívvel megvallom azt te előtted,
hogy

hogy én ez én telti nyavalyámat bűneim-
mel igen megérdemlettem; bánom-is éivem
szerint, hogy én mind Felsegedet a' méltó
haragra felingerlettem, mind pedig maga-
mat e' gonohba hoztam: Én Uram és én I-
stenem, tudom, hogy a' töredelmes és ke-
ferves éivet nem útalod-meg: *Solt.* 51: 19.
Tekints én reám hegény nyomorúltra, tö-
redelmes éivemet és sérelmes lelkemet gyó-
gyítsd-meg: Botsásd-meg minden én bűnei-
met, mellyekkel én tégedet a' bohéú-állás-
ra felindítottalak. Ur Isten én idvésegem,
a' ki amaz ágyában fénlő, nyomorúlt gutta-
útótt embert meglátogatád, vigáztald-meg
az én lelkemet-is, és föld-bé éivembe amaz
örvendetes igét: Bízálh fiam, a' te bűneid
megvannak botsátatva: *Mát.* 9: Oh melly
kedves és vigáztalással teljes ez Ige az én
éivemben! Melly gyönyörűségesen enyhí-
ti, mind testemet mind lelkemet; sőt még
velőimet és tsontaimat-is! Ugyan-is, Uram
Jésus, hogyha éivemet a' te kent Igéddeél és
kegyelmes igéretiddel nem vigáztaltam völ-
na, már régen elvéstem volna én nagy in-
fégemben: *Solt.* 119: De elhizem azt Uram
és bizonyos vagyok benne, hogy egyedül
te általad a' mint-hogy meglétt bűneimnek
botsánatja, úgy bizony Istennél jól vagyom
dolgom, és mennyei örökségem vagyom
idvésegemre, Ámen.

III *Harmadkor*: Híjjad segítségül a' te Uradat Istenedet a' Szabadításra, járulj hozzá alázatosan, hogy tégedet újjolag egészségre hozzon. E' mellett Ékülségedet, a' Szentek gyülekezetiben-is jelentsd-meg, hogy azok-is veled együtt, Istent éretted segítségül híjják és könyörgésedet segéljék. Mert azt mondja az Ur: Ha kettő ti közzületek egy akaraton lézen e' földön, valamit kérnek, megadatik nékik az én Atyámtól: Mert valahól ketten avagy hárman egybe gyűlnek az én nevemben, ott vagyok ö köztök: *Mát. 18*: Ha pedig erőtlenebb vagy mint sem élőval könyöröghetnél, hü lelkednek fohajtásit botsádd-fel avagy tsak: mert az ilyen fohajtások felhatnak és erőszakot téznek, ki-mondhatatlanok: *Rom. 8*: és vízzel nem térnek, míg Isten reájok nem tekint és meg-nem Szabadít.

Uram János Christus, te küldötted a' te követedet én hozzám, tudnillik, ez én testi betegséget, mely által engemet, hogy bűneimről pénitentszát-tartanék, megintettél. Imé én Uram, esmérem hozzád való jóakarodat ebből; minekokaért, engedelmeskedem és örömeft hozzád megtérek. Én Istenem, én-is te hozzád követemet

met küldöm, tudnillik, hibás imádságomat és keserves foházkodásimat. Oh Uram te-kints az én alázatos vóltomra, és ohajtásimat botsádd elődbe: Hogyha tenéked úgy tetszik, én Szabadítóm, és ha nekem jó's idvefséges, hogy én még e' világon tovább éljek; segélj-fel innen engemet, és engedjed, hogy új egészséges és istenes kerektyéni életet élhessek te előtted, mind végig: Ha pedig tenéked tovább való életem nem tetszik; hanem végemhez vagyon inkább kedved, oh légyen az idvefséges vég, azért jövel Uram János hamar, és vedd tulajdon kezeidbe az én éegény lelkemet, Amen.

IV. *Negyedker*: Szabados, énlelkem, tenéked a' rendes ezközökkel és orvosságokkal-is élned. Mert azt mondja a' bölts Sirák: *Annakutánna az orvosnak adj helyt, mert őtet az Ur teremtetten: el-se távozzál ő tőle, mikor ékülség*: Sirák. 38: Igen eltávoztasd pedig azonban én lelkem, hogy az orvosságot elébb és fellyebb ne keresd Istennél. Mert így tselekedék az Ása Király betegségében; minekokaért Isten-is meg-nem áldá orvosságait, s meghala, *2Chón. 16*:

De ne élj tilalmas ezközökkel, ne kérj varáslóktól tanátsot, és egyéb istentelen bűjös-bajosoktól, és olyanoktól, kik

az ördög nevében akarnak áldást nyújtani, és az igaz Isten nevével való rút vízfő-élőssel segíteni. Mert így tselekedék az Achaziás Király, a' ki segítséget az Ekronbéli hamis Istennél, a' Bálzebubnál keres vala: Nintsen-é Isten Izraelben, hogy te Bálzebultól az Ekronbéli Istentől kérdező tanácsot: Annakokáért az ágyból a' mellyben fekszel, fel-nem kelsz, hanem nyilván meghalsz, 2Kor. 1:

Mint-hogy pedig az ember teste Istennek nemes teremtese, betsületben kell tartani, és nem kell csak rajta felhagyni. Azért ne bíz magadat tudatlan és ahoz nem értő orvosra.

Hálákat adok tenéked, én Uram Jéhus Christusom, én lelkemnek hű orvosa, ki az én beteg lelkemet felfegélléd, és büneiből kitiűztád, és élő vigasztalásodnak írével meg'ebhett éivemet béköröztéd, megnyihéd: Kérlek Uram tégedet, oh mindeneknek teremője áldd-meg nekem e' külö mindazáltal rendes e'közöket-is, mellyek-is te teremésid, és engednek néked. Uram, ha akarod, megtarthatk engemet, és egészségre hozhatk: Már. 8: Ha pedig nem akarod, ezek nekem semmit nem hálnálhatnak. Itt vagyok Uram, tselekedd azt velem, valami tenéked ditsőséges, nekem pedig idvelséges, Ámen. V.

V. Ürödför: Én lelkem, gyakoroljad magadat a' békeféséges-türésben, és kérjed Istent, hogy a' békételenségtől örizzen. Mert jó az Ur azoknak, kik várják őtet: Jó várni és tsendességben lenni az Urnak szabadításáig: Mert minden reggel meg'újulnak az ő ig'almassági: Jérem. sir. 3: Tekints az Idvezítő Jéhus Christusodra, ki néked ebben példát hagyott, hogy az ő nyomdokit követnéd, ki engedelmes vala, mikor szenvedne: 1 Pét. 2: Tégy úgy, mint a' mi kised magzatink, kiknek mikor fejek fáj, az ő Ann'yokhoz járúluak, ha fáj, megmondják, beteg fejeket ölekbe hajtják, és nyavalyájok enyhítettését onnat várják: Így te-is, én lelkem; vessed az Urra a' te terhedet, várjad az ő szabadítását, és ő gondot visel: Sölt. 55:

Ojjad igen magadat a' békételenségtől, mert az mindennek ezét vezti, az Ur Istent haragra gerjeszti, a' könyörgést gátolja, és a nyavalyát, mennél tovább halad, annál inkább nehezíti: Egy Léóval, a' békeféséges-türés a' nyavalyában igen hasznos orvosló fü: a' békételenség pedig éivet fojtogató méreg.

Gyom-

GYomlálj-ki belőlem, Uram Jézusom, és törölj-ki élvemből minden békételeléget. Őrizz engemet, hogy az én bennem erőt ne végyen, hogy így inkább inkább annyal-is ne sulyosodjék kéréstem. Plántáld élvembe a' jó türeést, ézenvedést, hogy én a' te példádat kövessém, éamat fel ne nyissam, és fokozó mutatott segedelmedet erős hittel várjam. Jöjjön-el az áldott óra; mert a' te időd kellemetes idő; a' te órád alkalmas óra. Adjad, hogy jó reménységgel és erős bizodalommal lehessen te benned. Hü vagy Uram, és tudom, hogy senkit fellyebb nem kísértet, hanem csak a' mint elviselheti: 1Kor. 10: Oh Uram Jézus, tselekedd, hogy minden ézenvedésimnek és betegségimnek ilyen végek legyen, hogy én azokat elviselhessen: melyet bizonynal-is tudok, hogy megengedék nekem, Ámen.

VI. Hatodszor: Én lelkem, ha a' nyavalya tovább halad, mint-fem gondoltad volna, ne gondold azt ábból, mint-ha Isten tégedet elhagyott volna; hanem inkább tudd-meg ellenben azt, hogy míg a' kerefték és rajtad el-sulyosodott nyavalyák között-is, Istennek kedves fia vagy, és az örök életnek öröksége tiéd. Mert valaminthogy az Anya el-nem felejtkezhetik az ő beteg gyermekéről, úgy bizony a' te U-

te Urad az Ur Jézus el-nem felejtethet tégedet: mert az önnön maga tenyerére irt-fel tégedet: *Ésai. 49:* Ugyan-is az Anya, mennél betegobb a' gyermeke, annál inkább kedves nékie, annál inkább jár utánna: Így tselekezik az Ur Isten-is veled, ki éivedben ilyen vigasztalást önt 's azt mondja: *Avagy nem kedves fiam vagy-e énnékem? Avagy nem kedvedre tartott gyermekem vagy-e? megemlekezem róla, a' mit féltottam felőled. Azért az én belső tagaim megindultanak rajtad, könnyörülvén könnyörülök rajtad: Jérem. 31:* És ísmét: *Miképen könnyörül az Atya az ő fiam, azonképen könnyörül az Ur az őtet felikön:* Solt. 103:

UR Jézus, én idvességem, az én panaszomat jelentem előtted, mert nagy külség nyomorgat engemet, és az én betegségem igen eláradott és meghosszabodott én rajtam. Kérlek tégedet, Atyának igaz valóságos Igéje, 's idvességes vigasztalásoknak adója, nyomd-bé e' vigasztalást mélyen az én élvembe, hogy tudnillik én mindenkoron, még a' legfűlyosabb nyavalyáim, sőt leg-kínosabb fájdalmaim között-is és a' halálnak éomorú árnyékában-is, kedves fiad vagyok, akkora-is a' te karjaidon és kebledben fekszem, és kegyelmes orczád minden

den szempillantásban reám vagyok fordúlva. Ugy vagyok Uram, mert midőn te-is a' ke-
rekfán függél vala, a' mi fájdalmainkat,
erőtleniségünket és gyalázatunkat hordozod
vala, és minden teremfett állattól elhagyat-
tál vala, ugyan akkor-is mennyei heremes
Áryádnak egyetlen egy életmese valál, és
most-is ugyan azon vagy. Midőn József fog-
va tartatnék, és az emberi segítségnek sem-
mi élkraját nem látná, véle valál, heretéd
ötet, és az alkalmas időben megmentéd :
Teremt. 41: Midőn kent Istvánt a' halálra
vinnék, és immáron a' köveket a' fejére kór-
nák, megláttatád akkor-is te magadat véle,
úgy-hogy ezt mondhatná vig éivvel : *Imé
látok meg-nyilatkozott egeket, és látom,
hogy az embernek fia áll az Istennek jobbjá se-
lől:* Tsel. 7: Midőn a' kegyény Lázár a' Gaz-
dagnak ajtaja előtt fekünnék, és megfogya-
kozni nála minden emberi segítség, körü-
lötö valának a' te Angyalid akkoron-is, fo-
gák lelkét, és vívék az Ábrahám kebelébe,
amaz örök paraditsomba : *Luk. 16:* Oh én
Istenem, én vagyok valóban a' nyomorúlt
Lázár, itt fekszem és nyögésimmel zörgetek
a' te könyörületessegednek ajtaján : Való-
ba nagy az én bukásom, én Uram ; sokak
az én fájdalmin, és az én szorongatásim
erőt vettenek én rajtam : De mind ezek kö-
zött-is tudom azt bizonyly, és bizonytságot
téken a' te jó Lelked énnékem arról, hogy
te en-

te engemet végképen el-nem hagyé. A' te
femeid nyitva vannak éjjel nappal környü-
löttem : mert én te fiad vagyok, és amaz ö-
rök életnek bizonyos örököse. Ez az oka,
hogy velem vagy az én inségemben, kiből
ki-is mentél, és megditsóitél engemet, *Sólt.*
91: Ezt én bátorságosan hiszem, Amen.

VII. *Hetedker:* Én lelkem, a' Sátán-is
nehezen marad-el, hanem megveti az ő
ezer mesterségeit, és a' te fivedet az ő
tüzes nyilaival megfesheti : *Efés. 6:* Nem
adom tanátsúl, hogy véle hozzás bezéd-
be vagy *disputálásba* erezkedjél : mert
gyorsabban jár az ő elméje, és néked ma-
gadtól arra erőd nintsen, hogy néki meg-
felelj. Jusfának ezedbe a' mi első Szü-
léink az Ádám és Éva, kiket ravaltságá-
val megtsala és nyomorúltúl eltsábita,
még pedig midőn még bűn nélkül és ter-
mészeti épségekben vólnának : te meg-
romlott bűnös tehát, hogy-hogy áll-
hatnál eleibe ?

De emeld-fel femeidet a' te Uradra a'
Jésus Christusra, és bátorítsd-meg ma-
gadat ezzel : Elsőben, hogy ő az ö kiser-
tetiben megállott, a' Sátánt a' te jódra
meggyőzte, melly győzedelmet néked
tulajdonított 's ajándékozott : mellyre
nézve ha a' Sátán minden erejével ellen-
ned

ned veti-is magát, hidd-el, hogy nem lehet rajtad bírodalm. Másodszor, tekintsd-meg azon te Uradnak példáját, ki a' Sátánt az Isten szavaiból vett bevédekkel fégyeníté-meg, és eligazítá magától, és bátorságban marada: *Mát. 4.* Így te-is, ragadd az Isten bevédeknek fegyverét, állj ellene néki, erős lévén a' hitben, és elfut te tőled: *1 Pét. 5: Jak. 4:*

1. Ha azt veti szemedre, hogy nagyobbak és többek bűneid, mint-ísem azok tenéked meg-botsáttathatnának: febesítsd-meg ötet az Istennek hazudni nem tudó bevédekkel, kiáltás teli torokkal ellene, és mondd ezt: Hazudék Sátán, mert megvagyom írva: *Miképen uralkodott a' bűn a' halálra, azonképen a' kegyelem-is uralkodott az igazság által, az örök életre: Rom. 5:*

2. Ha azt mondja: A' Christus érdeme nem tartozik rád, és hogy te nem vagy a' választottak száma között: azon nyomon így felelj bátran vissza: Hazudék Sátán, mert azt mondja az én Uram Jézus: *Föjjetek én hozzám mindnyáján, a' kik meg-fáradtatok és meg-terheltetve vagytok, és én megnyugottlak titeket: Mát. 11:* És ísmét: *Miképen Ádámban mind-*

mindnyáján megbálnak, azonképen a' Christusban mindnyáján megelevenítettnek: *1 Kór. 15:*

3. Ha az Istennek ellened való haragját förnýíti előtted, így felelj: *Ugy fe-rette Isten e' világot, hogy az ő egyetlen-egy fiúott Fiát adná érte.* És ísmét: *Az Isten, a' mi hozzánk való kezeleméi ebben mutatja-meg, hogy mikoron bűnösök volnánk, a' Christus mi érettünk megbált, Rom. 5:* És ísmét: *Atyám, te kezeled őket, a' miképen te engemet kezelek: Ján. 17:*

4. Ha a' kegyetlen pokollal rettent, vegyed őltalmazó paizsúl az Isten bevédek, és szólj így: *Azért jelent-meg az Istennek Fia, hogy az ördögnek munkáit elrontsa: 1 Ján. 3:* És ísmét: *A' koporsónak hatalmától megmentem őket, a' haláltól megkebeleztem őket: Halál te veszedelmed lélek: Koporsó, romlásod lélek én tenéked: Hóf. 13:*

5. Ha azt veti elődbe, hogy a' te hited gyenge, így szólj: *Az Ur a' megkegett nád-fálat nem tördeli-el, és a' fűszögő tsepűt nem őltja-el: Ésa. 42:* És ísmét: *Az Ur a' töredelmes fívet nem őltja-meg: Solt. 51:*

6. Ha azt mondja: Nem könyörög-heték,

heré, így felelj reá: *Avagy tsak foháskodhatom, és tudom bizonytal, hogy az ilyen foháskodások kibeféllbetetlenek, és minden felbököt meghatnak*: Rom. 8:

7. Ha azt mondja: *Hozzás beteg vagy, régen senlel, azért Isten elfelejtett, így élölj: Avagy elfelejtkezbetieké az Anya az ö gyermekéről, hogy ne könyörülne az ö méhének fián? de ha fíntén elfelejtkezbetnék-is, én tégedet el-nem feleljetek*. Imé az én tenyeremre irtalak-fel tégedet, azt mondja az Ur: Ésa. 49:

8. Ha azzal ijjezt: *Elsenyvedé nyavalyádban, és minden embertől elhagyatától, így felelj-meg: Mind Atyám és Anyám elhagy engemet, de az Ur hozzá-vélen*. Sölt. 27: *Es ísmét: Elfogyatkozók az én testem és az én fívem; de az én fívemnek köfiklaja és én örökségem te vagy Isten mind örökké*: Sölt. 73:

9. Ha azt mondja: *Meg-kell halnod*. Azt mond: *Bóldogok a' bóltak, a' kik az Urbanbálnak-meg*: Jelen. 14:

10. Ha még-is végtére így rettent: *Ugyan tsak el-kell kárhoznod*. Így vigasztald magadat: *Nem igaz Sátán, mert valakik az Ur Jépus Christusban hífnék, el-nem vesfnék, hanem örök életet véfnék*: Ján. 3:

Uram

Uram Jépus Christus, pokolnak erős megtorntója és diadalmas örök Királya! erősíts-meg engemet-is az én nagy erőtlenségemben, a' te Szent Lelked által, hogy én öltözhessem magamra az Istennek minden fegyverét, midőn a' gonozóra reám következik. Adjad a' hitnek paisát az én élvemnek kezébe. Tedd fejembe az Idvességnek és Reménységnek sisakját. Add élvembe és fájamba ama' lelki fegyvert, mely az Istennek beéde, hogy ellene állhassak a' gonozónak, és megölthassam tüzes nyilait annak, és minden dolgaimban elő-menetelem légyen, mindaddig, míg ama' czélt és győzedelmet elérem, Amen.

VIII. IX. Nyólczadkor és Kilenczadker: *En lelkem, viselí gondot a' te betegségednek végéröl*. Ha látod, hogy tovább nem haladhat életed; add-meg magadtsendesen az Urnak, ajánljad minden fíempillantásban kezeibe lelkedet, és mondjad minden bizodalommal, foháskodjál minden erőddel, ilyenképen: *Uram Jépus vedd hozzád az én lelkemet*. Így bizonytal idvezülé.

Ha pedig Isten újjolag felgyógyít légy háládatos tellyes életedben, élvédben, beéledidben és tselekedetidben. Hogy rajtad ne efsék e' mondás: *Betegem mindent*

dent fogada: A mi régen volt, most-is tsak az. Jussón ekedbe az Urnak imez mondása: *Imé meggyógyultál, többé ne vétkezzél, hogy gonokból ne légyen dolgod.* Ján. 5: Hajtsd-meg térdeidet és mondjad *Éived Éerint:*

HÁlákat adok tenéked, mindenható Ur Isten! ki engemet Atyaiképen meglátogatál és megfujtoltál az én bűneimért: oh Uram, melly nagy jómrá lön nékem, hogy megaláztál, hogy megtanúlnám parantsolatidat: *Sólt. 119.* Oh én Istenem, mennyiér gondoltam én azt, a' mit a' te fogád az Ézékiás: *Nem látom többé az embert e' világnak lakói között: Az én lelkem én tölem elvetetik és eltávozik én tölem, mint a' pástoroknak bajlékok: Az én életemet elfakasztja az Ur, mint a' takáts a' fonalat: Betegséggel vág-ki engemet, reggeltől fogva estvéig megöl engemet: Éla. 38:*

De én most látom, én Istenem, hogy az én betegségem nem halálos volt énnékem; hanem inkább a' te ditsőségedre, hogy az által ditsértetnél: mert te könyörülél rajtam, hozzám való Éerelmedből megÉabadtád az én életemet a' koporsóból: Mert hátad megÉ vetéd minden én bűneimet, és az én életemet megújítád, s továbbra nyújtád. Oh melly Éépen elfordítád az én keserves nyavalyámat, és melly kegyesen töl én velem! Hála-

Halákat adok tenéked, én Istenem, és ugyan Éivemnek belső indulatiból adok tenéked halákat, hogy te engemet újlag ágyamból felfügéllettel, és erőt adtál arra, hogy én ísmét a' te házadat látogathassam, útaimat és öfvenyímet követhessem, és előttem álló hivatalos munkáimra viselhessek gondot. A' te jóvóltodból vagy on ez egyedül, másképen oda lett volna régen minden én dolgom. Oh melly gyakran kellene nékem ez Atyai látogatásról elmélkednem! mint kellene nékem magamat egész életemben Éégyenlenem, és méltó haragodat kerülnöm!

Segélj azért, én Uram és én Istenem, hogy az új egésséggel, új életet-is kezdjek élni; adjad, hogy nevedet mindenkor ditsérhessem, és a' te ditséreted örökké lehessen az én Éámban: *Sólt. 34:* Birj és igazgass engemet a' te Szent Lelkeddél, hogy én élhessek ditséretedre, és ne állassam tagaimat hamisságnak fegyveréül a' bűnnek; hanem inkább igazságnak fegyvere gyanánt Istennek: *Róm. 6:* a' te Éolgalatodra, én Istenem, hogy én tenéked ditséreteket Éenekelhessek valamíg Éelek, és tégedet ditsérhesselek a' gyülekezetekben, a' Szenteknek Éerégében, Ámen!

ÜTÖDIKRÉSZ.

Mindenféle világi és testi gondolatokról való oktatásról, mellyek a'
G meg-

meghalásnak jó mesterségét tanúló embernek ottan-ottan elméjébe ötlenek, és értetlen busítják.

I. *Mitől vagy az, hogy a' kerefsztyén ember-is az ő betegségében, és más-képen-is mindennaponként a' meghalásra való késületiben, midőn az ő haláláról gondolkozik, nem lehet, hogy fivében a' haláltól meg-ne rettenyen?*

TErnéketnek dolga ez, én lelkem: Mert ugyan-is a' mi természetünk, az ő eredetiben nem a' halálra, hanem az életre teremtetett vala. De a' bűn által békült e' világra a' halál, melly a' bűnnek földja és büntetése: *Rom. 5: és 6:* Ugyan-is, valamint-hogy a' halál ez élő természetnek megrontója; úgy ez élő természet-is ellenfele a' halálnak. Mint-hogy azért az ember természeti szerint ez életet szereti, bizony hát nem tsuda, és egy emberben-is nem feddendő, sem pedig magában nem véték a' haláltól irtózni, és a' mennyire lehet az ellen szabados óltalmat keresni.

Jeles példánk erre, a' mi Urunk Jézus Christus, ki-isa' haláltól fél és irtózik vala: *Mát. 26:* Mert noha ugyan több

egyéb nagy okai-is vóltanak az ő Felsége zomorúságának és nagy gyötrődésének az olaj-fáknak hegyén; mindazáltal ennek nem kistsíny oka vala ez, hogy ezzel-is megmútatódnék természet szerint való igaz valóságos embernek lenni, kiből a' mi természetünknek minden tulajdonsági meg-vólnának, a' bűnön kívül. Mellyre nézve, midőn az Atya Isten ezt az ő Igéjét az ő Zornyü halálának óráján ez utolsó engedelmességre hívá és e' szenvedésekre, félelemre, haláltól való nagy irtózásra borsátá, ez-is minden bűn és illetlenség nélkül mene a' Christusban véghez, midőn az ő testének nem vala kedve a' halálhoz. A' honnan ugyan így szól: Kerefszéssel kell nékem megke-reztetnem, és melly igen Zorongat-tatom, míglen az elvégeztessék! *Luk. 12:*

Aldassál én Uram Jézus Christus, ki engemet elsőben nem a' halálra, hanem inkább az életre teremtettél vala, és az életre való vágyódást szívembe óltottad vala: Kérlek szívemnek belső indulatából tégedet, taníts-meg megemlekezmem arra, hogy e' halál a' bűn miá uralkodik rajtam, és azért öldököl mind fogytig. Engedd énnékem a' te Sz. Lelked által, hogy valamennyifé engemet a' halál megrettent, mind annyi-

zor, annyi-val-is inkább én a' büntől irtó-zam, útaljam, és mindē tehetségemmel kerül-jem, Éintén úgy, mint a' halált önnön ma-gát, melly a' bűn által jött-bé a' világra és hatott én reám-is. Segíts inkább arra, hogy én té hozzád én Uramhoz, ki a' valóságos Élet, *Ján. 11:* az igaz Hit által erősen ra-gaézkodhassam, a' halálnak minden félelmeit meggyőzzem, és ezt víg örömmel bátran mondhasam: Ha Éintén meg-kelletik hal-nom-is, *nem halok-meg, hanem élek, és bir-detem az Urnak dolgait:* Sólt. 118: Adjad, hogy erős hittel elhihessem, hogy én te ál-talad Életnek Fejedelme által, az örök halál-tól megzabadultam, és ama' valóságos örök életet végre elértem, Amen.

II. *Ugyan még-is sok ember találkozik, a' ki kívánva kívánja a' halált?*

Igen-is: De azt jól meg-kell tudni, hogy két-féle emberek kívánják a' halált.

1. A' hitetlen, pogány és Istentől el-zakadt emberek-is kívánnak gyakorta meghalni, de csak békételenségből, boz-zúból, a' nyomorúságért, mellyel Isten bünteti őket az ő bűnökért: Mert holott az ilyenek Isten igaz esméreti és igaz hit nélkül vannak, a' Christus kereztének az övéivel való köz vóltát nem tudják; hanem kétségbe esnek az ő békételen-sé-gekben, zúgolódnak Isten ellen, és nem

csak

csak kívánnak meghalni, hanem gyakor-ta magok magoknak gyilkost, mint Judás, Saul és Akitófel: *Mát. 27: Tsel. 1: 1 Sam. 31: 2 Sam. 17:* Azt gondolják az ilyenek, hogy azzal az ő nyomorúságoknak egy-kez vége léfzen, holott még akkor esnek inkább belé, és akkor kezdik érzeni mi-tsoda a' kín. Oltalmaz ezekről mi men-nyei Atyánk bennünket kegyelmesen!

2. Ellenben az Istennek fiai, mennél inkább nevedeknek az Isten esméretiben, a' hitben, és a' Christus Szerelmében, e' nyomorúságos élettől annál inkább unat-koznak és kíváncóznak amaz örökké-va-lóra, azt óhajtják minden Zempillantás-ban, és így Zólnak Zent Pállal: *Kívá-nok megöflettatni és a' Christussal lenni.* Ugyan a' mi Urunk-is erre tanít bennün-ker, hogy így könyörögjünk, és ezt kí-vánjuk minden napon: *Szabadíts-meg minket a' gonofától.* Mellyben nem csak azt kérjük, hogy Isten ez életnek mind lelki mind testi gonofáitól megörizzen, hanem annak-felette Zívesen-is fohá-zkodunk ama' végső Zabadításra, hogy az Isten avagy véget vessen a' gonof vilá-g-nak hamar, vagy pedig jöjjön-el a' bődög-órával külön, és vigyen amaz örök nyu-godalomba magával.

Segélj én Uram Jésus Christusom, hogy én a' keresztnék titkait megérthessem, magamat ahoz rendelhessem, és tanulhas-
sam-meg tőled, mint kellefsék az én igámat
viselnem. Őrizz-meg attól engemet, hogy
békétlenségéből ne kívánjam halálomat,
annál inkább ne igyekezem megrövidíteni
életemet, melyet nékem jó ajándékul ad-
tál. Adjad inkább és engedjed, hogy én
tégedet naponként jobban-jobban elmér-
hesselek, a' hitben erősödhessék, tégedet
hová tovább mind inkább-inkább magam-
nak megnyerhesselek, hogy így e' földi mű-
landó dolgokat megutálván, egyedül ama'
mennyei maradandó jóra áhétsozzam, Ámen.

III. *De hogy - hogy kívánhatja az
ember jó lelki-ésmérettel a' hofkü
életet?*

Megfelel erre Szent Pál, 's arra int ben-
nünket, hogy a' Christus mindenkor dí-
tsérfésék a' mi testeinkben, mind az élet,
mind a' halál által. Mert (úgy-mond)
*mind életemben, mind halálomban nyere-
ségema' Christus : Hogyha pedig len fiú-
séges legyen énnékem e' testben élnem, és
mellyiket válafeekam, nem tudom : Mert
forongattatom e' kettő között, kívánván
elköltözni és lenni Christussal, mert az
mindennél jobb. De e' testben megmarad-*
nom

*nom fiúkésegeebb ti éretietek. Ezt pedig
bizonyyal tudom, hogy én megmaradok,
és mindnyájan ti veletek együtt megma-
radok, a' ti gyarapodástokra és hitetek-
nek örömére : Filip. 1:*

Hallod-e, én lelken, miképen a' Sz.
Pál mind a' kétféle gondolatoktól foron-
gattatik : kívánja ugyan a' nyugodalmat,
úgy-is hifi, hogy az leg-jobb volna ; de
azt-is látja, hogy hafnos volna tovább
való e' földön élete. Vágyon-is bizodal-
ma, hogy az Isten az ő életét tovább
nyújtani fogja, mind Isten mind emberek
fölgálatjára. De ugyan mind két részé-
ben gondolatának egyedül ez a' czélja,
hogy a' Jésus neve ő általa hirdettség,
akar élete, akar halála által legyen az.

Igy tselekedék az Ézékiás Király-is,
midőn nélkü a' Próféta Istennek izenetit
megmondá, hogy meg-kell halni ; fira,
és kéré az Urat : ki meghallgatván meg-
hozfabbíta életét tizenöt éftendökkel :
Ésa. 38: Így látjuk, hogy Szent Pál-is nagy
örömmel örül vala azon, hogy Isten az ő
hü fölgáját Epafroditust halálos beteg-
ségéből újjolag felleféllé : *Filip. 2:*

E' példákat ha követed, én lelkem, nem
vétkezel : Hogyha mind Istennek, mind
fele-

felebarátodnak ha énára lehet életed, méltán kérheted Istentől, hogy életedet nyújtsa, egészséges életet adjon, birjon és igazgasson, hogy te a' kegyelemnek edénye és hasznos eszköze lehess. Mindazáltal mindenkoron magadat az ő akaratja alá bocsássad, és légy kézen az innen való elköltözésre, mert a' határ elrejtve vagyon én tölem.

O Rök mindenható Isten, te vagy az én életem, és az én életemnek ideje vagyon a' te kezaidben: mert ugyan-is te bened élünk, mozgunk és vagyunk: *Tel 17:* Hálákat adok tenéked évivemnek belső indulatiból, hogy te engemet ekkédiglen megtartottál, ép elmét 's egészséges életet fölgáltattál: Ennek-felelte, oly hivatalba's állapotba helyezettél, melyben én tenéked én Uramnak és felebarátomnak fölgálhassak. Én Istenem, te tudod és látod az én évivemet, hogy én jelen és kézen vagyok, arra, hogy az én hivatalomban tovább-is híven járjak, minden gonoszra való föndékozás nélkül. Kérlek tégedet, hogyha tenéked ditsőséges és énnékem idvelséges, nyújtsd tovább-is életemet, birj és igazgass a' te jó Lelkoddal, hogy tovább-is tisztelgesemre lchessek e' földön: a' te nevedet mind inkább-inkább tanuljam elmérni: felebarátomnak pedig híven fölgálni: és az

és az én évivemet az igaz pénitencia-tartás által jobban - jobban támodra elkészíteni. Hogyha pedig ez tenéked nem tetszik, a' mint-hogy ezt te jobban tudod, oh bölts Isten, ímé jelen vagyok, vigy-ki innen engemet, valamikor tenéked tetszik: A' te akaratodat Uram örömeft tselekezem: *Sólt. 90:* Ámen.

VI. Mitsoda inditson hát minden emberet közönségesen arra, hogy ömaggát könnyen bocsássa a' halálra?

Az engedelmisség, mellyel Istennek minden tereintése tartozik: Mert Istentől vettük élettinket: ugyan azon Istennek ereje vagyon arra, hogy azt mitőlünk megkívánja, mihelyt akarja. Senki nem jött-bé maga erejével e világra: és így senki meg-sem maradhat benne, ha Istennek nem tetszik: *ő meghagyja halni az embert, és azt mondja: Térjetekek vissza a' földbe embereknek fia: Soltár 90:*

Megójjad pedig magadat, én lelkem, hogy midőn a' te órád közelget, békételenül ne menny a' halálra: Istened elen ne zúgolódjál. Ne mond azt: Meghalok, mert kételen vagyok véle, vagy akarom vagy nem. Így tselekeznék a' hitetlenek, kiknek semmi reménységek

nintsen, és kiknek minden boldogságok e világi élet. Ezekre tartozik az, a' mit az Ur mond: *A' ki az ő maga életét keresi, elveszti azt*: Ján. 12:

Tepedig, én lelkem, botosássad nagy engedelemmel Istennek akaratja alá fívedet, hogy élj addig míg akarja, és add meg magadat a' halálnak-is, mikor töled azt kívánja: ne tévelyegj, és ez életnek javait ne betsüld nagyra: sőt még életedet-is semmibe hajtsad, ama' megfoghatatlan ditsőséghez-képezt, melly te bened-is ki-fog nyilatkozni: *Rom. 8*: Igy fogod azt vóltaképen megtapasztalni, a' mit a' te Urad mond: *A' ki az ő lelkét gyűlöli e világon, az örök életre megtartja azt*: Ján. 12: 25.

EN Uram Jésus Christusom, ki olly kézen és örömeft adád magadat a' fénvedésre, és engedelmes valál a' te Atyádnak mind az halálig, még pediglen a' kerektnék haláláig: *Filip. 2*: és ezt mondád: *Uram, nem úgy legyen a' mint én akarom, hanem a' mint te akarod*: Mát. 27: Kérlek tégedet én idvességem, adj énnékem mindenkor olly engedelmes fívet, hogy én magamat az én utolsó órámon örömeft megadhassam, és innen könnyen elmúlhassak. Elnéred Uram te az én erőtlenségemet, és tudod, hogy a' test

test és a' vér erre erőtelen. Uram hajts engemet a' te akaratod kerint, vezérelj engemet a' te uraidban; adjad, hogy mind testemet mind életemet egészen reád bízhasam. Én Uram és én Istenem, én fő Vigasztalóm 's Idvezítőm, jó vagy te, és valamit tetszelekedél, mind jó, nintsen Uram, sem végezésidben, sem tselekedetidben, semmi gonosz, valaki te benned bizik, soha el-nem vész. Itt vagyok Uram, a' te kegyelmes kezében: Ha élek-is, tenéked élek; ha meg-halok-is, tenéked halok-meg. Akar éljek, akar haljak, tiéd vagyok, és bizonyal úgy hívem Uram, hogy soha örökké el-nem vészek, Ámen.

V. *De ugyan affelől kép dolog e' világon élni, gyönyörűségesek e' világ dolgai, ki ne kívánna itt lakni?*

Ez a' nota minden világ fiainak a' fájokban: Dete, én lelkem, ne kövessed e világ példáját. Ne mond ezt: Ez a' világ dolga, hanem gondold-meg, hogy a' világ dolga, gyakran pokol útja. Vedd észedbe, mit szól ez aránt az Irás: *Az egész világ a' gonoskba téietett*, azt mondja Izent János. És ismét másut így int: *Ne keressétek e' világot, se azokat, mellyek e' világba vannak*. Ha valaki kereti e' világot, nintsen abban az Atyának kerelme: *Mert valamine' világban vagyon,* mind

mind testnek kívánsága, fémeknek bujálkodása, életnek követélysege, nem az Atyától vagyon, hanem e világtól. És e világ elműlik és az ő kívánsági-is, a ki pedig az Istennek akarátját tselekefi, öröké megmarad: 1 Ján. 2: És ísmétlen: Menyetek-bé a' foros kapun, mert féles kapu az és féles út, a' melly veszedelemre visen, és sokan vannak, kik azon járnak; De foros kapu és keskeny út, a' melly visen az életre, és kevesen vannak azok, a' kik azt megtalálják.

Hallod-e, én lelkem, mi legyen e' világnak útja. Lásd melly mezébre nyargal-ki, és vedd ezedbe, melly mezébe jár az életnek útjától. Kérjed az Úr Istent, hogy tégedet e' világ tévelygő útjáról térítsen-el, és hozza lábaidat jó útra, igazgassa amaz életnek útjára.

EN Uram Jésus Christusom, nyisd-meg az én füleimet és tanítsd-meg éivemet, hogy én e' hü intéseket elfogadjam, és magamat azok éerint rendeljem. Elméré te jól engemet, én Uram, és tudod, melly igen ragadjon az én éivem e' világhoz, melly könnyen el-tér az életnek foros útjáról. A' Sátán sem aluék, éivemet hamar felgerjeszti, és ottan-ottan alkalmatosságot éolgáltat, a' más példája után való vétkezésre, minden úton

úton módon utánnam oláldodik, hogy az én lelkemet eltsábítsa és töled eléakézza. Oh én idvefésem, világosítsd-meg az én fêmeimet, hogy én a' te útra reá akad-hassak: birj engemet Szent Lelkeddél, hogy el-ne tévelyedjem: erősítsd éivemet a' hitnek erejével, hogy megállhassak a' keskeny úton, és attól sem édes, sem keferü, sem nyomorúság, sem halál engemet el-ne mozdítson, Amen.

VI. Akarmint legyen a' dolog, ugyan tsak nehéz azért, mikor valaknek sok kintse 's egyéb java vagyon, betsületben 's uraságban forog, kedvére 's kényvére él, ha látja, hogy mind ezeket el-kell hagyni 's ki kell belölök menni?

Bizonyos dolog, hogy ez igen nehezen esik e' világ fiainak, kik az ő rézeket itt keresik: Sól. 17: és kiknek Mammonok és Bálványok e' világi jó. A' mint Sirák-is éöl: Oh halál, nelly éomorú a' te emlekezeted, az ő javaiban békefésgben lakó és élő embernek. A' ki gondokkal idestova nem vonatik; hanem mindekben jó elő-meneteli vagyon, és a' ki még ehetik: Sirák, 41:

De az Isten fiainak ez nem annyira nehéz: Mert noha ök-is megéoktanak aldatni

datni Istentől, pénzzel 's egyéb jókkal birnak, tisztességben 's nagy állapotokban forognak, és a földnek javát örömmel és vigasággal költik: De mind ezeket-is ök Bálvány Isteneknek nem tartják, Éveket azokhoz nem ragasztják; hanem mind ezek között hálát adnak Istennek, ezekkel jól élnek, tudván, hogy ezek földi jók, mellyeknek e' világon nagyon csak keleti, de Isten előtt semmik: *Sólt.* 62: Szüntelen semek előtt forgatják az Urnak iméz beszédét: Mit használ valakinek, ha mind e világot megnyerné-is, ha az ő lelkét elveszti?

Igy tégy te-is, én lelkem, haszokasúl kintsed, ne bízzék ahoz Éived: *Sólt.* 62: Ha Isten méltóságban helyheztetett, alázd-meg magadat: Ha kedved Éerint foly dolgozod, el-ne hidd magadat, ne börtörködjál. Tekintsd-meg a' Szenteket, Abrahámot, Izákot, Jákóbot, Jósefet; Dávidot, Danielt, 's a' t. Sőt magát a' Christust, és kövessed azoknak példajókat: Az Ur Istent tartsd mindenkor főjódnak, vigasztaljad kegyelmével magadat, örülj amaz örökké-valóságnak; ilyenképen, akár mikor könnyen bútsút mondhat e' világnak:

Segélj

Segélj engemet, én Uram Jésus Christus, hogy én e' világnak minden javaival és ditsőségével csak úgy éljek, mint jövevény ázándok, kinek reggel meg-kell útjára indulni: *Sólt.* 39: Ne borsásd Éivemet, hogy többet kívánjon; hanem tsaka' mindennapi Éülfégre valót. Adjad nekem a' kevéssel való meglelégedésnek ajándékát. Ottalmazz-engemet, hogy Mammont ne imádjak az én javaimban, és reménfégemet ne vessém az elmúlándókban, hogy azok akadályúl ne legyenek oktán végső órámban. Segélj inkább, én Uram, és hajtsad Éivemet, hogy ama' jobb réft válaÉthassam magamnak: *Luk.* 10: tudnillik, tégedet, én Uramat, én Megváltómat, én Idvezítőmet, és egyedül te benned légyen minden kedvem és gyönyörűségem. Engedd azt énnékem, hogy én egyebet annyira ne keressek, mint-hogy Lelkemben gazdag, Hitemben ditsőséges, te benned pedig vig és örvendő lehessen, elég ez énnékem, mind idő Éerint, mind amaz örökké-valóságnak. Így kívánok örömmel megválni, és vígan minden elvonó akadály nélkül elbútsúznie' világtól, Ámen.

VII. *Vajki fáj az embernek, midőn vagy az ő édes jó Férjét, vagy kedves jámbor Feleségét, és kezelmes Gyermkeit árvaságra el-kell hagyni, kik gyakran Kegénységben, bánat-*

adatlanságban, és igen nagy adós-
ságban maradnak-e?

Mind ezek-is csak testi és minden Istenben való bizodalom nélkül való hihetlenséggel telyes gondolatok, mellyekkel a' Sátán az emberek élvét gyakorta meg-
fokta zavarni és tsábitani, úgy annyira, hogy ostan foka ugyan nehezen, és munkával vehetik arra magokat, hogy Isten akaratjának alája bortsátkozzanak, és az Istennek szabados dolgaiban megnyúgodjanak. Ezt-is látjuk, hogy sokaknak évek úgy áll, mintha pogányok vólnának, zúgolódnak Isten ellen, mint ha nem tselekednék igazságot, hogy őket olykor vezé-ki a' világból, mikor még a' dolgoknak felét sem vitték véghez, és a' mikor leginkább kellene tselédjeiről gondot viselni, s azokat jó rendbe hozni. Így tselekedik vala régen egy Romai *Cajus Marius* nevű fő ember, ki noha már csak Romai *Consulságot*-is hétézer viselt vólna, és már maga-is hetven estendő vólna; mindazáltal, hogy halálra válék dolga, igen zúgolódik vala az ő Istene a' *Fortuna* ellen, igazságtalansággal vádolván, hogy akkor rendelte vólna halálát, mikor még önéki sok továbbra való éndéki

déki és gondolati vólnának a' *Respublicában*.

De az Istennek hű fiai nem így tselekednek, kik tudják, hogy az ő javoknak nem Urai sem Istenei, sem azokról ök gondot nem viselhetnek, hanem csak Istentől ideig állittatott Sáfárok és Gazdák, addig tartók csak, míg Istennek tetszik: *Luk. 16:* Mert valamint-hogy ök minden ő bizodalmodat helyhezteszik, az örök, mindenható, irgalmas és bölts Istenben és Atyában; úgy minden ő dolgaikat egyedül az Urra hagyják, ő reá bízzák mindeneknek kimenetelét, tudván azt jól, hogy midőn Istennek tetszik, hogy az ő sáfárságokat tőlök elvegye, őket innen elzólítsa, az ő utánok való maradékokról-is azon bölts Istennek jó gondviselése nagyon, a' mint-hogy jobban-is tudja azoknak éltékéket, mint sem az ő földi Attyok: Mert bizonyára Attyok és Tutorok lézen azoknak az, a' ki magát a' ént Irásban özvegyek és árvák Attyának olly gyakran éretni nevezni. Ugyan-is, mind az Irás, mind pedig a' mindennapi példa tanítja azt, hogy gyakorta mind az özvegy Azzonyoknak férjek holtok után jobban nagyon dolgok, mind pedig az öz-

özvegy férfiaknak feleségek holtok után-
is. Sőt még a' magzatok-is gyakorta, mi-
kor árván maradnak, mind jobban nevel-
tetnek, mind jobbakká válnak, mint-
sem ha természet szerint való Szüléjek
gondviselése alatt lettenek volna. Mert
az Isten nem játézik, sem hazud: nem alu-
zik, sem nem hunyadozik: *Sólt. 121:*
Mindenekre mind közönségesen, mind
külön-külön gondja vagyon, valakik az
ő nevét segítségül hívják: és senkinek
Istentől oka nem adatott arra, hogy azt
mondhassa, hogy Isten az ő áldásában részt
nem adott volna nékie, annál inkább, hogy
idvefségét megakadályoztatta volna, mert
a' magasságban lakozó Isten, magát mint-
egy megaláztatván néz mindenekre, men-
nyen és e' földön: *Sólt. 113:* Sőt Éintén az
az oka, én lelkem, hogy Isten nyomorúlt
özvegyiségre és árvaságra juttatja az em-
bert, hogy az ő jószágát és atyai hűségét
annál világosabban ki-műtassa azokon.
Mert ez minden nyomorúltaknak bizo-
nyos fundamentumok és egész bizodal-
mok lehet, hogy ő rólók nagy gondot vi-
sel, tanácsával vezérli, őrizi, őltalmazza,
segélli, tsak Éintén, hogy ötet egyedül
címer-

ésmérjék Attyoknak, úgy-hogy amaz
utolsó napon-is senkinek méltó panasz
nem lehet Isten felől.

EN Uram és én Istenem, ki engemet az én
hivatalom szerint, az én házamban, Gaz-
dává (Gazdaéhonnyá) állattál elő, és hogy
az enyimekre éorgalmatos gondot viselnék,
azok között híven járnék elől, reám bízad.
Tudod Uram, hogy én ezt, a' te kegyel-
med által, noha sok erőtlenséggel, mind-
azáltal egész igyekezetemmel, véghez vit-
tem, hogy én az én lelkem-ésméretit meg-
őrizném, és magamat a' hűségtelenségtől
meg-ónám, és mindent, valakit reám bízál,
mind testekre, mind lelkekre nézve, oly
vigyázással és éorgalmatossággal tartanék,
hogy azt meggondolnám, hogy azt tsele-
kedvén Éintén úgy a' magam javára, mint
az övékre használok: Mint-hogy pedig én
már a' gondot nem viselhetem, mivel-hogy
igen erőtelen beteg vagyok, és itt a' te hatal-
mas kezéd alatt fekszem, ímé, a' melly tié-
tet énnékem adtál volt, nagy alázatosan ke-
zeidbe viszta ajánlom, mellyet bizz Uram
másra bízts terjedésed szerint, ki nálamnál-is
jobban viheffe végbe.

Én Istenem, ha-pediglen még tovább aka-
rod nyújtani életemet, légyen az idvefsé-
ges élet, végy-fel engemet innen ísmétlen,
adj új egéséget és új értelmet, hogy a' ki-
ket én reám bízál, azokra még annál-is na-
gyobb

gyobb szerényléggel vigyázzak ennekutánna, mint ez előtt. Ha hol pedig itt kell végmenek lennie, legyen az-is idvességes vég. Jelen vagyok Uram, reád bizom, néked ajánlom és adom mind azokat vízzá, valaki-
ket énnekem adtal volt, nagyokat és kicsinyeket. Légy te azoknak jó Tutorok, oh minden özvegyeknek és árváknak Birája és segítő édes Attya. Te látod Uram, és esméred a' fegénnyt és nyomorútlat. *Te reád hagyatott a' fegény, az árváknak te vagy segítője.* Solt. 10: Ugyan-is, én Istenem, fegények, nyomorútlak és ékülködök ezek, de te Uram gondot viselő ö rólok: *Solt. 40:* Nem hágok Uram én a' te tisztodbe, mert az én tisztém ez, hogy minden órán, sőt szempillantáson ama' boldog hazába való jutásra kélek légyek, és tenéked az én lelke-met ajánljam. Te lélek már, én ezeket elhagyván, ezeknek Tutorok, te lélek édes Attyok.

Én Uram Jépus Christus, ki a' te édes Anyádnak, mintegy elhagyatott özvegynek, a' ént János Évangélistát tutorul hagyád; vedd magad általmadba az enyimeket, rendelj azok mellé öly jó lelkű embereket, kik azoknak igyeket örömeft felvegyék, és kiktől hűséget és elő-menetelt várhasllanak. Ugyan-is Uram, jól tudod, és míg e' világon élnél próbálad, mi légyen az özvegy és az árva, mert vallyon 's mi volna töled elrejtve

tetje oh Éveknak által-látója? Áld-meg hát ezeket, töltsd-bé Éveket a' valóságos kegyességgel, testeket állandó egésséggel, életeket kerehtyéní fenyítéssel és helidséggel; és adjad nékik mind azt, valami nékik mind idő érint, mind az örökké-valóság érint, vigasztaltatásokra lehet: ellenben, mind azoktól kegyelmesen általmazd, valamelyek őket mind kétképen megkísérthetnek. Elégítsd-meg hozzú élettel őket, és mutasd-meg a' te idvességedet nékik.

Te mijvelheted Uram egyedül, hogy mi valaha jót lássunk, Uram mutasd-meg a' te orczádnak világát nekünk: *Solt. 4:* Te vezérled a' tiédet tsudálatoson, vezéreljed őket, hogy ök-is kövessenek tégedet. Adj kegyelmet és békességes-türest nékik, hogy midőn követni kezdenek tégedet, az ne maradjon félben, hitek és hozzád való engedel-mességek ne éunják-meg, mindaddig, míg bővíted őket-is, mint engemet ama' bátorságos elégségbe, a' Paraditsomba, Ámen.

VIII. Akarmit beállj, de ugyan szép dolog volna azért itt a' földön-is élni?

Ez ellen én semmit nem szólok: Ide-fel ezt én eléggé megmagyaráztam. Bizonyos, hogy édes ez élet, és Istennek nemes ajándéka: Ugyan-is, nintsen olyan alá-való állatotska, melly az ő életét nem ól-

talmazná és a' haláltól ne futna. De meg-lásd, én lelkem, hogy az életet fellyebb ne betsüld a' Teremtőnél: az ajándékot, az Urnál, a' kinek kezéből jött. Azt-is el-ne felejtse, hogy ő nagyobb és jobb életet nyert ennél fámódra, és el-is fog-lalta már mennybe fel-menetelivel, a' te jódra, melly el-vagyon rejtetve Istenben a' Christussal: *Kolof. 3:* Mikor pedig len a' Christus, a' te életed, megjelenéndik, akkor te-is megjelenő ő véle együtt di-tsóságban.

Mint-hogy pedig te, a' mint látom, annyira építke ez életen, és chez ilyen nagy Szeretettel ragazkodol, Eüklég, hogy én tenéked rövideden lerajzoljam és megmutogassam, mi légyen ez élet, hogy azt végre meguntassam veled, és a-maz örökké-valóságnak kívánságát önt-sem beléd.

Vedd ekeedbe, mit mond e' felől a' Ze-gény vén Patriárcha, a' Jákób: *Az én buj-dosásomnak ektendeinek napjai fűz és harmincz ektendők, kevesek és nyomorú-ságosok voltanak az én életemnek ek-tendeinek napjai, és nem érték az én A-tyáimnak ektendeinek napjait, a' mellyek-ben ők bujdostanak:* Teremt. 47:

Mit

Mit mond ama' nagy szenvedő férjű a' Jób e' felől? *Avagy nem vitézi élet-e, úgy-mond, az embernek élete e' földön, és mint a' béresnek az ő napja, nem ol-lyan-e az embernek az ő ideje? Míképen a' fáradott foglalkozója kívánja az árnyékot, és míképen a' béres várja az ő munkájának végét. Azonképen lön az én dolgom, hogy élném a' nyomorúságos napokat; de még az éjtfakák -is bántásimra rendeltettek énnékem.* És ílmét: *Az én életemnek napjai gyorsabbak voltak a' Takátsnak karikáinál, és reményem kívül elmúlá-nak:* Jób. 7: És ílmét: *Az Afekonyi-állattól fülettetett ember rövid idejű, és bővölködő háborúságokkal. Míképen a' virág, mibelyt kinyílik, ki fakasztatik, és elmúlik, mint az árnyék, és nem ál-landó:* Jób. 14:

Mit mond Móses amaz Isten embere, a' Soltárban e' felől? *A' mi ektendeinknek napjai, úgy-mond, betvenektendő, vagy mennél fellyebb, nyolczvan ektendő: és azoknak fíntén a' java-is nyomorúság és fáradtság, melly mikor elmúlik, elrepü-lünk:* Solt. 90:

Mit mond a' királyi Próféta e' felől? *Az ember hasonlatos a' hijába-valóság-boz,*

hoz, és az ő napjai olyanok, mint az elmúló árnyék: Sólt. 144:

Mit prédikál Salamon e' felől? *Mitsoda haszna vagyon, úgy-mond, az embernek tellyes minden ő munkájában, mellyel munkálódik a' napnak alatta?* És ísmét: *Látam minden dolgokat, mellyek léfnek a' nap alatt, hogyimé mind ezek tsak hi-jába-valóság és a' léleknek gyötrelme.* Préd. 1:

Efédbe veheted ezekből, én lelkem, mitsoda itélettel voltanak ez élet felől az Istennek fent emberei minden időben, és melly igen megúnták életeket! Mint-hogy pedig te ellenben, annyira kedvelled, és annyira betsülöd, jelented azzal, hogy egy-általlyában igen földi és testi vagy, a' vétkes kívánságok míg uralkodnak benned, Istennek vékony esmérési, kitsíny megtérés és kevés hit vagyon éivedben, kérlek térj magadba és elmélkedjél jobban, én lelkem, és ne uralkodjanak annyira a' testi indulatok benned. Az oda-fel valókról gondolkodjál, és nem a' földiekről, *Ha a' Christussal feltámadtál, az oda-fel valókat keressed, holott a' Christus vagyon, ülvén az Istennek jobbján:* Kolof. 3:

ÉN

EN Uram Jésus Christus, én Istenem és én idvefségem, vallást tézek előtted, az én bennem megvezett testről és vérről, melly miá minden gondolatim és indulatim merő azon földiek voltak, és az elmúló életet fő jömnak tartottam: Kérlek tégedet, én Istenem, világosítsd-meg az én zemeimet, hogy én ez életet voltaképen tekinthessem-meg minémü légyen, annak nyomorúságos voltát és hi-jába-valóságát gondolhassam, és veszedelmes voltát érthessem ugyan-meg. Erősíts-meg engemet, én Istenem, a' te Sz. Lelkoddal, hogy én a' testet és a' vért meggyőzhessém, kívánságimat mególthassam, és világi gyönyörűségimet megzabolázhassam. Plántáld inkább én belém ama' meg maradando jóknak kívánságát, sőt ugyan izelíttessd-meg még itt én velem, az örökké-valóságnak édességét, hogy e' nyomorúságos életet megúnván az örök életnek bírása felől még itt élvemben bizonyos lehessék, Amen.

HATODIK RÉSZ.

Mint kelljen és lehessen a' Kereszttyén embernek magát örömmel és vigan a' Halálra adni, a' Halálnak keferőségét meggyőzni, és hű állhatatosságban mind végig megmaradni.

H

I. Mond-

1. Mond-meg tehát azt énnékem, mivel kelljen és leheessen énnékem a Haláltól való félelmemet tsendesítenem, hogy én az én Istenemnek bátran, vígan és örömmel megadhaszam magamat?

A Régi Pogány Böltsék így tanítanak e' felől, hogy a' halálra menő embernek ennél jobb tanácsot nem adhatni, mint-hogy, arra magát megbátorítsa, bátor szívvel mennyen reája: A' halált semmibe hajtsa, megútálja, megérvén azzal, hogy meg-kell egyézer ennek lenni. Eljött a' gonosz óra, egy szempillantásban által esik ember rajta. Ez vala önálok a' meghalásnak nagy és bölts mestersége. Így tselekedék ama' Pogány Agag Király, ki midőn látná már hogy Samuel ötet darabonként akarja elvagdálni, elő-járul, nagy mérezen, így szól: *Bizonyára elmúlt a' halálnak keferüsége!* mintha mondaná: Így kell embernek a' halál keferüségét magával elfelejtetni: *1 Sam. 15:*

Így még ma-is hallunk gyakran efféle szókat, még azoktól-is, a' kik jó keresztényeknek tartják magokat: midőn ember a' halálról szól, megvakmerőitik magokat, így élvén. Bátor fő kell ehhez.

Majd

Majd által esik ember rajta. Egyézer kell meghalnom, nem én vagyok ebben első, sem utolsó, 's több efféle.

De én lelkeim, mind ezek tsak testi és igen nyavalyás gondolatok, és embernek tettetes és tsak könnyában való maga bátorítása, semmi vígaftalására nintsen a' főnek, semmi reménfégével nintsen az örök életnek: Hanem fővek tellyes rettegésekkel és fojlódik keferüséggel, és soha sem tudják főgény lelkeket hová ajánlják.

Ellenben pedig az Istennek hü fiainak, sokkal jobb orvosságok vagon a' halál félelme ellen, bizonyos megtsalhatatlan jó mesterfégek vagon, melly onnan fellyül mennyégből jelentetett nékiek, tudnillik, a' valóságos igaz hit és főbéli bizodalom, a' mi Urunk Jésus Christusban. Melly a' kinél vóltaképen megvagon, és magát főroson ahoz alkalmaztatja, vagon annak a' halál ellen igaz és tulajdon orvossága, úgy-mint, minden egyéb keferüségei ellen-is. No azért én lelkem, mit félnél tehát? tudod jól ki vagy és mi vagy. Bizony nagy árron váltattál-meg. Mit rettegnél tehát a' haláltól. Imé Christus a' te életed: *Főlip. 1:* Mit monda fő

H 2

azért?

azért? A' halál a' tenyereséged. Nem tudod hová mégy? Imé Christus az út, és a' Mennyorzágnak látorjája: *Ján. 14:* Minthogy azért tiéd a' Christus, nem árt-hat a' halál. Mint-hogy a' Christus tiéd, nem vallhaté kárt: mert tested és életed elfogyván-is, elégedendő jó nyereség a' Christus, melly mind ezeket hōvön ki-pótolja, kimondhatatlanúl fellyül múlja.

Ugy vagyón, én Uram Jēsus Christus, hogy te érettem meghalál, érettem A-tyáddal megbékéllél, az én bűneimért eleget tévél, a' halálon győzedelmeske-dél, és nékem örök életet örökségül űer-zél. Ezeket én űivemből elhiűem, és magamat te hozzád kaptsolom erősen: Minekokáért békelségem és örömem va-gyon nékem az én űivemben, vigasztalá-som és vigaságom, mellyekre nézve nem rettegek a' haláltól semmit. Ugyan-is, Uram Jēsus, te általad vagyón nékem bű-neimnek borsánatja, te általad vagyok Isten előtt megigazúlva és tiűta, te ben-ned kegyelmes hozzám, és űeret az Atya, ő űerelmes fia vagyok, és amaz örök élet-nek forsoa. Én Uram Jēsus, én te tu-lajdonod vagyok, te engemet véreddel vōttél-meg, és megűabadítottál a' pokol-tól;

tól; sőt te vagy az én atyámfia, én pe-diglen örökös társod tenéked: mert vala-mi tiéd, enyim az. Annakfelette én va-gyok a' te űerelmes jegyese, örömöd, vigaságod és kintsed, mellyet te drága árron kerestél. E' mellett lakó templó-nia és űállása vagyok a' te Sz. Lelkednek, ki által űlpetsétteltem és bizonyossá lōr-tem a' hitben. Azon hit engemet te ve-led én Urammal úgy űűve-kötött, egye-sített és űorosan űűve-kaptsolt, hogy én a' te tsontodból való tsont, és a' te te-űtedből való test vagyok, és hogy kön-nyebb az égnek és földnek elműlni, mint sem nékem a' te űeretetedtől elűzakadni: *Rom. 8:* Mit tehet azért nékem a' halál? Bizonyára nem többet, hanem, hogy jómra űolgáljon, mint-hogy engemet te hozzád én Uramhoz Jēsusomhoz köze-lebb vigyen. Minekokáért a' Halállal nem gondolok, az életet forgatom inkább egyedül űivembē: nints-is egyēbről már, hanem csak az életéről beűűedem. Mert te vagy Christus nékem, mind életemben, mind halálomban egyetlen-egy nyeresé-gem: *Filip. 1:* Azért ezt mondom és é-neklem a' űent Jóbbal: tudom jól, hogy az én Megváltóm él, és hogy az utolsó

ember a' földből feltámad. Továbbá, minekutánna a' fergek az én testeimet megrágnak, és minekutánna felébredek, ebben a' testben meglátom az Istent. Ugyan ennen magam látom-meg nem más, és az én femeim látják-meg: *Jób. 19:*

EN Uram Jésus Christus, te tudod, hogy én-is hízek te benned, és ez hittel érzem magamhoz kaptosoltalak téged; sőt én-is tudom az én lelkemben, hogy én te benned hízek: mert érzem magamban a' te vigasztalásodnak édességét; sőt ugyan tapasztalom valóságos ízit az örök életnek élvemben: *2Tim. 1:* Te vagy én bennem és én te benned: valami tiéd, az enyím, tudnillik, az élet, az örökké-való vigaság és öröm. Mit kapdosnék tehát az elmúlásokon? Holott te enyím vagy, mind az enyím, valami engemet mind idő érint, mind pedig örökké örvendeztetethet. Távól légyen hát én tőlem minden világi házföntalan mulatság, ez életnek minden ditsőségével, és minden elmúlandó jókkal együtt. Uram Jésus, te vagy az én örömem, te vagy az én útam, életem, boldogságom, kintsem, jóm, tisztelégem, ditsőségem és örökké-való orfágom. Szívemből éretek én tégedet Urá, én erőségem, én köziklám, kövárom, tornyom, erős bástyám, én éabadító Istenem. Te benned bizom én paisom és idveségemnek éarva: *Solt.*

Solt. 18: Ha elfogyatkozik az én testem és az én élvem, az én élvemnek közikklája és én örökkégem te vagy Isten mind örökké: *Solt. 73:* E' hit, e' éretet és hozzád való gerjedezés én Uram Jésum, az én élvemet annyira elfoglalta, és engemet úgy megerősített, hogy én semmi éorongatástól, még a' haláltól-is nem félhetek: Mert bizony tudom azt, hogy nékem minden, még ő maga a' halál-is jómra éolgál: *Rom. 8:* Jöjjön-el hát az óra, a' mikor tenéked tetteik, tudom én azt és bizonyos vagyok benne, hogy énnékem te benned, és te általad életem és örök megelégedésem vagy. Am.

II. Látom, hogy élvemnek ezekben vagy élete és vigasztalása: de vajha én-is olly állbatatos lehetnék, hogy bitem el-ne fogyna?

Ez aránt tenéked a' te Urad Jésus Christus igen erős bástyád, melly néked mindenkefelett és mindenek ellen óltalmúl lehet. Mert ő így éól: A' mit nékem ád az én Aryám, én hozzáám jö, és azt a' ki én hozzáám jö, el-nem vetem tőlem: Mert lekállottam mennyből, hogy tselekedjem, nem az én akaratomat, hanem annak akarátját, a' ki engem elküldött. E' pedig annak akarátja, a' ki engem elbótsátott, tudillik az Aryáé, hogy valamit

nékem adott, abban semmit el-ne veszeksek, hanē feltámasztam azt amaz utolsó napō. Ez-is pedig annak akarátja, a' ki engem elbatsátott, hogy minden valaki látja a' Fiait, és hiszen ő benne, örök élete legyen : Ján. 6:

Hallo dé én lelkem, mit mond az Igafságnak Éaja ? Mitsoda szép vigasztaló becéd ez ? Hogy ne találna a' jó űü itt örömet magának és vigafságot ? Imé a' hazudni nem tudó Ur bizonyítja, hogy hited el-nem foghatja, és hogy örökké el-nem vehetē, hanem állhatatosan megmaradē, és megtartatol amaz örök életre.

Még-is így áll az Ur : Én te éretted könyörgöttem, hogy a' te hited el-ne fogyjon : Luk. 22: És ísmét: Az én jubaim az-én főmat hallgatják, én-is esmérem azokat, és engemet követnek. És én örök életet adok nékik, és soha el-nem vesznek, és soha senki ki-nem ragadja azokat az én kezemből. Az én Atyám, a' ki azokat adta nékem, mindeneknél nagyobb, és senki azokat ki-nem ragadhatja az én Atyám kezéből. Én és az Atya egy vagyunk : Ján. 10: Hasonlóképen áll másutt-is : Mária a' jobb réft válastotta, melly el-nem vétetik ő tüle : Luk. 10:

Fi.

Figyelmezzél hát ezekre, én lelkem. Ugyan-is, hogy-hogy biztathatna ezekben az Ur tégedet, holott néked fogadta már és ígérte, hogy ő ezeket az ő Lelkének ereje által a' te jódra véghez-is vízi. Ne tsüggedezzen hát hited. Senki tégedet az ő, és az ő Atya kezéből ki-nem ragadhat. A' jó réf, melly már éivedben el-rejtve vagyon, el-nem vétetik soha töled. Bizonyos vagy azért, én lelkem, mind örök életed, mind az örök életre megmaradandó hited felől, hogy te az Ur kegyelme által megfogē állani és maradni mind végig. Ő sem hágy-el tégedet, te sem hagyod-el ötet.

Minekokaért nagy bizodalommal lehetē, nieltán örülhetē és ezt mondhatod szent Pallal : Tudom kinek hittem, és bizonyos vagyok benne, hogy az ő nála le-tött kintsemet megtartja ama' napra : 2Tim. 1: És ísmét : Bizonyal elbitttem, hogy sem halál, sem élet, sem Angyalok, sem Fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelen-valók, sem következők. Sem magosság, sem mélység, és semmi egyéb teremtet állat el-nem fakashtat engem az Istennek kerelmétől, melly vagyon a' mi Urunk Jézus Christusban : Rom. 8:

Hs

ÉN

EN Uram Jésus Christusom, te vagy igazán egyedül az én valóságos egyetlenegy és örökké megmaradandó részem, melyet én válaftottam magamnak: és bizonyos-is vagyok az én élvemben arról, hogy az soha örökké el-nem vétetik én tölem: *Luk. 10:* Oh te nagy Bátyja, a' ki te benned lakozik, hogy esnék kétségbe? Oh te mindenható Pástor, kitsoda ékaasztana-ki engemet a' te kezedből? *Ján. 10:* Oh szeretettel tellyes Idvezítő, ki ugyan merő azon éreteret vagy, kitsoda idegeníthetne-el engemet a' te éreteretéről? *1 Ján. 4:* Igazán enyim vagy és én-is tiéd vagyok: Te élék én bennem, és én te benned. Te amaz örök életnek izét még itt éreztetted az én élvemben, és sok kegyes reám tekintésidet láttatad én velem. Bizonyára Uram, ama' Sz. Léleknek bizonyosság-tételét tapasztalható képen érzem élvemben, ki bizonyosságot téken az én lelkemmel együtt, hogy én Istennek fia és örökös társod-is vagyok: *Rom. 8:*

Te vagy ama' Szőlő-tőke, és én te benned élő Szőlő-vevő vagyok: *Ján. 15:* Te vagy az Életnek fája, én pedig az élő hit által te beléd plántáltatott ágatska vagyok. Te vagy ama' Völegény; én pedig a' te elfoglalt 's eljegyeztetett élvéd vagyok, te veled ölleve-köttetett, veled egygyélött, örök és feloldozhatatlan kötéllel veled ölleve-évetkezett frigyeseid vagyok, melyet

mellyet semmi nyomorúság, sem halál, sem ördög, sem borongatás, sem félelem fel-nem bont örökké. Én Uram, én Istenem, én erőségem, én vigasztalom, én gyönyörűségem, élvemnek öröme, vigasfága, minden erőmnek pedig vidámsága, mely igen gerjede az én élvem te hozzád! Hogy-hogy telhefsem-bé te benned való örömmel? Vallyon 's mikor jutok az én Istenemnek örvendeztető éine eleibe! *Solt. 42:*

Oh képséggel, éreterrel és hűséggel mindeneket fellýül múló U, tenéked élék én, tenéked halok én, akar éljek, akar haljak, tiéd vagyok én. Bizonyos vagyok, elpétséltelve vagyok, megerősítettve vagyok az én élvemben, hogy én az örök idvességnék elválaftott öröklége vagyok. Ditsertessél azért és áldassál én Uram és én Istenem, ki az én lelkemet így megbátorítád, és élvemet ily hathatós vigasztalással biztatád, Amé.

III. *Mit kell hát a' Kerefityénembernek tselckedni az olyan állapotjában, mikor nem-hogy hitbéli örömet erzené magában, de sőt inkább ellenben nagy erőtlenségét, búsulását és félelmét tapasztalja: sőt sokszor ugyan kételkedik felőle, hogyha ugyan elválaftott-é ő az örök idvességre a-vagy nem?*

Ez ilyen kételkedésnek és testi erőtlens-

lenségnek ne add és ne hadd magadat ;
hanem gondold-meg ellenben azt, a' mit
az Ur Éól : *A' menyeknek orfágán erőt
résnek, és az erősek kapják azt : Mát. 11:*
Meg-kell gondolni a' Éent Pálnak-is inté-
sét : *Gerejed-fel az Istennek ajándékát ,
melly te benned vagy : 2Tim. 1:* An-
nakfelette vigasztalja az olyan állapotban
ember magát , amaz idvésséges ígérrel,
mellyet az Ur Éól : *A' megrepesztett ná-
dat meg-nem rontja , és a' füstölő gyer-
tya-belet nem ólja-meg.* Enyhítse lel-
két amaz Urnak beÉédével , midőn így
Éól : *Ne félj semmit, csak higgy : Márk.*
5: És ímÉt így Éól ama' gutta-ötött em-
bernek : *Bizsálssam, megbotsáttattanak
tenéked a' te büneid.*

Ugyan-is én lelkem, ezt látjuk a' min-
dennapi példából-is. Mennél inkább vi-
gyáz valaki az Isten beÉédére , és abban
való vigasztaló Éókat meggondolja, annál
nagyobb lelki bátorságot és bizodalmot
érez Éívében. Kiváltképen pedig gon-
doljuk-meg az Urnak ama' Éent hívoga-
tását : *Főjjetek én hozzám mindnyájan ,
a' kik megfáradtak , és meg-vagytok
terheltetve és én megnyugtotlak titeket :*
Mát. 11:

Hal-

Hallod-é én lelkem , melly nagy Éelid-
séggel és Éeretettel hív tégedet az Ur :
mint akar öÉve-gyűjteni, mint a' fias tük
az ö elÉéledett fiait : *Mát. 23:* és mint
a' hü PáÉtor az ö eltévetyedett juhait :
Ján. 10: Gondold-meg , hogy épen te
vagy ezek közzül a' megfáradtak és meg-
terheltettek közzül való egyik , a' kihez
ez az Urnak Éava vagy on igazgatva. Mi-
nekokáért felelj-meg az Urnak engedel-
mes Éívvel, hogy te örömeÉt kívánÉ hin-
ni , vivén Isten eleibe töredelmes Éívet,
melly Istennek tétÉik , és mellyet nem
útál-meg soha : *Sólt. 51:* A' mint önnön
maga ezt másutt-is megígérte : Arra te-
kintek, a' ki Éegény és töredelmes Éívé ,
és a' ki az én beÉédimet rettegi : *Ésa. 66:*

Avagy nem tudod-é azt, én lelkem ,
hogy az Isten az erőtlen hitűeket segélli-
fel ? *Rom. 14:* Mert a' gyenge hit-is igaz
hit lehet a' felöl, tsak tufakodjék, har-
czoljon s'erölködjék, és ne hagyja-el ma-
gát ; hanem az Istennek ígéreteire figyel-
mezzon. Ugyan-is nagyobb az Isten, és
bizonyosabb a' mit ö mond, mint sem a'
mit a' te Éíved vélekedve gondol : *1 Ján. 3:*

Tanúld-meg azonban az Istennek az ö-
véivel való bánásának módját : Gyönyör-
kodik

H 7

ködik ő, az emberek fiaiban, próbálgatja és mint-egy játékok vélek, mint az Atya szokott az ő kisdéd gyermekkeivel, néha megvonja egy-kevéssé kezét tőlök, és úgy gyakorolja őket, nem romlásokra és veszedelmekre, hanem hogy tanuljanak, nem csak magokban bizni, hanem az Ur Istenben, ki a' holtakat-is feltámaszthatja, és az elefeket hogy-hogy ne emelhetné-fel? 2 *Kör.* 1.

Nem kedves Isten előtt a' vakmerőség, hanem ellenben azt akarja, hogy foglalkozunk nékie félelemmel és örüljünk nékie rettegéssel: *Sólt.* 2: Mint szokottanak legyen a' vakmerő emberek járnai, kik az ő elméjekben és erejekben bízniak, megtetűzik a' szent Péter és szent Tamás példájokból: *Mat.* 26: *Ján.* 20: Senki nem esmérí jól önnön magát, egyedül Isten előtt vannak nyilván minden dolgaink. Annakokáért kerjéd Istent szüntelē, hogy kegyelmesen igazgasson és tartson-meg mind végiglen. És bizonyosan el-hígygyed, ha egyszer vigasztalódást érzel szívedben, vigyázz reá csak, mászor-is megfogod azt érzeni: Ha Isten egyszer megörvendeztetí szívedet, hidd-el hogy megtselekedí többőz-is. Sőt ha telyes elé-

ted-

tedben a' vigasztalásnak semmi szikráját nem vetted-is magadban ezedbe, még se essél kétségbe, könyörögj inkább, higgy, reménlj, tűrj, várjad, mert kétség nélkül eljö az Istennek vigasztalása, megleszen és nem kékik: *Habak.* 2: 3.

Gondold-meg ama' Kananeabéli Aázónynak példáját, mint faggatja vala azt az Ur, mennyi szor pirongatá-el előle, színtén három szor? *Elsőben* csak hallgat az Ur és nem felel nékie csak egy szor-is. *Másodszor*, ilyen szomorú válaft ad, hogy nem ő érette, hanem az Izrael fiaiert jött volna-el. *Harmadszor* ugyan ebnek nevezi, úgymint ki az ő vigasztalására nem volna méltó. Az első szegény, úgymint az Urnak vesztet hallgatását, békeséges-tűző szívvél győzi-meg, és jó reménységel. A' második ellen erős bizodalmat támaszt, hogy ő-is az Igéhez hallgat, és az Igéretben részt akar venni. A' harmadikra igen alázatos szívet mutat, és kíván örömeit kölykötske lenni, csak színtén a' kölyköknek részét vehesse, úgy-mint az asztalról lehulló morfalékokat, az-az, egy-kevés segítséget, a' vigasztalásnak egy-kitsiny szikráját, mellyel ő mind leányával együtt megfogna elégedni. Mellyre néz-

ve

ve, végre oztán magát meg-nem tartóztathatja, hanem segedelmét egész mértékkel reá ki-önti, és így Éól: *Akkonyi-állat, nagy a te hited, legyen tenéked, a' mint te kívánod*: Mát. 15:

Azt mondd erre: Néki nagy és erős hiti volt, én pedig hitemben igen gyenge vagyok. De tudd-meg, hogy a' mi hitünknek fíntén olyan dolga, mint a' harczoló bajnoké. A' ki harczol, mindenkör fél attól, ha eltalálja a' dolgot vésteni, és bajnokjánál gyengébb lévén, meg-kell magát adni: Így a' mi hitünk is, mikor tufakodik 's harczol; attól félünk, hogy nétalám igen gyenge léfén és megadja magát, meggyözetik 's elbiratik. De nem kell úgy gondolkodni, mert a' gyözelem mindenkör a' hité, akár mint esék a' dolog, gyözedelmes a' hit, még a' gyenge hit-is, övé a' nyerefé, ugyan-is Istennek ereje által örízte-tünk hit által az idvefségre: 1Pét. 1:

Jussón eÉedbe a' Jákób Pátriárka tufakodása, mint tufakodék Istennel és megbirá, el-nem hagyá, 's így Éóla: *El-nem hagylaktégedet, míg meg-nem áldaf engemet*. És ugyan úgy lön: Teremt. 32:

ÉN

ÉN Uram Jéfus Christus, te tudod azt, hogy én te benned híék, ha erőtelen-is hitem, mindazáltal ez én gyenge hitemmel is minden bizodalmamat te benned helyhez-tetem, nyútsad nekem a' te vigáÉtalással telles kezeidet, és vonj te hozzád engemet. Én Uram, én ugyan igen erőteli vagyok; de neveljed az én hitemet! Erösítsed bizodalmamat: Luk. 7: Ne retrents engemet, mert te vagy az én kövaram. Te vagy minden bizodalmam, töled hová mennék Uram? ÉléÉked e'kítsíny Éikrátskát az én Éivemben a' te Sz. Lelkeddél. Imé, meg-vagyon bennem az akarat, oh féÉélj a' végbe vitelre-is: Rom. 7: Ugyan-is Uram, te vagy az én Életem, te vagy az én VigáÉtalóm, te vagy az én Idvefségem. Ha én tégedet megfoghatlak, vagyon egész elégségem. Megfogtalak Uram tégedet, noha erőteli karral, de ugyan hozzám kaptaltalak tégedet. Kérlek ne botsáfs-ki te-is kezeidböl engemet, hogy én-is el-ne botsáflalak tégedet.

Mostan Uram tekints reám, mint reá tekintél Éént Péterre: Mát. 26: Mária Magdalénára: Luk. 7: a' Kananeabéli AÉÉonyra: Mát. 15: a' Jákób Pátriárhára: Teremt. 32: oÉlásd-el Éívemnek homályát, hadd gyuladjon-meg bennem vigáÉtalásodnak kítsíny Éikrája. Imé, mint valami kölykötske várom a' te kegyelmed áÉtaláról lehúlló mor-salé-

salékokat. Mint a' Éomjú föld, várom a' menyei kegyelem harmatját. Imé kütködöm veled, mint Jákób régen, oh erős Ur, add-meg éivemnek magadat, add-meg néké magadat. El-nem hagylak tégedet, míg meg-nem áldaé engemet. El-né hagylak tégedet, míg vígaétalásodnak fel-nem virrad napja.

Uram Jépus Christus, ki a' É. Péterért könyörgél, hogy hite el-ne fogyna; *Luk. 22:* ki az Atyának jobbján ül és elededel érettünké; *17.án. 2:* elhiésem, és bizonynal tudom azt, hogy megengeded azt énnékem, hogy az én éivemnek megfégett náddála el-ne tördelődjék, és füstölő gyertya-bele hitemnek végképen el-ne alugyék; *Ésa. 42:* Nem aluóol te, én óltalmazóm. Nem: mert nem éun-nyadozik az Izraelnek őrizője; *Solt. 121:* Kelj-fel, én Istenem, tsendesítsd-le éivemnek felháborodott élveféét; *Mát. 8:* Hogy érezhessem befédednek édességét és éent vígaétalásodnak erejét és ízét, hogy így mindé tehetségémel tanuljak, mind hozzád térni, mind benned igazán bizni, Ám.

HETEDIK RÉSZ.

Igen szép Elmélkedések, melyekből a' hü lélek vígaétalhatja magát, a' holt testnek ifonyu változását, a' hideg firnak kedvetlenségét, az utolsó tusakodást, vonaglast, egyéb irtóztató dolgok-

dolgokat a' meghaló ember körül látván, mind pedig kéféitheti magát isteni idveséges orvosságokkal arra, hogy a' Halál keferüségét és mérgesfulákját ne érezze.

I. *Ugy de ez ugyan csak nyilván való, s tagadhatatlan dolog, hogy minden embernek meg-kell halni?*

AZ Ember, igaz dolog, hogy meghal, és életét letéfé a' bün miatt: de a' kinek éivében a' Jépus Christus édességes vígaétalása vagyon, és az örökké-valókban gyönyörködik, annak a' halál nem egyéb, hanem csak innen való elköltözés, és e' nyomorúságból való kiféabadulás, e' bajos élettől való megmenekedés, és amaz örök hazába való jutás. Mert a' Christus, ki ő benne lakozik, ő érette a' halált megkóstolta, annak erejét elvette, fulákját megrontotta, úgyhogy az a' hievekben semmi több változást nem tehet, hanem egyedül csak a' testnek a' lélektől való elválását, és e' múlandó élettől való megfoztást. Mert valaminthogy a' hieveknek mindenenk javokra éolgálnak, úgy maga-is a' halál javokra vagyon: *Rom. 8:* úgy-mint, a' melly őket minden gonofától megféabadítja, és tsendes nyugodalomra vífé.

Ezt

Ezt elég valóságosan bizonyítja az Írás. Azt mondja a' Christus önnön maga : *Én ísmét eljövök, és felvételek titeket én magamhoz, hogy a' holott én vagyok, ti is ott legyetek* : Ján. 14: Halld-meg innen, én lelkem, és tanúld-meg, mi légyen a' te haláloed; nem egyéb, hanem elköltözés és békeségben haza megtérés : Luk. 2: És mikor a' hü ember meghal, nem egyéb esik rajta, hanem csak ez, hogy a' Christus hozzá mégyen, és magához vézi.

URam Jésus Christus, te örök és igaz világoság, világosítsd-meg az én életemet, hogy én, mint újjá-élesztett ember, a' halált új szemekkel nézhessem, nem tartván azt romlásomnak, hanem hozzám küldött követnek, melly által te engemet e' siralomnak völgyéből ki-kivánsz, és nyugalomra vezérel: Jövel azért, Uram Jésus, midőn Felfégednek tetűik, szabadíts-ki, oldozz-fel, vígy haza, bocsássad-el fölgádat békeségben, ki a' te nyugalmadat kívánja, Amen.

II. *Ez-is rettenetes dolog, hogy a' halál bennünket illy irtozással elváltoztat, ábrázatunkat el-fordítja, tetemeinket megbüti foglalja, az után pedig megrothasztja, porrá téti?*

Az-is egyik büntetés, mellyet Isten a' bűnért a' mi testünkre bocsátott; De az Isten-

Istennek hívő fia, nem azt nézik csak, mitsoda a' halálban irtóztató; hanem inkább a' halálon túl néznek, és azt forgatják elméjekben, melly fépekké, újakká, kedves tekintetűekké, tisztákká és ditsőségekké válnak és változnak testeink ama' napra, midőn tudnillik *fékség, hogy e' rothadandó test ültözzék rothadatlanságba, és e' balandó test halhatatlanságba* : 1Kór. 15: Mert ott telik-béa' mondas, melly megvagyon írva : *Elnyeleteit a' halál fíntén a' diadalomig. Hol vágyon halál a' te diadalmad; Hol vágyon koporsó a' te fulákod?* ugyan ott.

Ezzel vigasztalja vala magát a' E. Jób-is, midőn rakva volna nyavalyákkal és nyomorúságokkal, Istenre bizza és hagyja magát, túl néz a' jelen-való nyomorúságon, és így szól : *Tudom hogy az én Megváltóm él, és ő engemet ez után a' földből ísmét feltámaszt* : Jób. 19: Oh én lelkem, melly tiszták, fényesek és kellemetesek lésznek a' mi testeink ama' napra, sem Tsillag, sem Nap, sem Hóld nem éri-fel azoknak fényét, midőn tudnillik az Ur a' mi alázatos testünket el-változtatja, hogy hasonlatos légyen az ő ditsóult testéhez : *Filip. 3: Nem az Angyalok-*

lokhoz tsak, hanem ugyan önnön magának az Urnak testéhez.

Ugyan-is mi vagyunk az Istennek földében elvettett gabona magok, mellyeken a' TavaÉ elérkezvén, és az Igafsagnak napja megsütvén megélezt, felnevel, megérel, és ama' napra örökké gyümöltsozövé tézen: *Ján. 12: Mert elvettetik rothadandó test, de feltámasztatik rothadatlan: Elvettetik gyalázatos test, feltámasztatik ditsösleges: Elvettetik erőtelen test, feltámasztatik hatalmas: Elvettetik lelkes test, feltámasztatik lelki test:* 1Kör. 15:

ERösíts-meg, én Uram Jésus Christus engemet, hogy én ne irtózzam a' holt testnek ijjeftő állapottyától, és meg-ne rettenjek midőn ezembe jut, hogy ez én testemnek-is megkell hidegedni, a' koporsóba rothadni és porrá hamuvá változni: Segélj inkább ellenben, hogy én víg reménységgel ama' ditsőségre és fényességre tekintsek inkább, 's arról gondolkozzam, melly nem tsak lelkemre, hanem testemre-is ki-fog terjedni. Adjad Uram, hogy ezen légyen én-nékem éivbéli mindennapi örömem énné-kem és vigasságom, Ámen.

III. *Tsak bijába, mert még ballan-is irtóztató dolog, hát még annál inkább*

inkább megköszölni, a' halál, a' meghalás, a' koporsó, a' sír, abba bétemmetetni, takartatni, megrothadni?

Mind ezek tsak a' testet és vért retten-tik, ide való ez-is, hogy a' halál nekünk ellenségünk, mellyre mindazáltal reá kell mennünk: Azonban a' mi halapdó természetünk úgy ábrázolja-ki minékünk a' halált, a' mint mi az Istennek törvénye szerint átkúl megérdemlettük, tudnillik, hogy minékünk a' mi bűneink miá nem tsak idő szerint kellene meghalnunk, hanem örökké el-is kellene kárhoznunk, a' pokoltól el-kellene nyelettetnünk, és örök tűzben kellene égnünk, ha a' mi Idvezítő Christusunk ki-nem költ volna mellettünk. Innen vagyon ez a' retten-gés, melly minket épen a' sírig kísért. Mert valaminthogy, a' ki egyfér vagy tűznek vagy víznek jelen-való veszedelméből megszabadul, valamikor annakutánna az ezébe jut, nem lehet hogy meg-ne borzadjon és irtózzék, így irtózik-meg a' mi egész természetünk, és megreket minden erőnk, valamikor eszünkbe jut az a' nagy nyomorúság, mellyben kellett volna nékiünk örökké vesznünk, és valamikor azt meggondoljuk, hogy ugyan még-

jő, nem meghalok, hanem tsendesen nyugozom-el: nem letét sírbe, hanem ágyas házamba álllok: nem elvezek, rothadok, hanem nyugozom mind addig, míg tennen magad engemet felköltesz. A' te karjaidra erezttem tehát magamat, én Uram Jésum, lelkemet tenéked ajánlom, elaluzom és tsendesen nyugozom, Ámen.

IV. *Mondaf ugyan valamit, de látom én, hogy afféül a' meghalt ember nagy kínban vagyon, némellyeket a' nehez nyavalya (kórság) mind végig ront, némellyek retienetesen tsuklanak, vonagnak, femek elfordúl, könnyokban izzadnak, tajiéket túrnak, 's több efféle?*

Ugy vagyon. Ezt pedig az ember nem tsak a' világ fiai körül tapasztalja, kik pénitentzia-tartás nélkül hálnak-meg, hanem igen gyakorta a' jó hiveken-is, sőt az ártatlan kisdedeken-is meg-esnek mind ezek. Mert így kell a' bünös halandó testnek a' halálnak fulákját megérezni, és a' bűnnek földjét felvenni: *1 Kór. 15: Rom. 6:* De ámbátor az Istennek kedves fiait-is, ezekben a' halálnak kínnyaiban látja-is ember gyakorta tétetve; de ezt ők nem érzik, mivel-hogy megerősítettet és el-

fog-

foglaltatott az ő Éivek a' Jésum Christus kegyelmének édességétől és erejétől, melly az ő Éiveket egézlen meghatja, eltölti, és úgy által-járja, hogy a' hathatós vigasztalásnak édességéhez képest a' halálnak semmi kínnya és keferüése nem érzik-meg. Mert a' Jésum Christus vigasztalása olly nagy, és úgy kiterjed a' Éüben, hogy az mindent egyebet el-bir és hat, és minden ijjeztést vészta-vér: A' Jésumi név pedig olly édesseges, hogy az minden keferüt megizesít; sőt a' hivekkel még a' halálnak közepette-is amaz örök hajléknak és idvefségnek ugyan megéreztetti izét.

EN Uram Jésum Christus, ki az én bűneimért a' halálnak keferüségét megköstoltad, a' te halálos kínaidban én érettem Éomorú voltál, rettegtél és gyötrödtél: *Márk. 14: 33.* Kérlek tégedet, ments-meg engemet az igen kínos és fájdalmas haláltól: töltsd-bé inkább Éivemet élő hittel és gazdag vigasztalással, hogy én a' haláltól ne felettébb rettegyek, és fulákjától-is felettébb meg-ne ijedjek, Ámen.

V. *Vagyon-e hát valami olly orvosló efköz, mellyel ember élhessen, hogy a' halálnak fulákját annyira meg-ne érezze?*

Igen-is vagyon, én lelkem: Mert azt

Az ilyenek építenek az Istennek igaz be-
zéden, ahoz támazkodnak, és így az
Igében feltalálják 's kóftolják a' Christust
és az ő vigasztalását. És így bizonyára
megtapasztalják valósággal önnön magok-
ban mind azt, valamint a' Christusnak be-
zéde bizonyít, feltalálják a' Christust az
ő kegyelmével együtt, és megérik éi-
vekben amaz örök életnek édes ízét még
előre.

Ez ám ama' nemes, szép ditsőséges és di-
tséretes orvosság, melly próbált és való-
ságos, és soha meg-nem tsal. Mit akar-
hát én lelkem többet, és mit förgalma-
toskodol tovább? Vedd-bé éivedbe ezt,
élj jól ezzel, erősítsd ezzel magadat min-
den naponként, főt minden szempillan-
tásonként. Nézd-el, mit ditsekedik e'
világi ember, és melly fenn nagyon véle,
ha valami jó orvosságot feltalál, vagy hi-
deg-lelés ellen, vagy fog vagy fém-fájás
ellen, melly nagyra tartja és melly drá-
gára betsüli? Mennyivel inkább kell te-
hát ditsekedned tenéked e' mennyei or-
vossággal, melly az Idvezítőtől zármaz-
zik, és a' melly még a' halállal-is bír?

Nem-is kell pedig itt azt kérdened,
vallyon jó-e és próbált orvosság-e? Te-
kintsd-

kintsd-meg tsak a' Szentek példáját, kik
azzal éltenek. Szent István tellyes vala
a' Jéhus Christusban való hittél és vigas-
talásokkal: minekokaért tsendesen alu-
vék-el, így szólván: *Uram Jéhus, vedd
hozzád az én lelkemet*: Tselek. 7: Szent
Pál-is ezen mennyei orvossággal erősítet-
te vala-meg éivét; minekokaért a' halált
naponként minden irtózás nélkül kéri va-
la, és így szól vala: *Kivánok eloflatni, és
a' Christussal lenni*: Filip. 1: Így azért
látod én lelkem, hogy a' Szent Írásnak
ilyen vigasztaló bezédei, a' mi lelkünk-
nek élető kenyeri, melly által, a' Sz.
Léleknek-is ereje által, állandó-vigasztal-
lása vagyon éivünknek, és megmarad
mind végig azon tsendességében.

EN Uram Jéhus Christus, te nálád vagyon
az örök életnek bezéde: *Ján. 6:* melly
után áhétozik az én lelkem, és kívánja a'
te vigasztalásodat. Ugyan-is, én idvességem,
a' ki a' te bekédedert megtartja, és életét a'
érint szabja, annál vagyon a' valóságos
mennyei orvosság, melly ellen semmit nem
teher, sem halál, sem nyomorúság, sem a'
pokolnak minden kapuja. Oh én Uram Jé-
husom, töltsd-bé az én megéhezett éivemet a'
te bekédeddel, és foglalj-el engemet a' te vi-
gasztalásoddal egészen. A' te bekéded igaf-
ság:

ság: *Ján. 17:* és megmarad mind örökké: *Ésa. 40:* hiszem, hogy én-is hit által a' te be-
 fédedben megtartatom örökké. Mert tu-
 dom Uram, hogy a' ki a' te befédedet hiszi,
 hiszen az te benned. A' ki a' te befédedet
 megtartja, megmarad te benned. A' kié te
 vagy, Élete van annak, a' kinek pedig Éle-
 te vagyon, az a' halált meg-nem kóltolja
 foha örökké. Mert te mondásod ez Uram:
Én vagyok a' Feltámadás és az Élet, a' ki én
bennem hisz, ha meghal-is, él. És valaki él
és hisz én bennem, foha meg-nem hal: *Ján.*
11: Hiszéd-ezt én lelkem? Igen-is Uram
 János, te tudé mindent, te tudod, hogy én
 te benned hiszek: tégedet Éivemben tartalak:
 magamat a' te befédeddel vigasztalom: e-
 gézien magamat arra bízom: Minekokáért
 el-is hitettem magammal, hogy én-is egy
 vagyok azok közöttül, kik a' halált nem lát-
 ják, és annak keferüségét nem kóltolják,
 sem fulákjától meg-nem fértetnek foha örök-
 ké. Erire ségélj, és ezt engedd énnékem,
 én Uram János Christusom, a' te fént és
 igaz befédedért, Ámen.

NYOLCZADIK RÉSZ.

Sok szép fént Irás befédeinek
 elő-fámlálása, és egynéhány szép
 könyörgések, áhétatos fohászokodások,
 melyeket a' halálra készülő emberrel kell
 mon-

mondadni, vagy tsak előtte mondani.
 És arról való oktatás, mint kellefsék az
 ilyen meghaló körül forgó embernek magát
 ahöz viélnie, és könyörgéssel mind ve-
 gigen azt ségéllenie.

I. Számlálj elő hát most nékem egyné-
 hány szép befédeket a' fént Irásból,
 melyeket én ugyan megtanuljak,
 és melyekkel magamat amaz én
 utolsó végemen vigasztaljam és lel-
 kemet vidámitbassam?

ELsöben-is a' Kerefétyén embernek tié-
 ti ez, hogy az ő hitinek ágazatit (az
 Apostoli *Credót*) jól tudja, melyben
 minden tanító és vigasztaló idvességes be-
 fédeknek Summája bé-vagyon foglaltatva.
 Kiváltképen pedig vigyázzon amaz utól-
 só három cikkelyekre, midőn azt vall-
 juk: Hiszem a' bűnöknek borsánátját, a'
 testnek feltámadását, és az örök-életet. A'
 hívő léleknek pedig Éüklég, hogy e' hit-
 nek minden cikkelyeit igen szépen ma-
 gára Éabja és elhigyje, hogy mindenek
 önékie javára vannak, és vigasztalására's
 idvességére Éolgálni fognak, olly bizo-
 nyoson pedig, mintha tsak ő egyedül
 volna e' világon, a' kit a' Christustól ke-
 resett jók tulajdonúl illetnének.

Ez után e' hitnek megerősítésére adta az Isten az ő Ént Sákramentomit, melyeket mint vigasztaló petségeit és kegyelmének jeleit ragasztott e' kegyelem czikelyeihez. Így vigasztalhatja magát minden jó hitű ember a' Ént Kerekséggel, a' mennyiben ő Istennek fiává felvétetett. Istennel örök feloldozhatatlan kegyelem frigyét vetett, a' Christusnak vérevel meg-mosogatott és meg-tisztított.

Ezenképen annakutánna a' Ént Vatsorával-is, hogy tudnillik ötet, mint Istennek Fiát az ő Attya a'ztalanál vendégli: mellyel bizonyossá-is tétetik arról, hogy ő a' Christusnak valóságos része és teste, mind testére mind lelkére nézve, és hogy mind azoknak bizonyos örököse, valamit a' Christus az ő testének és véreinek megáldozásával szerzett: Sőt annak felette, hogy e' Vatsora által az Ur az ő Évébe bészallott, ötet a' Sz. Lélek által éuntelen erősíti, a' hitben gyarapítja és örök vigasztalásával mind végig nála lakozik. Mind ezek mellett, a' már említett Éép Ént Irásbéli helyeket a' Beteg vagy maga olvasgassa; vagy mással olvasassa. Minéműiek imezek:

Az

a' meghalt ember körül.

Az Affzonyállatnak magva megtöri a' kigyónak fejét, és ő mardossa annak farkát: Teremt. 3:

Azért jelent-meg az Istennek Fia, hogy az öröögnek tselekedetét elrontsa: 1 Ján. 3:

Örökké-való öröm léken az ő fejeken, öröm és vigasság véki őket környül, és eltávozik tőlök a' keserűség és nyögés: Ésa. 35: 10.

Meglelevenednek a' tehalottaid, az én testemmel egybe feltámadnak. Serkennye-tek-fel és énekeljete, kik lakoztok a' porban: Ésa. 26: 19.

Eregy-el én népem, menny-bé a' te ágyas-házadba, és zárd-bé a' te ajtódát teutánnad, rejtse-el magadat egy-kerés-sé, egy fempillantásig, míg az én haragom megfűnik: Ésa. 26: 20.

Meztelen jöttem az én Anyámnak méhéből, és meztelen térek oda. Az Ur adta, az Ur vette el-is: Áldott légyen az Urnak neve: Jóh. 1: 21.

Tudom jól, hogy az én Megváltóm él, és hogy az utolsó a' földből feltámad. Továbbá, minekutánna a' férgek az én testemet megrágják, és minekutánna felébrednek, ebben a' testben meglátom az Istent: Ugyan én magam látom-meg, nem más,

és az én femeim látják-meg: Jób. 19: 25.

Avagy nem kedves siam-é nékem az Efraim? Avagy nem kedvére tartott gyermekem-é? mióta fölottam ő fölöle, megemlekezem ő róla, azért az én belső tagaim megindultanak ő rajta, könnyörülvén könnyörülök rajta, azt mondja az Ur: Jérem. 31: 20.

Élek én, azt mondja az Ur Isten, Nem akarom a' bitetlen halálát, hanem, hogy a' bitetlen kitérjen az ő útáról és eljen: Ézék. 33: 11.

A' koporsónak hatalmától megmentem őket, a' haláltól meg-fabadítom őket: Halál, te veszedelmes lélek én; Koporsó, romlásod lélek én tenéked: Hól. 13: 14.

Miképen kívánczik a' farvas a' folyó vizekre, akképen kívánczik az én lelkem te hozzád Isten: somjúhozik az én lelkem az élő Istenhez, vallyon 's mikor mehetek-el, hogy bé-mútassam magamat az Ur előtt: Solt. 42.

Miért hagytad-el oh én lelkem ilyen igenmagadat? és miért busongasz én bennem? Várjad az Istent; mert még én bálákat adok ünéki: mert ő az én orczámnak meg-fabadítója, és ő énnékem Istenem: Solt. 42: 12.

Kitsoda

Kitsoda volna nékem mennyégben te náladnál több? és te náladnál egyébben nem gyönyörködöm. Elfogyatkozott az én testem és az én fivem, az én fivemnek kö-fiklája, és én örökségem te vagy Isten mind örökké: Solt. 73: 25, 26.

A' ki végiglex megmarad, az idvezül: Mát. 24: 13.

Főjjetek én hozzám mindnyájan, kik meg-fáradtatok és megterhelttetek, és én megnyugtatlak titeket: Mát. 11: 28.

Imé ez az Istennek bányája, ki elvéski e' világnak büncit: Ján. 1: 29.

Ugy kereté Isten e' világot, hogy az ő egyetlen-egy küölt fiát adná, hogy minden valaki hiszen ő benne, el-ne vesszen, hanem örök életet végyen: Ján. 3: 16.

Bizony bizony mondom néktek, a' ki az én befédemet hallgatja és hiszen annak, a' ki engemet elbocsátott, örök élete legyen, és a' kárhozatra nem megyen; hanem által ment a' halálból az életre: Ján. 5: 24.

Én vagyok az életnek kenyere, a' ki én hozzám jő, semmiképen meg-nem éhezik, és a' ki hiszen én bennem, meg-nem somjúhozik soha: Ján. 6: 35.

A' mit nékem ad az én Atyám, én hozzám

zám jó, és azt, a' ki énbozzám jó, el-nem vetem tölem: Ján. 6: 37.

Ez annak akarátja, a' ki engemet elbótsátott, tudnillik az Atyáé, hogy valamit nekem adott; abban semmit el-ne vessek; hanem feltámasztam azt amaz utolsó napon: Ján. 6: 39.

Bizony bizony mondom néktek, a' ki én bennem hiszen, örökélete vagyon: Ján. 6: 47.

Én vagyok e' világnak világossága, a' ki követ engemet, nem jár a' sötétben, hanem életnek világa léfen annak: Ján. 8: 12.

Bizony bizony mondom néktek, valaki az én befédeimet megtartándja, soha halált nem lát: Ján. 8: 51.

Az én jubaím az én sómat hallgatják, én-is esmérém azokat, és engemet követnek. És én örök életet adok nékiek, és soha el-nem vesznek, és soha senki ki nem ragadja azokat az én kezemből. Az én Atyám, a' ki azokat adta nekem, mindenneknél nagyobb, és senki azokat ki nem ragadhatja az én Atyám kezéből. Én és az Atya egy vagyunk: Ján. 10: 27.

Én vagyok a' feltámasztás és az élet, a' ki én bennem hiszen, ha meghal-is él. És valaki él és hiszen én bennem, soha meg-nem hal: Ján. 11: 25.

Az én

Az én Atyámnak házában sok hajlékok vannak, mert ha külfömben volna, megmondottam volna néktek. Elmégyek, hogy megkéféltsem néktek a' helyet, ismét eljövök, és felvételek titeket én magamhoz, hogy a' holott én vagyok, ti-is ott legyetek: Ján. 14: 2.

Én vagyok az út, az igazság és az élet, senki nem mehet az Atyához, hanem én általam: Ján. 14: 6.

E' pedig az örök élet, hogy tégedet egyedül esmérjenek lenni igaz Istennek, és a' kit elbótsátottál, a' Jézus Christust, Ján. 17: 3.

Atyám a' kiket nekem adtál, akarom, hogy a' hol én vagyok, azok-is én velem legyenek, hogy lássák amaz én dicsőségeimet, mellyet nekem adtál, mert keretnél engemet e' világ fundámentomának felvétele előtt: Ján. 17: 24.

Nintsen senkiben másban idvesség, és nem adatott emberek között ég alatt más név, melly által kellene megtartatnunk: Tsel: 4: 12.

Az Ur Jézusról, mind a' Próféták-is bizonyosságot téfnek, hogy bünnek bótsá-natját véfki az ő neve által, minden a' ki hiszen ő benne: Tsel. 10: 43.

A' holott megnevekedik a' bün, ott a' ke-
gye-

gyelem sokkal inkább bővölködik: Ró. 5: 20.

Ha Isten velünk, kitsoda mi ellenünk? A' ki még az ő tulajdon Fiának - is nem kedvezett, hanem adta azt mi érettünk mindnyáján, mi módon nem adna hát az ő Fiával együtt mindenedet? Kitsoda vádolja az Istennek válaftottit? Az Isten az, a' ki megigazít. Kitsoda a' ki kárboztatna? Christus az a' ki megholt, sőt a' ki feltámadott, ki az Istennek jobján vagyon, ki cselezik mi érettünk: Rom. 8: 31.

En bizonyyal elbittem, hogy sem halál, sem élet, sem Angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem semmi teremtet állat el-nem fakasztbat minket az Istennek férelmétől, melly vagyon a' mi Urunk Jésus Christusban: Rom. 8: 38.

Isten a' bün alá rekeftett mindenedet, hogy mindeneken könyörülne: Rom. 11: 32.

Egyikünk sem él ömagának, és senki nem hal ö magának: Mert ha élünk-is, az Urnak élünk; ha meghalunk-is, az Urnak halunk: Akar éljünk azért, akar haljunk, az Uréi vagyunk: Rom. 14: 7.

Miképen Adámban mindnyáján meghalnak, azonképen a' Christusban mindnyáján megelevenednek: 1Kór. 15: 22.

Tudjuk mi, hogyha e' mi földi házunk-

nak

nak hajléka elbomol, épülesiünk légen Istentől, nem kézzel tsinált házunk, hanem örökké-való mennyben: 2Kór. 5: 1.

Az Isten hü, ki nem hágy titeket fellyebb kísértetni annál, a' mint elkenvedhetitek; sőt mind a' kísértettel egyetemben a' szabadságra útát nyit, hogy elkenvedhesétek: 1Kór. 10: 14.

Felmagasztaltatik a' Christus az én testemben, akar életemnek akar halálomnak általa: Mert énnekem mind életemben, mind halálomban nyereségem a' Christus. Szorongattatom a' kettő között, kívánok elköltözni és Christussal lenni, mert az mindennél jobb: Filip. 1: 20.

Mi úgy mint mennyei polgárok vagyunk, honnan a' mi megtartó Urunk Jésus Christust-is várjuk, ki elváltoztatja a' mi alázatos testünket, hogy hasonlatos légyen az ő ditsóultt testéhez: Filip. 3: 20.

Igaz beféd ez, és mindenképen méltó, melyhez ragaszkodjunk, hogy a' Christus Jésus jött e' világra, hogy a' bűnösöket megtartaná, kik közül első én vagyok: 1 Tim. 1: 15.

Az én halálomnak ideje közel vagyon; Ama' nemes harczot én megbarczoltam, futásomat elvégeztem, a' hitet megtar-

tottam. Végezetre eltétem énnekem amaz igazságnak koronája, melyet megad énnekem az Ur ama napon, amaz igaz bíró: nem csak énnekem pedig, hanem mindeneknek-is, kik várandják amaz ő ditsőséges eljövételt: 2Tim. 4: 6.

A hit által való nemes harczot harczold-meg, ragaszkodjál az örök élethez, melyre hívattattál-is: 1Tim. 6: 12.

Tudom, kinek hittem, és bizonyos vagyok benne, hogy az ő nála lefett kintsemet megtarthatja ama napra: 2Tim. 1: 12.

Emlekezzél-meg, hogy a' Jésus Christus feltámadott a' halálból: 2Tim. 2: 8.

Istennek erejétől öristettek hit által az idvességre: 1Pét. 1: 5.

A' Jésus Christusnak, az Isten Fiának vére tisztít-meg minket minden bűnünkből: 1Ján. 1: 7.

Ebből tette-meg az Istennek hozzánk való kerelme, hogy amaz ő egyetlen-egy fiúlt Fiát elbótsáította Isten e' világra, hogy éljünk ő általa. Ebben vagyon a' keretet, nem hogy mi kerettük volna az Istent, hanem hogy ő keretett minket, és elbótsáította az ő Fiát, hogy lenne engefetlő a' mi bűneinkért: 1Ján. 4: 9.

Nintsen itt maradandó városunk, hanem jövendő keresünk: Sid. 13: 14.

A' kiket én keretek, megfeddem és dorogálom: Jel. 3: 19.

Légy hü mind halálig, tenéked adom az életnek koronáját: Jelen. 2:

A' ki győzedelmes léken, együtt ültetem velem az én királyi sékembe, mint én-is győzedelmet vettem, és ülök az én Atyámmal az ő sékiben: Jelen. 3: 21.

Ők győzedelmeskedtek a' bárányinak véreért, és az ő bizonyosság-tételének befédéért, és az ő életeteket nem kimellették mind halálig: Jel. 12: 11.

Boldogok lesznek ez után a' halottak, kik az Urban halnak-meg: Jel. 14: 13.

Ezekből és egyéb vigasztaló szép beszédekből, én lelkem, válaEE-ki magadnak ollyakat, melyek tégedet édesdedben vigasztalhatnak, azokat pedig ugyan megtanuld, mint a' Mi Atyánkot. Mert valamint-hogy ember még halála előtt sok eztendőkkel helyet főkött válaftani magának, melyben őstán hideg tetemei takaríttassanak, így te-is válaEE-ki magadnak bizonyos vigasztaló főkat, melyekben lelket, mikor szükség, mintegy belé takargassad, és azokban való vigasztalásokkal eltöltsed: Mert gyakorta embernek halála idején értelme-is meggyengül.

göl, nem-is emlekezik a' dolgokra; hanemha ugyan jól megtanulta: olyankor ember hozzé Prédikáziót és magyarázást nem hallgathat, a' bežédnek cizfrázatja nem kedves; hanem egyedül tsak az ilyen vigasztaló isteni szó, mellyek Istentől jöttek, az ilyen vidámítja, táplálja, életti és nyugtatja a' életet, a' testet és a' lelket. Ugyan-is nehéz a' halálos beteg ágyban kezdeni tanulni, késő is akkor.

EN Uram Jézus Christus, nyisd-meg kezeleked a' te Sz. Lélekkel az én életemet, hogy én a' te szent Igédnek bežédét örömmel halljam, jól meggondoljam, vizsgáljam, gyakran elmémben forgassam, és életemet azzal ugyan meghizlaljam. Adjad, hogy a' te Igédet életembe rejtsem és megtartsam; nem úgy, mint a' megrepesztett edény, mellyből kifoly a' mit belé töltenek. Nyisd-meg értelmemet, erősítsd és erősítsd elmém, és nyomd belém büntetlenül vigasztalásodat. Engedd, hogy a' te Igédet megtartván, annak jó gyümölsét-is teremhessem a' békefészes-tűrés által, örök idvességemre, Amen.

II. Némely betegek vannak, kik örömezt hallják az éneklést; vallyon mitsoda

mitsoda énekek vólnának az olyan alkalmatosságra illendőbbek?

Azt látjuk sok példából, hogy az ember az ékes énekek által, ha áhótatos figyelemzéssel mivel azokat, mintegy ugya megújúl és pihenik fok szomorúságaiban és fájdalmaiban: mert az éneklések által sok szép vigasztalások öntethetnek a' életbe, mellyek által az megvidúljon. Azonban az éneklés által elméjében forgatja ember ama' mennyei szent Angyalok éneki zengését, mellyel még mi-is öžve fogjuk kötni a' mi éneklésinket, és vélek együtt Istent örökké dicsérni örömben. Azért a' betegnek kívánsága szerint választhatni, a' mellyikben inkább gyönyörködjek. Illyen a' Soltárok közül a' vi. xxiii. xxv. xxxii. xlii. li. és többek.

III Számlálj egy-néhány rövid fel-foháskódásokat-is elé, mellyekkel ember akkor éljen, mikor igen nehéz beteg, nehezen föl, még tsak lélekzetet-is nehezen véken, sok fával nem könnyörögbet, miképen ajánlja lelkét Istenének?

I. Uram, mostan bostátod-el a' te fogádat békefészséggel, a' te beféded ferint: Mert látták az én feneim a' te Idvezitödet, Luk. 2: 29.

2. Atyám, a' te kezébe ajánlom az én lelkemet: Luk. 23:

3. A' te kezébe ajánlom az én lelkemet, mert megváltottál engemet Uram, igazságnak Istene: Sólt 31: 6.

4. Uram Jézus, vedd hozzád az én lelkemet: Tsel. 7:

5. Uram, maradj-meg velünk, mert immár bécszveledik, és a' Nap elhanyatlott: Luk. 24: 29.

6. Kivánok megőslatni és a' Christussal lenni: Filip. 1:

IV. *Mi tíftek a' beteg körül valóknak, midőn látják, hogy a' keresztyén ember ez élettől vég bútsúját vette, mind végig magát jó bittel biztatta, és bődögül ki-is múlt e' világból?*

Azon való megfomorodást és firást fenki nem tilthatja sem kárhoztathatja: mert az természeti dolog. Hanem a' pogányi firás: 1 Tess. 4: ordítás, jajgatás és egyéb módnélkül való maga viselése embernek, tilalmasok: Mert mi keresztyének vagyunk, és úgy kell magunkat vigasztalnunk, mint kiknek hitünk vagyon, és olly erős, foros és megtsalhatatlan reménységünk, hogy a' mi meghalásunk nem halál, hanem tsendes álom; nem romlás, ha-

hanem minden gonosztól való ébaadulás, és Istenhez való haza jutás.

Minekokaért ellenben, Istent áldanunk kell inkább, ki illy bődög megváltást enged e' nyomorúságból, és e' mellett forgalmatoson kell igyekeznünk arra, miképen mind keresztyénül éljünk, mind bődögül haljunk-meg. A' mint megvagy on irva, hogy kövessük a' régi Szenteknek és hiveknek hiteket, meggondolván minémü vége vólt az ő életeknek: Sid. 13: 7. Annakfelette fűkség, hogy térdeinkre esünk, és így éljünk:

HÁlákat adunk mi tenéked, Ur Jézus Christus, oh te életnek örök vezére, hogy te e' keresztyén embert, e' mi atyánkiát, az igaz megtérésben és hitben állhatatosan megtartottad, és bődög véget-is engedél nékie. Oh melly kedvére vitetik most az ő lelke az égbe! oh melly jól vagyon néki dolga mostan! Mert a' mint megvagy on irva a' Lázárnak lelke felől, ki a' Gazdagnak ajtaja előtt meghala: Az ő lelke elviteték az Angyaloktól az Ábrahám kebelébe: Ugy elhikém és tudom bizonyal, noha én az én halandó, testi és homályos fêmeimmel nem láthatom, hogy sok ént Angyalok udvaroltanak most ennek lelkének, ennek beteg ágya körül. Most me-
gyen

gyen már ő haza, most jút ő bé az örök Paraditsomba: Most nyugfik ő az ő Urának a' Jéfusnak karjain, az ő megnyugtató kebelében: Most vagyon minden ő zomorúságainak egyéer vége, most törölt-el Isten az ő zemeiről minden könyhúllatást: *Jele.* 21: Most tölt ő bé örök békességgel és vigasztalásokkal, örök vígassággal és örömmel. Örökké-való öröm lézen a' te fejedén, öröm és vígasság vézen környül tégedet, a' nyomorúság pedig és siralom távol lézed tőled.

Oh Ur Jéfus Christus, könyörülj mi rajtunk-is, kik még itt élünk és hátra maradtunk: vígastalj minkete' nyomorúságnak völgyében, és segélj bennünket, hogy e' nyomorúságos életnek fok bajait békességes türéssel szenvedhesük mind végig. Adjad, hogy mi-is e' hiter kövessük naponként; sőt minden óránként kézek légyünk, hogy mi-is, mint ez idvezült jámbor, boldog innepet ilhessünk békességgel, és örömmel innen elköltözhesünk, Ámen.

K I L E N C Z E D I K R É S Z.

Tanítás, a' testtől való elválások után hová leznen a' halhatatlan lelkek, és mitsodás lézen állapotjok. Oktatás, a' mi testeinknek feltámadásokról, a' Mennyoréágnak örömeről, és ellenben a' Pokolnak-is örök kínnyáról.

I. Ho-

I. *Holott azért halbatatlanok a' lelkek, hová mennek elköltözvén innét, és mint lézen dolgok, ha megválnak testektől?*

ERről Zép és vígastalással tellyes tanítást tézen a' Zent Irás, inez következő befédekben:

Ne féljetez azoktól, kik a' testet ölbelik-meg, hanem féljetez attól, a' ki mind a' testet, mind a' lelket elvefetheti a' Gehénába: Mát. 10: 28.

A' por földde lézen, a' mint az előtt volt; a' lélek pedig megtér az Istenhez, a' ki adta volt azt: Préd. 12: 9.

Kívánok elköltözni és lenni a' Christussal, mert az mindennél jobb: Filip. 1: 23.

Atna' megtérő Tolvaj, midőn lelkét meg-akarná adni, így Zóla az Urnak: Uram emlékezzél-meg énrólam, mikor menédek a' te Országodba. És Jéfus-is monda neki: Bizonny mondom néked, ma velem léfesz Paraditsomban: Luk. 23: 42.

Lön pedig, hogy meghalna a' köldús, és vitettetnék az Angyaloktól az Ábrahám kebelébe. És ísmét: Mostan pedig ez vígastaltarik, te pedig gyötrettetel: Luk. 16: 22, 25.

K

Az

Az én Atyámnak házában sok hajlékok vannak, mert há' különben volna, megmondottam volna néktek. El-mégyc, hogy megkérjésem néktek a' helyet. Es mikoron elmenéndek és elkétfétem néktek a' helyet, ismét eljövök, és felvételeket én magamhoz, hogy a' holott én vagyok, ti-is ott legyetek: Ján. 14: 2.

Tudjuk mi, hogyha e' mi földi házunknak hajléka elbomol, épülésünk léfén Isten-től, nem kézzel tsinált házunk, hanem örökké-való mennyben: 2 Kórint. 5: 1.

Bizodalmunk vagyon, és inkább kívánczunk kiköltözni e' testből, és az Urhoz menni lakni: 2 Kór. 5: 8.

Ti megláttok engem, mert én élek, és ti-is élni fogtok: Ján. 14: 19.

Oda-fel valókra viselgetek gondot, és nem a' földiekre: Kolof. 3: 2.

Amaz oda-fel való Jérusálem pedig szabados, melly mindenkünknek anyja: Galat. 4: 26.

Te tanítasz-meg engemet az életnek ösvényire: elégséges öröm vagyon te előtted: és gyönyörűségek vannak a' te jobbold felől mindenkor: Solt. 16: 11.

Látod, én lelkem, hogy ezek a' lépés és vigasztalással telyes bejédek, mellyek magá-

magának az Istennek Éjából Éarmaztak, eléggé bizonyítják azt nekünk, hogy tellyességgel más a' léleknek dolga, mint az emberi testnek. Mert amaz ugyan lelki állat, mint az Angyalok, és halhatatlan. És midőn az igazaknak lelkek az ő testektől megválnak, ottan veszik azokat a' Sz. Angyalok, és viszik Istenhez, és ott vannak az Urnál a' Christusnál, és élnek a' Paraditsomban, oda-fel az égben, és vannak kibeféllhetetlen ditsőségben, örömben és fényességben. Vannak nyugodalomban, békefényben, Isten kezében, minden Éükség, nyomorúság, fíralom és fogyatkozás nélkül. Mert ugyan-is, midőn a' lelkek az ő testektől megválnak, Éabadosokká léfnek ottan, és a' testen kívül lévén többet és Éabadosabban munkálódnak, mint azelőtt: mert ez életben a' test a' léleknek nagy terhére és akadályára vagyon. Hogyha azért a' lélek e' földön élén-is, e' halandó nyomorúlt testben-is, még-is mindazáltal Istent ditséri, segítségül hívja, néki Éolgál, benne örül, és vigasztalja magát, és minden gyönyörűsége az isteni munka; mennyivel inkább, és egész ditsőségesen mivelheti és tselekedheti azt kívül lévén a' testen: holt

lott akkor bűn és erőtelenség nélkül vagy, és semmi nélkü, mint az előtt, akadályára nintsen. Figyelmezzél erre hát, én lelkem, nemde nem éép és tellyes vigasztalásra való dolog-é ez, ki irtóznék tehát annyira a' haláltól?

Ellenben a' hitetleneknek lelkek, ottan mindjárt az ördögnek egész hatalmába békésnek, és vitetnek a' kínoknak helyére; mint ama' Gazdagnak: *Luk. 16:* példájában látjuk: és ott nyughatatlan-ságban, békételenségben, szorongatásban, nyomorúságban és minden jajban vannak; minden vigasztalás minden kegyelem nélkül, fetétségben, sívás rivás és fogaknak tsikorgatásával, mind az utolsó napig, mellyben-is az ő nyomorúságok nem fogyni, hanem fokképen öregbedni fog, minden megzűnésnek reménfége nélkül.

URam Jésus Christus, én vigasztalom és örömem, melly igen kívánczik te hozzád az én lelkem: Zintén a' miképen kívánczik a' farvas a' folyó-vizekre, akképen kívánczik az én lelkem te hozzád Isten; Szomjúhozik az én lelkem az élő Istenhez, vallyon 's mikor mehetek-el, hogy béműtassam magamat az Urnak éine előtt? *Sólt.*

42: Oh melly igen megelégedtem, és melly

igen

igen megúntam e' bajos fialomnak völgyét, mellyben-is mindazáltal azon igyekeztem, hogy haználjak a' éentek gyülekezetinek. Méltán mondhatom méltán a' éent Pállal: Szorongattatom a' kettő között, kívánok elköltözni és Christussal lenni, mert az mindennél jobb; De e' testben-is megmaradnom és gyümölsözniöm éükséges, nem tudom mellyiket válažsam. Uram Jésus, te örökké-való böltseség, te tudod az én időmet, az én napjaim felirva vannak te nálad, borsáss-el innen engemet, valamikor bölts tetfésed: Az én éivem nyúgodalmat keres és kíván, örökké-való és élő nyúgodalmat; e' fetétségből világosságot; éomorúságból örömet; nyughatatlan fáradságból békélséget; nyomorúságból ditsőséget; erőtlenségből tökéletességet. Uram Jésus, te tudé mindeneker: *Ján. 21:* te tudod azt-is, hogy az én lelkem tégedet igen éeret és nagy kívánsággal kíván a' te éined eleibe jutni. Látod, én édes idvélségem, éeretetem miá mint folynak éemeimből könyveim; mint fírnak örömemben éemeim; Az én éivem beteg a' éeretetnek miatta, áhétozik, éomjúhozik, kívánczik, kíván a' te örök házadba te veled lenni, a' te kebeledben a' te karjaidon nyúgodni. Én Uram és én Istenem, melly jól léken ott én-nékem dolgom! kétség nélkül a' nagy örömnék miatta az én éivem így fog felkiál-

K 3

tani:

tani: Jó nékem itt laknom! Jó nékem itt laknom! *Mát. 17:* Uram Jézus, emlekezzél-meg én rólam a' te országodban, és mondjad ezt az én felkemmnek: Ma velem lélekz Paraditsombán: *Luk. 23:* Ámen.

II. Vallyon a' bődögült lelkek, holott tudják, hogy az ő testek, mellyben ők laktanak, a' hideg földben ilyen rútúl elsenyvedtenek, kívánnják-e még-is azon ő testeket, hogy azokkal ismét egyesüljenek? És, Vallyon nem unnyáké-meg a' várakozást, hogy illy mekké halad az utolsó nap és a' testnek feltámadása?

Meg-kell vallani, hogy efféle gondolatok foroghatnak gyakorta az embernek elméjében, és fáraéthatják azt: de nem kell azt tudni ellenben, minthogy a' mi lelkeink, az ő elválások után a' Christusnál vannak, és fényességbe' s ditsőségbe' élnek, kétség nélkül nagyobb értelmek és bőltségek-is lézen, és az Istennek tsudálatos dolgait, igazságát, akaratját tisztábban érteni fogják, mellyre nézve azt-is jól és tökéletesen megértik, hogy az ő testeken, mellyekben éltenek, semmi gonosz a' földbe' nem esik, hanem tsendesen és békével nyugsznak, és az ő tetemeknek min-

minden morfálékja és pora az Istennek hatalma által úgy megöriztetik, hogy azokban el-nem vehet tsak egy-is, míglen a' feltámadás eljövendő. Ez egyik.

Másodszor: Azt-is meg-kell tudni, hogy a' lelkek-is olly helyben és állapotban vannak, a' hol semmi kívánságnak, sem éomorú óhajtságnak helye nem lehet. Mert noha ők az ő testekről-is éüntelen gondolkoznak, és az Istennek közönséges igaz Itéletinek napját óhajtvá várják, a' mint a' Éent János Jelenésében a' 6-dik Rézben vagyon; De ez az ő gondolkozások és óhajtasok nem valami gyötrő éomorúsággal vagyon, hanem inkább az ő örömeknek egyik része, a' mellyben ők élnek, és ezzel ők Istent ditsőitik és ditsérik, néki ezzel-is tisztességet tulajdonítván, és mind ezeket Istennek Éent akaratjára hagyván.

Ezt tselekezik az Istennek fiai e' nyomorúlt életben-is, a' míg ők e' testben bújdosnak, és óhajtják ama' végső meg-éabadulást, és várják a' Christusnak eljövetelit: és valaki ilyenképen nem óhajtozik, jele bizony, hogy az nem Éereti a' Christust. Hogy ne kívánnák hát a' már megbődögült lelkek, a' kik már a'

Christusnál vannak, hogy valaha vegképen minden bűnnek e' világon vége legyen, és a' mennyei örök tökéletesség tellyesedjék. De ez ő ilyen ohajtások és kívánságok, hogy nékik fémorúságot, gyötrődést és fájdalmas várakozásokat hozna, a' nintsen: mert ők az Ur Isten-nél vannak, e' világon kívül; ott pedig nintsen idő, sem éftendő és napok között való külömbfég. A' hol pedig semmi idő nintsen, ott nem lehet nehéz várakozás és unalmas ohajtozás. Mert azt mondja az Irás: *Az ezer éftendő te elöted, mint a' tegnapi nap, melly elmúlt, és az éjfékakának negyed része.* Solt. 90: És ísmét: *Ez egy dolognak pedig ne legyenek tudatlan, ferelemesim, hogy egy nap az Urnál olyan, mint ezer éftendő, és ezer éftendő olyan, mint egy nap:* 2Péter. 3: 8.

Minekokaért, énlelkem, hagyj békét az ilyen gondolatoknak, és botsásd magadat az Urnak keze alá, ki a' te Teremtőd, te Urad, vigasztalód, nyugtatód, óltalmad és tellyes elégséged, mind ez életben, mind ez élet után amaz örökkévalóságban.

Uram

URam Jéfus Christus, te látod jól és tudod, hogy én a' te megjelenésedet: 2Tim. 4: Éivem fzerint kívánom és kérem minden erőmből, hogy a' te eljöveteleddel e' gonosz és bűnben tétetett világnak dolgait rontsd-el, az ördögön és minden mi ellenségeinken, a' te igaz Itéletedet vidd végbe, és amaz örökkévaló örömet tellyesítsd, a' mikor lékezik minden mindenekben: 1Kór. 15: Ugyan-is Uram gyötrődnek minden teremtetett állatok-is és foházkodnak, a' mint fzent Pál fól, hogy a' hijába-valóság alól, melly aláreménfég alatt vettettettetek, fel-fabadúljanak: hát mi Istennek fia, hogy ne foházkodnánk, és hogy ne kívánnók ama' végső megfabadulást? Ha ez tenéked fzent tetzésed, Uram Jéfus, és úgy végezte-el a' te tanársod, hogy én a' te örvedetes eljöveteledig éljek, és azt éltemben érjem-el, légyen úgy én Uram és én Szabadító. Oh melly nagy örömmel hallanám ama' trombita fót, és melly tombolva mennék elődbe a' levegő égbé! Ha pedig úgy akarod, hogy én elsőben elalugyam, és az én lelke-met magadhoz az örvendezettő Paraditsomba vegyed, imé jelen vagyok és örömeft veled járok, és ott-is nem künöm-meg örvedetes ohajtásokkal a' te nevedet emlegetni, és tégedet imigyen nógatni: Siefis Uram, jöjj-el hamar, jövel Uram Jéfus hamar, ítélni eleveneket és hólrakat, Amen.

K 5

III.

III. Hát, ugyan bizonyosan hiszed azt, hogy még valaha a' mi testeink a' porból feltámadnak, és lelkekkel egyesülvén örökké élni fognak?

Igen-is bizonyára. Ezért vallom az én Hitemnek ágazatai között, és ezt mondom: Hiszem a' testnek feltámadását és az örök életet. Mert midőn a' mi Urunk Jézus az utolsó napon el-fog az Itéletre jöni, fel-Éamláztatnak ő előtte minden népek, nemzetségek, holtak, elevenek, jók és gonotok: Mát. 25: Akkor megadja mind a' föld, mind a' tenger az ő halottjait: Jelen. 20: Akkor egyzempillanásban a' lelkek újjolag az ő régen megholttestekkel egyesülni fognak, és eleven az Ur előtt megjelennek. Az után mi élők, kik megmaradtunk vólt, elragadtatunk azokkal egyetemben, az Ur eleibe az élet-ő égbe: ott az Ur ezeket oztán elválasztja egymástól, mint a' Pástor fókta a' juhokat a' gödölyéktől, a' gödölyéket bal felől, a' juhokat pedig jobb felől állatván: Mát. 25: Annakutánna sententziát mond, és így szól azoknak, a' kik jobbkezre felől állanak: Jertek-el én Atyámnak áldottai, birjátok az országot, melly megkékítettett néktek e' világ fundamentomának

mának felvetése előtt: J. 34. Azoknak pedig, a' kik bal felől állanak, kemény haraggal így szól: Atkoztak, mennyetek-el én tölem az örök tűzre, melly kékítettett az ördögnek és az ő Angyalinak, J. 41. És így ezek mennek az örökké-való kínra; az igazak pedig az örök életre.

Akaré-e én Ielkem e' dologról több bizonyosság-tételt a' Ént Irásokból, vigyázz e' következendő igékre:

Megelevenednek a' te halottaid, a' testtel együtt elé jönnek: Serkenjetekek-fel, és énekeljetekek, kik lakoztok a' porban: Ésai. 26: 19.

A' halottaknak feltámadások felől pedig nem olvastátok-e, a' mit Isten mondott néktek, ilyen módon: Én vagyok Ábrahám-nak, Isáknak, Jákóbnak Istene: Az Isten pedig nem holtaknak, hanem élőknek Istene: Kijöv. 3: 6. Mát. 22: 31.

És sokan azok közzül, kik alusznak a' földnek porában, felsekennnek az örök életre, némelyek pedig gyalázatra és örökké-való útálatosságra: Dan. 12: 2.

Tudom, hogy az én Megváltóm él, és hogyennekutánna a' földből engemet feltámaszt. Továbbá, minekutánna a' férgek az én testemet megrágják, és minekután-

na felebredek, ebben a testben meglátom az Istent. Ugyan én magam látom-meg, nem más: Jób. 19:25.

Bizony bizony mondom néktek, eljö az idő, és most vagyon, mikor a' halottak hallják az Istennek Fiának parát, és a' kik hallándják, élnek: Ján. 5:25.

E' pedig annak akarátja, a' ki engem elbocsátott, tudnillik, az Atyáé: hogy valamit nékem adott, abban semmit el-ne vessek, hanem feltámasztam azt amaz utolsó napon: Ján. 6:39.

Én vagyok a' feltámadás és az élet, a' ki én bennem hisz, ha meghal-is, él. És valaki él, és hisz én bennem, soha meg-nem hal: Ján. 11:25.

Tekintsd-meg a' példákat-is, én lelkem, és gondold-meg, melly könnyű dolog a' Mindenható Urnak, a' halottakat megeleveníteni: mert arra néki nem kívántatik egyéb, hanem csak egy szó. Midőn ama' Nain városabéli özvegy Afzónynak a' fiát feltámasztá, tsak ezt mondta: *Isfű, tenéked mondom, kelj-fél*: Luk. 7:14. És mindjárt felüle a' megholt, és éle. Így támasztá-fel egy szóval ama' Kappernaumbéli Sinagogának Fejedelmének a' Leányát, így szólván: *Leányzó, néked mon-*

mondom kelj-fél: Márk. 5:41. Hasonlóképen tselekedék Betaniában a' Lázárral, a' ki már negyed napig fektött vala a' sírban: *Lázár, jöjj-ki*: Ján. 11:43. És ottan elevenen kijöve a' koporsóból.

Ugyan-is, én lelkem, az emberek lemeinek és erejének az ilyen, lehetetlen dolognak látzik; de a' mi Urunk Istennünk előtt semmi nints lehetetlen. Mert valamint az édes Anya jól tudja és zámot tart arra, mellyik ágyatskában vagy böltsötskében mellyik gyermeke aluszik, és oda mégyen, mint bizonyosra reggel, felkölti, s felvézi: Ugy tudja az Ur-is a' mi testeinket jól, mellyek az ő templomai és állási vóltanak, hol alusznak, és fokkal könnyebb e' Mindenható Urnak, a' mi megholt, meghidegedett, söt meg-rothatt testeinket és tetemeinket ismét életre hozni, mint az Anyának egy böltsöben aluvó gyermetskéjét álmából fel-ferkenten.

Mind ezek felett fő példánk minéktünk a' mi Urunk Jésus Christus, ki feje az ő Anya-Éntegyházának, nem tsak példánk pedig, hanem ugyan elől-járója, kezdeti és oka a' mi feltámadásunknak: 1 Kór. 15:

Ebben az én testemben meglátom az Istent: Jób. 19: 25.

Akkor az igazak fénlenek, mint a Nap, az ő Attyoknak orfágában: Mát. 13: 43.

A' bűntsek fénleni fognak, mint az égnek fényessége: és a' kik fokakat az igazságra vífnek, miként a' tsillagok örökön és örökké: Dan. 12: 3.

Az Isten léfen minden mindenekben: 1 Kór. 15:

Mi az Urnál léfünk mindenkoron: 1 Tess. 4:

Az Ur elváltoztatja a' mi alázatos testünket, hogy hasonlatos legyen az ő ditsőült testéhez: Filip. 3: 21.

Mert a' feltámadásnak idejében feleséget nem véfnek, sem házasságra nem adatnak, hanem olyanok léfnek, mint az Istennek Angyali mennybē: Mát. 22: 30.

Es én János látam a' kent várost, az új Jérusálemet, melly az Istentől kállá alá mennyből, és elkéfttetett, mintegy felékesítetett mennyakfőny a' völegénynek. És hallék nagy főzator mennyből, melly azt mondja vala: Imé az Istennek hajléka az emberekkel vagyon, és ő vélek lakozik, és ő népei léfnek, és az Isten az
ö If-

ő Istenek ő vélek léfen. És az Isten eltöröl minden könyhüllatást az ő femekről, és a' halál többé nem léfen, sem a' keserűséggel való sírás, sem kiáltás, sem semmi fájdalom nem léfen többé, mert az első elmúltak. Imét: Imé mindeneget megújítok: Jelen. 22: 3, 4, 5.

Es Templomot nem láttam abban a' városban: Mert a' mindenható Ur Isten annak Temploma és a' Bárány. És e' város nem fűkölködik a' Nap nélkül, vagy a' Hóld nélkül, hogy abban fénlenének: mert az Urnak ditsősége megfényesítette azt, és annak fővétneke a' Bárány. És a' pogányok közül a' kik megtartattak, járnak annak világánál, és a' földnek királyi az ő ditsőségeket és tífességeket abba kezdik vinni. És annak kapui nappal bé-nem zároltatnak: mert ott éjtfeka nintsen: Jelen. 21: 22.

Az Istennek és a' Baránynak féki léfen abban, és az ő fogái fogálnak önéki. És látják az ő orczáját, és az ő neve homlokokon léfen. És ott éjtfeka nem léfen és nem fűkölködnek fővétnek világossága nélkül, sē a' Napnak világossága nélkül. Mert az Ur Isten világosítja-meg őket,
és or-

*és országolnak mind örökkön örökké, Jel.
22: 3, 4.*

Ezek én lelkem, mind rövid bevezédek, de tellyesek kibeszélhetetlen édességgel: Mert ugyan-is, ha éintén az Irás arról hozzás prédikátziót tenne-is, de a' mi fetét éivünk olly erőtelen, és értelmünk olly tsekély, hogy azt tellyességgel meg nem foghatná. Ez okon, e' rövid bevédekkel e' titokra a' Sz. Lélek minékünk tsak mintegy ablakotskát nyitott-ki, hogy avagy tsak valamennyire tekinthessünk belé, hogy tudjuk-meg, mit hízünk és várunk, és azon vidúljon-meg éivünk. Midön pedig oda jutándunk, és ez örömben ugyan benne lézünk, akkor mondhatjuk oztán azt örömmel egymásnak, a' mit a' vén Ersébet AÉzony monda, a' Szüz Máriának: *Bóldog, a' ki hitt, mert bétellyesedtenek azok, a' mellyeket az Ur nékie mondott; Luk. 1: 45.*

Oh örök élet, oh ditsőséges élet, oh véghetetlen öröm és vigasság, oh örök Jérusálem, te Istennek ézent városa, te én Uram Jésus Christusnak szép Menny-azéonya, éeretlek tégedet az én éivemben, kívánja a' te szépségedet az én lelkem!

kem! oh melly szép, melly ditsőséges, nemes vagy te! Te vagy minden dolgoknál éebb, és semmi makula nints te benned. Midön én te rólad elmélkedem, oh Jérusálem, melly oda-fel vagy, *Gal. 4:* Kiván az én lelkem ottan tégedet: kívánja Jérusálemet az én Anya városomat, Jérusálemet az én Hazámat, tégedet én Uramat Jésumat, ki abban Fő vagy, annak Szóvétneke vagy, Ura vagy és örök Páztora vagy!

Oh éent élet, oh idvéfséges élet, mellyet Isten kééített az öt éeretőknek! oh te elevenítő élet, oh tsendes élet, oh békefséges élet, a' mellyben sem halálnak, sem éomorúságnak, sem bűnnek, sem fájdalomnak, sem nyomorúságnak, sem fogyatkozásnak, sem rettegésnek, sem változásnak nints helye. Ez élet tellyes minden ékességgel és ditsőséggel: Nintsen ebben semmi bűnös kívánság: Itt tellyes az öröm minden félelem nélkül: Itt örök nappal vagyom, és egy lélek mindenekben: Itt látja ember az Istent éinről éinre: Itt minden éü az életnek kenyerével gazdagon bővölködik és bétélik. Kivánom látni a' te fényességedet és az én

az én Éivem nagy óhajással áhétja a' te örömedet: mennél többet gondolkodom felőled, annál beteggebb vagyok a' Ézerem miá, mellyel hozzád víseltetem.

Oh melly bődögül lézen dolgoz, én lelkem, midön te a' te földi testedtől meg-
 szabadulsz, és szabadon az Ég felé szedsz. Bődög lézen a' te oda jutásod, bődög lézen a' te befogadtatásod. Tsendes és bátoraságos lézen állapotod örökké, sem ellenségeidtől, sem a' haláltól nem félsz örökké: Az Urnál a' te Istenednél és Idvezítődnél lézez örökké: 1 Tess. 4: Ő lézen te előtted örökké, és végnélkül nézsz ő reá, a' ki sokkal zebb minden emberek fiainál: Solt. 45: Nem hallod-e, én lelkem, mint hív ő tégedet és melly édes becézésekkel szólit: *Kelj-fel én Jegyesem, én fépem, és jöjke: Mert imé a' tél elmúlt, az eső elmúlt és elment. Szép virágok láttatnak a' földön, az éneklésnek ideje eljött és a' görliczének kára hallatatik a' mi földünkön.* Kelj-fel én jegyesem, jöjke én fépem, én válaztottam. Kivánom a' te Éépségedet. Jöjke és örvendj az én Éivem előtt, az én Angyalimmal, kiket társaságul ígertem tenéked.

Jöj-

Jöj-kí a' te fok terhed és vézedelmed alól, és menny-bé a' te Uradnak örömébe.

Örüljén lelkem, örvendezz te Fejedelemnek Éép leánya: Ének. 7: mert a' Király gyönyörködik a' te Éépségedben: Solt. 45: A' ki zebb minden emberek fiainál, Éereti a' te ékességedet. Bődög vagy, én lelkem, bődög vagy örökké és örökké. Vallyon mikor látándom oh ditsőséges élet, a' te ditsőségedet, a' te édességedet, a' te Éépségedet, kapudat és köfaladat, útzáidat és fok hajlékidat, Polgáridat és erős Királyodat az én Uramat a' Jésum Christust az ő ékességében. Mert a' te köfalaid drága kövekből, a' te kapuid pedig drága gyöngyökből valók, a' te útzáid pedig tiszta aranyból, mellyeken járóknak házokban Éüntelen való Al-léluja éneklés vagyon. Nintsen ott semmi afféle, a' mit itt Éenvedünk, és a' mit e' nyomorúlt életben látunk. Te benned nintsen semmi letét, sem éjtházka, sem időknek meg-külömböztetése: Nem kell ott lámpás: sem Hóld sem Tsillagok nem világosítják ott az éjjet; hanem Isten Istentől, Világosság Világosság-

ságtól, és amaz Igaságnak fényes Napja
fénlik ott örökké: *Malak. 4:* A' fejér hó-
hoz hasonló, makula nélkül való Bárány,
amáz Isten Báránya, a' te fénlő és tiéta
világosságod. A' te szép Királyodnak or-
czája, mellyre mindenkor tekintsz az a'
te Napod, a te fényed és örömed. A' ki-
rályoknak Királlya vagyon te nálad, és te
ő Szolgája ő előtte.

Ott vannak ama' kar Angyalok, kik
Istent ditsérik: ott vagyon a' Mennyei
Polgároknak társaságok: ott az örök Inne-
pek mind azoknak, kik e' nyomorúsá-
gos életből, a' te örömödbe jutottanak.
Ott vannak a' Juhok és Bárányok, kik e'
világnak fővevényiből és törceiből meg-
szabadúltanak, kik az ő örök hazájokban
örülnek örökké: Az ő ékességek és di-
tsőségek nem egyarányú ugyan ott-is;
de egyarányú az örömek. Ott uralko-
dik az igaz és tökéletes Izeret: Mert
ott az Isten minden mindenekben, kire
ők Eüntelen néznek, és ez örök Éine lá-
tásában ötet Izeretik és ditsérik, ditsérik
és Izeretik, és minden ő foglalatosságok
nem egyéb; hanem végnélkül való, Eün-
telen

telen való, és minden unalom nélkül
való Isten ditsérés.

Oh boldog lélek én örökké, midőn én
e' ditső életben e' Mennyei musikát hal-
lani fogom, mellyet e' Mennyei Hazá-
nak Polgári énekelnek a' Ént Angyalok-
kal együtt ez örök Királynak ditséretire
és ditsőségére! Boldog lélek, boldo-
gúl lézen az én dolgom akkor, mikor én-
is ezekkel együtt éneklek, és az én Kirá-
lyomnak, az én Istenemnek és Uramnak
előtte állok, az ő ditsőségében ötet né-
zem, a' mint ő ugyan fogadta és ígérte
nékem: *Atyám, a' kiket nékem adtál,*
azt akarom, hogy a' hol én vagyok, az-
ok-is én velem legyenek, hogy lássák a-
maz én ditsőségemet, mellyet nékem ad-
tál, mert kerettél engem e' világ fundá-
mentomának felvetése előtt: Ján. 17: 24.

Miképen kívánczik a' farvas a' fo-
lyó-vizekre, akképen kívánczik az én
lelkem te hozzád Isten. Szomjúbozik az
én lelkem az élő Istenhez, vallyon s mikor
mebetek-el, hogy béműtassam magamat
az Ur előtt? Solt. 42: Oh te életnek
kút-feje, te viznek forrása, mellyből
forr minden vigasztalás és öröm, mikor
iha-

íhatom én a te vigasztalásodnak élő-vizéből: mikor szabadúlhatok én ki e nyomorúságnak örvényéből, hogy a' te ditsőségedet lássam? Én Uram és én Istenem! mint kívánczik az én lelkem, mint szomjúhoz tégedet, vallyon 's mikor mehetek-el, hogy megjelenjem a' te élned előtt?

Uram Jéhus, én vigasztalom, örömem, vigaságom, ki mindennél kedvesebb, ézbb és kegyesebb vagy az én zemeim előtt, adjad látnom amaz örök vigaság-nak napját, amaz örömnnek és idvesség-nak napját, melyet te szerzettél, melyen mi örüljünk és örvendezzünk: *Sólt. 118:* Oh melly fényes, szép, tiszta és örvendetes nap lézen az, melly örökké tart, és fetét estvéje foha nem lézen, mellyben hallani fogok ömömet és vigaságot, tombolást és háládást örökké.

Menny-bé, én lelkem, a' te Uradnak örömebe: Menny-bé én lelkem az örök vigaságba, a' te Uradnak Istenednek házába, a' melly teli örömmel, melly mind ditsőséges, mind megmondhatatlá öröm, mellynek foha vége nem lézen. Menny-bé az ö örömebe, a' hol nintsen szomorú femmi,

femmi; hanem örök és tellyes vigaság. Ott megtalálé mindent valamit éivedet kívánhat, és nem találja éivedet femmin való búsulás.

E' lézen az éltető és elevenítő élet, e' lézen a' ézeretettel tellyesélet, a' melly foha el-nem fogy örökké. Nem lézen ott ellenség, a' melly üldözzön, sem gonosz kívánság, melly hozzá hitegessen; hanem inkább nagy békesség, bizonyos nyűgodalom, tsendes öröm, kedves vigaság és bódog ditsőség, örök idvesség, ézent Háromság egy örök Istenség, három Személyben, és három Személy egy örök Istenségben, melyet mi látunk örökké és örvendezünk a' mi Urunkban Istennünkben örökké.

Oh minden öröm felett való öröm! oh minden vigaság felett való vigaság, mellyhez hasonlítani nintsen mit! Mikor juthatok én-bé te beléd, hogy én az én Istenemet nézzem, ki benned lakozik? Elmegyekinnen, és belétekintek e' nagy ditsőségbe.

Jövel Uram Jéhus, jövel és ne késsél, jövel Uram, én Idvességem; jövel Uram, útam, életem, vigaságom és mindenem;

denem ; jövel Pogány népeknek vigasztalója ; jövel én világosságom és én szabadítóm, vedd-ki az én lelkemet e nyomorúságnak tömlöczéből, hogy én elmentjek és ént Nevedet ditsőitsem örökké.

Oh örök Ország, oh vég-nélkül való Mennyország, te benned vagyon örök világosság, és az Istennek Békeisége, melly minden értelemnek felette vagyon: Filip. 4:7. Te benned nyúgoznak-meg a Szenteknek lelkek: *örökké-való öröm vagyon az ő fejeken, öröm és vigasztalás védi őket környül ; a keserűség pedig és nyögés eltávozik tőlök*: Ésa. 35:10. Uram én Istenem, melly ditsőséges a te országod, mellyben uralkodnak veled együtt a Szentek, világosságban és fényességben öltöznek ők, és arany korona vagyon az ő fejeken. Ők tégedet látnak énről énré, és te örömmel és békeiséggel vezéd őket környül.

Örök vigasztalás vagyon ott Éomorúság nélkül: Örökké-való öröm, minden szenvedés nélkül: Örökké-való boldogság, háborúság nélkül: Örökké-való kedves állapot, minden unalom és fáradság nélkül: Világosság vagyon ott, sötétség nélkül:

kül: Örök élet vagyon ott, halál nélkül: Örök jó vagyon ott, minden gonosz nélkül: Isten erő vagyon ott, erőtlen vénség nélkül: Élet vagyon ott, minden vég nélkül: Ékesség vagyon ott, fogyatkozás nélkül: Szépség vagyon ott, hiba nélkül: Szeretet vagyon ott, gyűlölet nélkül: Egészség vagyon ott, mindé betegség nélkül: Tombolás vagyon ott, élnés nélkül. Nem tud ott ember fájdalmat: Nem hall ott ember jaj sókat: Nem lát ott ember kedvetlen dolgokat: Élnék végetlen örömben, és nem félnek gonosztól semmiben.

Mert ott vagyon az örökké-való jó, melly nem egyéb, hanem az Ur Istent esmérni, és őtet a mint vagyon, énről énré látni. Boldogok azok örökké, a kik e' fáradságos, vezedelemmel tellyes életből megzabadultak, és a te vég-nélkül való örömedben bėjutottak. Boldogok a' halottak, a' kik az Urban meghóltak, Ámen.

V. *Hát a' Gödölyék, az istentelenek, hová maradnak-el, és mint léken azoknak dolgok?*

Azok, mind testestől lelkestől az örök kínra

kinra mennek : Mát. 25: 46. Ugyan-is , én lelkem , valamint-hogy ama ditsőséges végnélkül való öröm , mellyben a' válahtottak örvendezve nyugónak , kibőzélhetetlen bődögság lézen : úgy bizony senki elméjével meg-nem mérheti azt a' kimondhatatlan kint és örök nyomorúságot , mellyel az istentelenek és elkárhoztak örökké büntettetni és kínoztatni fognak. A' régiek , midőn az elkárhozottaknak örök büntetésekről éölanak , fummáson azt három éökban foglalják-bé : *Ibi erit pœnarum multiplicitas , acerbitas , aternitas.* Az-az :

I. Elsőben : az a' kárhozottak büntetése és kinya , olly fok és külömb külömb fele lézen , hogy azt meg-nem számílhatarja senki. Mert így éöl az Irás : *Kivettetnek a' külső setéségre , ott lézen sírás és fogoknak tsikorgatása :* Mát. 20: 30. *ökléknak a' kínokban és a' gyötirelemnek helyén :* Luk. 16: 23, 28. *Botsát az Isten a' hitetlenekre eleven felet , tüzet és kénkövet és megégető felet , melly az ö pobároknak réke :* Sölt. 11: 6. *Az ö férgek meg-nem hal , az ö tüzők meg-nem alúfik , és minden ember előtt gyalázatosok lézenek :*

nek : Ésa. 66: 24. *Megrémülnek , nagy kínok és fájdalomok környékezik-meg őket , fájdalmat szenvednek , mint a' gyermek külső Affonyi-állatok , kiki az ö felebarátján álmeledik , mivelhogy az ö orczájok megkégyenyültek :* Ésa. 13: 8. *Az ö ágyok féreg lézen , az ö leplek-is féreg lézen :* Ésa. 14: 11.

Imé , én lelkem , ezekkel és ezekhez hasonló irtóztató fenyegetésekkel mutatja az Irás az istenteleneknek , hogy mindenféle kerezt , nyomorúság , kín , nyomorgatás , büntetés , éhség , éomorúság , éorongattatás , éüklég , éomjúság , hévleg , reéketés , betegség , fájdalom , halál , vezedelem , kétségbe esés , és valamint az ember ingyen sem nevezhet , sem elő nem számílhatar , a' lézen örökké az ö rélek , azzal lézen társaságok és minden irtóztató éörnyü ördögök lézenek az ö örök hóhérok.

II Másodszor , azt mondják : *Ibi erit pœnarum acerbitas.* Az-az : Minden pokolbéli kín és gyötirelem , olly nagy és rettenetes , olly keserves és éomorú lézen , hogy azt egy elkárhozott-is el-nem viselheti , de ugyan még-is örökké kell

Ézenvedni. Mert így Éöl az Irás : Keresik a' halált és nem találják-meg, kívánának meghalni , de a' halál elmégyen ö-elölök : Jelen. 9: 6.

Ugyan-is, én lelkem, ott sem élet sem halál nem lézen , hanem az élet és halál között kínlódnak és gyötörödnék kimondhatatlan jajokkal. Valamint a' megolvadt tüzes ért az égő kemenczében, így a' kárhozottak égettetnek, töretnek, rontsoltatnak , olvaítatnak és kínlódnak örökké.

III. Harmadkor, még-is azt mondják e' felöl a' Régiek : *Ibi erit pœnarum æternitas.* Az-az : Ez ö fokféle elvivelhetetlen nyomorúságok, kínjok, gyötrelmek és Éiveknek keserősége, sem nem egy darabig, sem nem hozzéú ideig fog tartani : mert a' hozzéú idő nem örökkévalóság ; hanem azt mondja az Ur : Elmennék az örökké-való kínra : *Mát. 25:*

Ugyan-is, én lelkem, ha ez csak hozzéú ideig tartana, ennek ugyan vége lenne valaha. De az örökké-valóságnak nintsen vége. Mert lézen az ö földök égő fenyő-viaf gyanánt, éjjel és nappal el-nem ól-atik, mind örökké felmégyen az ö füst:

fű : Éfa. 34: 9, 10. Azoknak kínlódásoknak fűsti felmégyen mind örökkön örökké , és nem lézen nyugodalmok éjjel és nappal: Jelen. 14: 11.

Gondold-meg tsak, én lelkem, hogyha valakinek örökké tsak ágyban kellene fekünni, ámbár frís palotában volna, és ámbár frís gazdag étellel itallal tartatnék ; de ha tsak ott kellene lekötni fekünni, és az onnan való felkelésre nem volna semmi reménsege, kétség nélkül senki nem kívánná azt az életet. Ott pedig az el-kárhozottak nem frís lakásban ; hanem örök tűzben, örök jajban, gyötrelemben, irtóztató büzben, letétségben, egy morfa eledel vagy egy-tsep ital nélkül, lézenek örökké : *Luk. 16: 24.*

Figyelmezzél ide te Éegény nyomorúlt világ fia, figyelmezzél ide, és vedd ezedbe : Te Éereted e' világot és annak mulatságit, és így ÉólaÉ : Jó itt élni, jó itt élni. Imé eljö az idő, és bizonyára nintsen meÉÉe, a' mikor te azt fogod mondani amaz el-kárhozott Gazdaggal : *Faj itt gyötrettetem lángban : Luk. 16:* Nem jó itt lenni. Nem jó itt lenni. Azonban ugyan ott kell maradnod örökké,

ott kell szenvedned örökké, honnan ki-
nem változol örökké. Elvezé örökké,
és meg-nem halé örökké: kimondhatat-
lan gyötrelemben lézé örökké, melly-
nek vége nem lézen örökké.

OH Ur Jésus Christus, adj kérlek fület
nékem a' hallásra, és Éivet a' megér-
tésre, hogy én a' te hü Szolgádat és köve-
téidet éorgalmatosan hallgassam, igaz pé-
nitentziát tarthassak, magamat e' világhoz
ne éabjam, a' fététségnek fiaitól magamat
megvonjam: Segélj Úram, hogy azokkal
együtt el-né vézzék és örök kinra ne men-
jek. Birj, taníts és igazgás engemet a' te
Szent Lelkoddal, hogy tanuljak naponként
kerefyténül élni, és midén tenéked úgy
teszik, bódogúl meghalni: hogy ne jus-
sak ama' gyötrelmek helyére örökké; ha-
nem te veled én Urammal és Idvezítőmmel,
és minden Szentek feregével elvehessém
és birhassam amaz örök és véghetet-
len örömet, Ámen.

V É G É.

T Á B L Á J A

E' Könyvben való Rézeknek és
Czikkelyeknek.

- I. R É SZ. Ez egész Könyvnek summája:
Hogy minden embei balandó. lev. r
- II. R É SZ. Az idvességes kimúlásnak
mesterségéről. 10
- III. R É SZ. A' kerefyténi életnek hat
Rékeiről:
1. Az Isten Igéjéről. 38
  2. A' Éént Kerefytésgébéli köteles-
ségéről. 46
  3. Az Ur Vatsorájával való éor-
galmatos élésről: 49
  4. A' Kereftek és nyomorúságok
*alatt való magunk viselésé-
ről.* 59
  5. A' mi rendes hivatalunkban va-
ló maradásunkról. 70
  6. A' minden-naponként való kö-
nyörgésről. 75
- IV. R É SZ. Mit kell tselekedni a' Be-
tegségben:

T Á B L A J A.

1. Büneink felől való vallás-tétel. 82 és 84
  2. Büneink bocsánatjának kérése 83 és 88
  3. Magunknak és másoknak a' gyülekezetben éretünk való esedezése Istennél. 83 és 90
  4. A' rendes külső csközöknek, orvosságoknak 'sa' t, elkövetése. 83 és 91
  5. A' békeféliges-türés. 83 és 93
  6. A' fűsággal való maga vigasztalása a' kerektyén betegnek. 83 és 94
  7. A' Sátán ellen való állás. 83 és 97
  8. Lelküinknek halálunk óráján Istennek való ajánlása. 83 és 101
  9. Ágyunkból felgyógyulásunkért való háládatosság. ibid.
- V. R É SZ. Mindenféle világi és testi gondolatokról való oktatás, mellyek a' Betegyet bústíhatják. 103
- VI. R É SZ. Mint kelljen a' Kerektyén embernek magát a' hálátra vigan adni, és az állbata

T Á B L Á J A.

- hatatosságban végig megmaradni. 127
- VII. R É SZ. Biztatások a' halálnak ifonyúsága ellen. 144
- VIII. R É SZ. Válogatott fűp elmékedések a' meghaló ember körül. 158
- IX. R É SZ. A' Léleknek helyéről és dolgairól ez élet után. 174

31. A. d. i. l. u. s. r. e. s. e. n. 20. p. e. n. s. e.
S. i. l. d. i. l. u. s. 20. p. e. n. s. e.
M. o. s. 2. k. l. 30. 13. v.

Votum Authoris.

P Acis amans, pacem docui coluiq; professus
Ipso opere & veri sapius indicio.
Intentus paci proprium jus saepe remisit,
Et potius duxi pacis honore nihil:
Nec potui tamen hęc solida unquam pace
fruiſci,
Pace ita defecto spes erat una super.
Optima nunc rerum peto te pax, pacis oliva
Tegmine sub tuto me positura, veni!

Manus 2712 Die 13
F. B.

H.

